

קונטרס

דרכי נועם

ליקוטי מוהר"ן סימן ז'
כי מרחמם ינהגם

עניין חנוכה

והוא ד' שיעורים שנאמרו לחברים מקשיבים בישיבת מאירת עיניים
ע"י ראש ישיבתנו מו"ר הגה"ח רבי ניסן דוד שליט"א
ערב חנוכה שנת התשפ"ו פעיה"ק ירושלים תובב"א

- פנימי -

נכתב בשעת השיעור ולא הוגה

וּזְכַּנּוּ בְּרַחֲמֵיךָ הָרַבִּים לְקִדְשַׁת הַנֶּחֱבֶה, וְתַעֲזֹרֵנוּ בְּכָל
שָׁנָה וְשָׁנָה שְׁנוּכָה לַפֶּעַל בִּקְשָׁתֵנוּ וּמִשְׁאֲלוֹתֵנוּ
לְטוֹבָה בְּיוֹם הַבְּפוּרִים הַקָּדוֹשׁ, שֶׁתִּמְחַל וְתִסְלַח
לְעוֹנוֹתֵינוּ וְלְעוֹנוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְתַעֲבִיר
אֲשָׁמוֹתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. "סִלַּח נָא לְעוֹן הָעָם הַזֶּה
כִּגְדֹל חֲסִדְךָ, וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּ לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד
הַנֵּה". וְשֵׁם נֹאמַר: "וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלַּחְתִּי כְּדַבְּרְךָ".
סִלַּח נָא מִחַל נָא כִּפּוּר נָא עַל כָּל חַטָּאתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ
וּפְשָׁעֵינוּ שֶׁחַטָּאנוּ וְשָׁעוּנוּ וְשִׁפְשָׁעֵנוּ לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרֵנוּ
עַד הַיּוֹם הַזֶּה. "חַנּוּי אֱלֹהִים כַּחֲסִדְךָ כֹּרֵב רַחֲמֶיךָ
מִחָה פֶשַׁע. הָרַב כִּבְסָנִי מַעֲוִי וּמַחֲטָאתִי טָהַרְנִי.
הִסְתַּר פָּנֶיךָ מִחַטָּאִי וְכָל עוֹנוֹתִי מִחָה". וְנוֹכַח עַל
יְדֵי הַמַּחִילָה וְהַסְלִיחָה שֶׁל יוֹם הַבְּפוּרִים לְקַבֵּל עַל
יְדֵי זֶה קִדְשַׁת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַקָּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם חֲנֻכַּת
הַבַּיִת, וְנוֹכַח לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ בִּימֵי הַחֲנֻכָּה קִדְשַׁת
הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ.

(לִיקוּמֵי תַפִּילוֹת ז' תַּנְיִינָא)

שיעור א' (נאמר בי"ח כסליו התשפ"ו)

הוא לא רוצה לקבל הארה חדשה של רחמים, על ידי זה נעשה החורבן, התיקון של החורבן הוא תפילת משה סלח נא, ושם הר"ת סלח נא וכו' ר"ת חנוכה, הרי רואים שחנוכה הוא המשכה של רחמנות.

ויהושע בן נון מלא רוח חכמה ס"ת חנוכה

ורואים גם ענין זה, שרבינו אומר שבסוף התורה ממש שהכח של יהושע שהוא המשכה של אור משה למטה, שם יש צירוף ונוטריקון של חנוכה, כמוש"כ ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, בסופי תיבות יש צירוף של חנוכה (הרי חסר אותיות באמצע) הצירוף יוצא 'נון' ונשאר נון ואו נון מלא חכם כי ס"מ משה ידו, זה נשאר, מזה יוצא חנוכה (בזה יש גם רמזים שה' חכם' יכול המשיך 'מלא ואיה' ויתבאר להלן) עכ"פ מה שרואים בסוף התורה הוא שיהושע ימשיך התורה בבחי' חנוכה.

ענין חנוכה התחדשות כח המקיפים של יום הכיפורים

אבל מהו באמת חנוכה, את זה אפשר להבין כשמבינים היטב ענין זה שמגלה רבינו כאן, "שנמצא רחמנות גדול מאוד שפע מידות הרחמים", וכלל הדבר הוא, שרבינו מגלה שחנוכה הוא המציאות של הרחמים ש'מתחדשים' ביום הכיפורים, וכמה שפועלים ביוהכ"פ סליחה ומחילה כך זוכים לחנוכה, חנוכה הוא התחדשות כח המקיפים שנמשכו ביוהכ"פ, כי כח המקיפים הוא הרי התגלות הדעת, אבל זה נעשה ע"י הביהמ"ק שמכפר על כל העוונות, כי האדם אינו יכול לישא המשא הכבד של העוונות,

רבינו אמר תורה זו בשבת חנוכה, ובמאמר הזה מגלה הענין של חנוכה שמקושר עם ר"ה ויוה"כ, כידוע שהחותם נעשה בחנוכה, ולהבין מהו חותם זה, ומהו המציאות של חנוכה.

ענין חנוכה בענין המרגלים

כי בחנוכה נעשו ניסים ונפלאות גדולות, השי"ת עזר שנצחו היוונים, ומצאו פך שמן טהור, והדליקו המנורה שמונה ימים, חנוכה הוא המציאות שאפשר להמשיך בחזרה הרחמנות של המנהיג הרחמן, להמשיכו על כל השנה, ורבינו מבאר כאן מה שחנוכה נאמר דייקא בחטא המרגלים.

כי הנה משה רבינו מסר נפש על ישראל כשהתפלל "סלח נא לעוון העם הזה כגודל חסדך, וכאשר נשאת לעם הזה וכו' ויאמר ה' סלחתי כדברך", ואע"פ שי"ג מידות של רחמים נאמרו בפרשת כי תשא, אבל כאן נאמר העיקר, כמו שאנו אומרים תמיד עם בי"ג מידות ענין זה של "סלחתי כדברך".

חטא המרגלים שלא קבלו את משה רבינו

כי חטא המרגלים הוא, שלא קבלו את משה רבינו שצריכים לכלול דרי מעלה עם דרי מטה, שאפשר להיות דרי מטה, הם לא רצו להיכנס לארץ ישראל, כי שם איש תחת גפנו וכו' מי רוצה כזאת, אלא רצו להיות במדבר ולאכול מן, והיינו שלא רצו לכלול הדרי מעלה עם הדרי מטה, מרגלים הוא המצב שאדם אינו רוצה ללכת אחרי דעת והרחמנות של הצדיק אלא מסתכל על עצמו איך הוא חושב,

ורחמים אלו ראה משה שיהיה זמן הגלות, ותחילת גלות אדום היה חנוכה ופורים, ואז בחנוכה חוזר ומתגלה שיש כן מציאות של שליט בארץ, שיש ניסים נפלאים, המלחמות שהיו, הרי שזה גילה יותר שיש רחמים בארץ, שחזר והמשיך הרחמים.

י"ג מידות הרחמים בברכות

ובדברי מוהרנ"ת מתבאר שלכן יש בברכה י"ג תיבות, כי מכוונים להמשיך י"ג מידות של רחמים, כדאי' בח' ימים לכוון עד נוצר ונקה, וכשנעשה "נוצר ונקה" הרי כבר נמשכים מידות הרחמים למטה, הרי שיש לפעול בחנוכה שיהיה נמשך בחזרה הרחמים הנוראים האלו מהמנהיג האמיתי שיכול להושיע אותנו.

מלחמת היוונים להפיל הדעת

למעשה המלחמה עם היוונים היה על זה ולא על משהו אחר, על הדעת, כי היוונים רוצים לקחת הדעת מהאדם, מפילים האדם לגמרי, שאי אפשר להמשיך הדעת, ומבלבלים אותו שאפילו אינו מבין שצריך לחפש הרחמנות של דעת, דעת של כל מה שצריך, שצריך התחזקות למטה מעשרה טפחים וכו'.

כי הנה כל האורות יורדים למעלה, בשבת קודש יורד אור שהוא גבוה, אך איך אפשר להוריד להמשיך דעת שהוא למטה מעשרה טפחים, האם שייך להמשיך דעת למטה מי' טפחים, בחוץ ברשות הרבים, כשאדם מחוץ לפתח או בפתח, פתח הוא הרי יראה כמו שמפרש רבינו בתורה י"ד, יראה הוא פתח השער של הקדושה, אבל האדם אומר הרי אין לי יראה איך אוכל להדליק הנר.

ומוכרחים הביהמ"ק שינקה אותנו מהעוונות, חטא המרגלים עשה שאין לנו הביהמ"ק בגלות המר, כי חטא המרגלים הוא הרי שסילקו הכח של התחדשות המקיפים שמשה ממשיך, ביהמ"ק הרי ממשיך בחזרה אלו המקיפים, כי כשנקיים אפשר לקבל דעת, כשאין ביהמ"ק נמצאים במצב שאי אפשר לקבל דעת, ומשה רבינו ידע זאת, ובמעשה המרגלים פעל זאת, כשהתפלל ומסר נפשו על ישראל, ופעל סלח נא שילכו לארץ ישראל, והרי אין ביהמ"ק, הרי שמשה פעל חנוכה.

המועד הראשון של השנה הוא חנוכה, שאז נעשה התחדשות, שנתחדש כח הביהמ"ק, הכח לקבל בחזרה להתנקות מהעוונות, היינו שממשיכים האור של ביהמ"ק, שזה הנרות שמדליקים, שמדליקים הנרות של המוח, מקיפים גדולים מאוד, שזה הכח של משה כי מרחמם ינהגם, הרי כשמבינים התורה מתחילים להבין הפשט כאן בתורה.

תיקון חטא העגל ביום הכיפורים חיים של מלא ואיה

והסדר בזה הוא, שמתחיל בזה שיש מנהיג שפועל י"ג מידות הרחמים, ובעיקר הוא פועל זאת בתיקון חטא העגל שזה יום כיפור, הרי שיש רחמנות, מהו הרחמנות הזה, להיכתב לחיים טובים, חיים אמיתיים, שיש מלוא שאפשר להתחזק תמיד, ויודעים שה' עימי, וגם חיים עם "איה" שיש יראה, ישוב הדעת, שנר השכל דולק, ואין יראות חיצונית אלא מאמינים בה' ולא בטבע, ונעשה שאפשר להתחזק בדברים אלו, יש מי שמשיג בשלמות ויש מי שמשיג למטה מעשרה טפחים, יש מי שמשיג אור גדול וכו' אבל נמצא מציאות הרחמים האלו.

הרצון זו מתעוררים עוד פעם הרחמים, שרביה"ק פועל, והצדיקים הקדושים פועלים עוד למעלה, וממשיכים המציאות 'שיש פך שמן טהור', פך שמן טהור הוא שהגוף מתקדש ונעשה המשכת מידות הרחמים, האדם שמקדש הגוף יכול לקבל איזה הארה חדשה, הינך בגוף שאתה יכול להתחיל לקבל איזה משהו.

הארת נר חנוכה "היראה" שמתוך שה' עימי מגיעים ל"איה"

ומהי הארה זו? הארה חדשה זו הוא 'יראה', חנוכה הוא הזמן שכל אחד מרגיש יראה, בזמן של לילה, מדליקים נר קטן, חושבים על הניסים של השי"ת, שמתוך 'מלוא', היינו מתוך זה שאני רואה שהשי"ת עימי, למטה מעשרה טפחים, מתוך זה נמשך "איה", כי אתה מדליק נר, השכל של יראה נדלק, אחר כך הוא נכבה, אבל אתה מדליק עוד נר ועוד נר, וממשיך היראה.

תיקון ההוד על ידי הדעת של "איה ומלוא"

כי עיקר מה שמפיל היראה הוא פגם ההוד, המציאות של "דוה" דאגות, פחדים, יראות חיצונית, והוד זה שהוא קליפת נגה, שהינך רואה הוד שפרס על הברואים, ואינך רואה אלוקות, את זה צריך לתקן ולהפך, לראות אלוקות, לכאן למה צריכים לתקן? אלא זהו המכוון שצריכים דייקא הדעת של "איה ומלא", דייקא להפוך הירידה לעליה, שמחברים דרי מטה שאכן אני בזה העולם למטה מעשרה טפחים אבל אני מדליק נר אור שהוא למעלה למעלה מטעם ודעת.

והוא נתפס ב'נר'.

בחנוכה מדליקים הנר לכל השנה בפתח הקדושה, וזה ממשיך אלינו הסליחה של יוה"כ, שאלו המידות של רחמים שנתחדש אצל האדם לתת חיים ושלו, מתחדשים, כי בעבודת ה' מוכרחים התחדשות, בכל יום, כמו שמבאר בדב"ה"ק שיש מקיפי הימים ומקיפי השנים, ר"ה בכלליות, וכל יו"ט הם מקיפי השנים חדשים, חנוכה בפרטיות הוא מקיפי השנים, מקיפי הימים הוא כל יום בתפילה, וכל שנה, מקיפי השנים בכל שבת ויו"ט, שמאירים המקיפים, בתפילין מאיר מקיפים, ובחנוכה הוא המשכת המקיפים שמתגלים בהתחלת השנה בר"ה ביו"כ, ואח"כ ס"ג ימים בין שמחת תורה לחנוכה, ס"ג מלשון נסוג אחר שהינך נופל, חנה בגימ' ס"ג התיקון הוא ששם ס"ג בבינה יאיר למטה, לפעול "ביום השמיני".

ונתן ה' שבכח משה רבינו יהיה דרך לחדש האור, שיוכלו לצאת מעוונות, אפילו כשמונחים היכן שמונחים, ובכל מה שנעשה בגלות, שח"ו נעשים יוונים, וכן בכל דור ודור.

עלינו לעורר הרצון לפך שמן טהור שהוא הרחמים שהצדיקים פועלים

הרי שצריכים פך שמן טהור, לדעת מהו הפך שמן הטהור, לדעת מה שיש לנו לזכות, ובתורה זו אנו רואים מה יש לנו לזכות בחנוכה, כי עיקר מה שצריך הוא, לזכות לעורר הזכות של צדיקים לרחם עלינו, הכח של רחמים.

הרי שבחנוכה מתוך 'תודה' ו'הודאה' ומתוך מה שאנו מתדבקים בהשי"ת משברים הקליפה שמפריע הדעת, ובזה אנו נכנסים להארת הרצון, על ידי הארת

שלושת יחודים ב'נר'

ענין הויה אלוקים המתבאר לפי'

כידוע בנר יש שלושה יחודים, שמכוון אלו השלושה יחודים הוא להקים המלכות, כי יש במלכות שלושה יחודים, יחוד המוחין הגבוהים, חכמה ובינה, הכתר, השני בז"א בעצמו, והשלישי ז"א עם המלכות, יחוד הויה אדני, והם מרומזים באותיות של 'להדליק נר חנוכה', 'להדליק גימ' שמות ע"ב ס"ג מ"ה שמאירים, הנר בעצמו עם הכ"ה אותיות הוא 'כה', 'כה' הוא מציאות העולם הזה והגשמיות, שמאיר לגשמיות, חנוכה, חנה שם ס"ג, ו'כ"ה' העוה"ז, ובגימט' כ"ו, ששם ס"ג בבינה מאיר בכ"ה, מהו ענין זה? "הויה אלוקים", שכדי שיהיה 'הויה אלוקים' הרי בזה שיש לנו את ההארה מלמעלה "השמן טהור", השמן טהור יוצא מעתיק, מרגלי עתיק, בנה"י דעתיק, הארה מטהרה, שזה הצדיקים שהם החשמונאים, שמתחילים המלחמה למעלה, והם ממשיכים עלינו טהרה הם ממשיכים רחמנות, השמן טהור מתגלה, שמצאו פך שמן טהור שזהו המציאות של ביהמ"ק שנחרב, סליחת עוונות, שזה נמשך מיו"כ.

שנמצא "שיש שכל טהור", שמן הוא שמני הגוף, המציאות של הגוף שנטמא כסדר, אבל יש דרך של סליחה, של שמן טהור, היינו פך קטן שצריכים להכניסו בצמצום, היינו ע"י צמצום שיש לי נקודה אחת של טהרה, ואחר כך הוא פך טהור, נקודה של השגה, פך נקרא, דבר שהוא בתוך כלי, יעקב הלך אחרי פכים קטנים, ניצוצות שחוזרים להיכנס בתוך כלים, בזה ההתחלה, אך מהו העבודה.

העבודה הוא בזה, לדעת שהויה הוא האלוקים, שאפילו בגלות יוון ואדום, ה' בעצמו נמצא, איו צור כאלוקינו, וזוהי עיקר עבודת האדם להכניס דעת זה למטה למטה בתוך עשרה טפחים, וזהו ענין שלושת היחודים הנ"ל, שהרי תמיד בברכת המברך את עמו ישראל בשלום, שם הם הג' יחודים, שענינם השלום בין הויה ואלוקים שמא שלום, התגלות הויה אלוקים, התגלות כבוד השם, וזה פירסומי ניסא, שמתגלה שה' כאן, שנמצא אפילו בהסתרה.

ג' היחודים הנ"ל בברכה"ק בענין הידיים וכו' ולפעול זה יש את שלושת הדברים, שהם ענין השתי ידיים, ההארה עליונה הוא אהיה הויה, היחוד הראשון, שזה הארה שנתלבש בהשארה של הדעת של השמן, שמן הוא עצמיות אלוקות שכשנכנס לאלוקות ניהיה השארה של המוחין, השארת המוחין מקבלים היחוד של הויה אהיה, ועי"ז נמשך למעשה בתוך הידיים שהוא 'אלוקים הויה', וצריך להמשיכם למטה על ידי הבחינה של ידיים, ליחוד השלישי שהוא הפרנסה, להמשיך הויה אדנות, ודבר זה מדליק "נר", כי נר הוא צמצום, אתה לוקח שמן, ההכרה הפשוטה במציאות ה', נר הוא הכרה במציאות השם, (שיש בה אש מים רוח עפר, ויש הכלי, כך כל הבריא, והאש שמדליק הוא לא אש רוחני, הוא אש של אלוקות, שמראה שם השם ואכמ"ל).

העיקר הם הג' שמות, שאלו הג' שמות הם הבחי' שההארה של הדעת דלמעלה מאיר, ויש את הארת הדעת של

רבינו אומר שאור התורה נמשך מכלליות החליפות, ולזה מוכרח יראה, היראה הזאת שמתגלה בחנוכה כמ"ש בסי' י"ד, עי"ז נולד באדם שיש כח של חליפות, שמתחיל לדבר עם אחרים, והרי חנוכה הוא ענין פרסומא ניסא, שכל אחד מדבר מהנס ונעשה שיחות של יראה ועבודת ה', וממילא מתגלה פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות, שכל מי שנכנס לבחינת חליפות יש לו שייכות לאלו המקיפין.

וכל מי שרוצה שיהיה לו שייכות עם הארת אור הרחמנות הזאת, היכן הוא צריך לעמוד, להכנס לבחינת חליפות, להיות ירא אלקים, לשוחח מערליכקיט, ואינו לץ, וממילא יש לו רצון, וזה נמשך מהארת הרצון.

נרות חנוכה נמשך בהם הארת הרצון, כל אחד מדבר משהו מהניסים של חנוכה, וממילא נעשה חליפות, ונעשה פי ידבר חכמות שאתה מדבר מחנוכה, ונעשה הגיון הלב, הגות לבי, תבונות, דרי מטה ודרי מעלה, ונתגלים ניסים ונפלאות שהיה ע"י מתתיהו בן יוחנן כה"ג.

להודות ולהלל בפה, פי ידבר חכמות, הלל כלומר שיודע שיש מה להלל את ה', אני איש קדוש, אני חוזר לקבל את מדות הרחמים בשלימות בהתחדשות נוראה, ואומרים הלל השלם.

וכל ימי חנוכה מאיר המוחין שיכולין לחזור להתחיל לקבל מקיפי הימים, לומדים איך להמשיך מקיפי הימים בטלית תפילין וציצית ושבת, ומקיפי השנים נרות חנוכה כלול.

וזה שאמר רבינו שכל מי שנכנס לענין חליפות, הוא מתחיל להבין מהו

למטה, ובאמצע נמצאים הידיים, אלו ג' ההארות שנקראים 'נר', והיכן הם מאירים? ב"להדליק" הם מאירים, ע"ב הוא המוח העליון, השני ס"ג, שאפשר להאיר במוחין ללמטה, השלישי הוא 'מה' מציאות הדעת שאפשר לקבל וזה מאיר בב"ן, זה נקרא להדליק נר חנוכה, ר"ת נחל, נחל נקרא המילוי של שם ב"ן, המילוי במילוי, היינו שהשם ב"ן למטה ניהיה ממולא מאלוקות, נפשינו, הנחל העליון היינו הידיים, הנחל העליון אות א' הוא שם אקיק, באחוריים, שם מ"ה, הא' של המ"ה.

זה מאיר, שיש נחל העליון, והנחל העליון צריך להאיר לתחתון, ואיך? ע"י שנעמד בפתח, ומתחיל להיכנס ליראה, ומדליק האור אפילו בלילה, שאני לוקח השמן טהור, הארת הרצון שהצדיק מאיר ונותן לי, ומגרש החושך, ואני ממשיך עלי התחדשות של ביהמ"ק, התחדשות הרחמנות שהם הי"ג תיבות, זה הברכה הראשונה להדליק, והברכה השניה שעשה ניסים לאבותינו, שההארה מבחי' נס, שנצח והוד מאירים בלמטה, ההארת מטה הוא ע"י "לאבותינו" הדרי מעלה בימים ההם בזמן הזה שמה שהיה אז נמשך עכשיו.

חזרת המשכת אור התורה ע"י בחי' חליפות

הרי בזה ניהיה עיקר הרחמנות לצאת מעוונות, כשזוכה לחזור לעצמו ומבין "איך בא אצלי יוני להפיל אותי כ"כ, אני יהודי קדוש, לא היה לי שכל, יהודי שוכח קדושתו"? ומהו עיקר הקדושה שצריך? להמשיך בחזרה אור התורה, ובדבה"ק מתבאר שעיקר אור התורה נמשך על ידי בחינת חליפות.

המקיפים שנקראים מאד, בפיו ובלבבך, לדבר דיבורי הצדיקים, ועי"ז נעשה 'לעשותו' כלומר 'יש אלקים שליט בארץ', בחי' עשיה. שאתה עושה את עצמך איש חדש, ועושה אחרים איש חדש, כי כשרואים נרות חנוכה נעשים איש אחר לגמרי. וזהו התכלית לעשות בני אדם בני דעה.

המקיפים האלה יש בהם כמה מדרגות, וצריך לחפש את הצדיק שיש לו בחינת 'מה רב טובך אשר צפנך ליראיך', רב טוב הצפון לעתיד לצדיקים שהוא בחי' מ"ה, כי זהו רחמנות נפלא, רב טוב הצפון לצדיקים, אור חנוכה נמשך מאור הגנוז, הוא טוב הגנוז שאסור להנות מאורו. וכשמאמינים בנר הזה, באש הזה, שהוא שמן טהור לביהמ"ק, עי"ז מאיר בזה נפשין רוחין ונשמתין. וכך מקבלים אור רבינו, שמבינים שיש בעולם נר חנוכה, שזה לכאור' סתם נר, אך מתגלה שזה לא סתם נר, לא סתם ספר, סתם צדיק, אלא ממשיך מקיפין, ויכול להדליק את הנר שלך, כי יש לו בחי' כל.

כי כל בשמים ובארץ, כלומר שהוא מקיים שני העולמות, מקיים, מעלה את התפילה שלך ומתקן כל העולמות עליונים, במסירות נפש של הצדיק.

בחנוכה מתחילים מחדש להתקשר לצדיק, שמעלה את התפילה והתודה והעבודה, ומקיים עולמות עליונים, ואח"כ מקיים עולם התחתון להאיר בעוה"ז שכל, ההארה הזאת שמלמעלה עד למטה כולל רוחניות וגשמיות. מוכרח להיות שני הבחינות, הקיצו ורננו למטה, בחי' חנוכה למטה, מלא כל הארץ כבודו, הקיצו ורננו

מקיפין, כי כשמדבר חליפות יוצא ממנו השכל שהיה לו מקודם ומקבל שכל חדש, וכך יש לו שייכות עם חליפות, שרבינו מקשר את זה לענין מקיפי הימים והשנים של הצדיקים, רק זה שמדבר עם אחרים מקבל המקיפין. וכן הוא בחנוכה שהוא להודות ולהלל לה', מקבל את המקיפין.

וזהו חנוכה שהיא המשכה מר"ה יוה"כ, סוכות, חוזר לך המקיפין. כי מחמת העונות והנפילות אי אפשר לקבל אותם, כמו כשאין ביהמ"ק, אבל כשנמשך סלח נא לעון הזה, ויאמר ה' סלחתי כדברך, נתחדש דרך לכל השנה, לחזור לקבל את התיקונים הנוראים שפעל משה רבינו, לקבל את תיקון הרחמנות של הצדיק, ואוחזים בזה ע"י שמדברים בתורת הצדיק.

דברי תורת הצדיק הוא רק כשיש יראה, אם מעיינים ואין יראה, זה נשאר קר וליצנות ומניעות, אבל בחנוכה הוא זמן להתחיל לעיין בתורת הצדיק באופן שנופל עליו יראה אמיתית, ועי"ז נעשה מזה הארת הרצון.

רבינו אומר שזה האור שנמשך ע"י החליפות, כלול מבין ותלמיד, כלומר שצריך להרגיש ביטול נורא, בחי' בן, אספקלריא המאירה, וצריך גם חיזוק בלי שום הרגשה. להתחזק מאד. ובחנוכה יש שני הדברים האלה, מצד אחד למטה מעשרה טפחים, בחושך, בצד השמאל, בפתח ר"ה, לגמרי בחוץ, וחשכת הדעת, ולמטה מעשרה טפחים, ולשם נמשך הדעת הזה שיכולין להדליק נר של חושך, כלומר שאתה כן יכול להדליק את עצמך לה'.

כי קרוב הדבר אליך מאד בפיו ובלבבך לעשותו, שאתה יכול לקרב את

אבל בחנוכה צריך גם ענין של 'שתוק', כשלומדים עם אדם שכל נפלא, הוא רוצה לעיין יותר, לדקדק יותר, איך זה ע"פ קבלה, וע"פ ספה"צ, כשרוצה להבין יותר ויותר, אין לו כלום ביד, כי תכלית הידיעה שלא נדע, תלמד דבר שיביא אותך לדביקות וזהו. באת ליראה, זהו. אם יש קושיא, שתוק, אח"כ יהיה תירוץ, דבר ראשון תעבוד את ה' בשמחה שיש לך את הידיעה הזאת, שתוק.

כשאדם אינו מקיים 'שתוק', הוא נופל לאורות שאין להם כלים, ואינו יכול לקבל היראה, ומתבלבל תמיד. תכלית הדבר הוא להאיר בעולם דרך לקיים שויתי, ולפעול עבודה של תפילה ותורה, שזה תכלית הכלים. אם יש לך את הכלי, יש לך את כל האור.

הצדיק מגלה דרך, אך מיד 'שתוק', כמ"ש בלק"ו ט"ז, תחפש להבין מה שאתה יכול עכשיו, אבל מיד בחי' שתוק כך עלה במחשבה.

רבינו מזכיר את זה מש"כ לגבי רבי עקיבא. אם אינו מקיים 'שתוק' נופל לקושיות, היינו יונים, שהם מציאות הקושיות שיש בעולם, הם מקשים על האמונה, לא מבינים את זה ע"פ שכל וחכמה, ומסתבכים. כי משה רבינו נתן לנו תורה ומצוות וקרכת ה' בפשטות, ומה שזוכים לפעול יותר ויותר, אי אפשר להבין 'היתכן', אין על זה תירוץ, התירוץ הוא שה' ריחם עלינו שאין לנו קושיות, הנשמה שלי יודעת מה', רואה מה זה שבת ויו"ט, ולעומת זאת רואה מה זה כל הגויים, סתם שטות, אין קושיא בכלל.

בחנוכה רוצה אדם לתרץ כל הקושיות, העיקר הוא חצי שעה וזהו זה.

תתעוררו. והוא יחד עם איה, שבכל מקום שאתה נמצא, אתה רוצה עוד יראה, יראה יותר אמיתית. והוא ע"י פי ידבר חכמות, תדבר לה', אני רוצה לזכור אותך, לא לשכוח אותך. ופעמים שאתה כן מרגיש. וזה כולל לקבל הארות הצדיקים.

נר חנוכה הוא אור שאין בכל השנה כולה, ומאידך זה יורד למטה למטה להעלות את המלכות, והרי שני בחינות, דרי מעלה דרי מטה, שזה עיקר החילוק בין שני המזונות אם חלב או מאכל בריא, כי חנוכה מתייחס להמצב של האדם, כי כל הירידה הוא משום מרגלים שחולק על משה רבינו, חוקר אם הוא צודק או לאו, וכל החורבן הוא שאין כפרת העוונות. וצריך להמשיך בחזרה את אור יוה"כ, מציאות הצדיק שהוא מחל עונות, והוא הצדיק בחי' יוסף שיש לו בחי' כל, לקשר עוה"ז חזרה לה', אתה הראת לדעת להשרות השכינה בתחתונים שיאיר היראה למטה בארץ, לדעת שיש אלקים שליט בארץ.

ועי"ז מאיר באדם דרכי ההתחזקות, כל העניינים שהצדיק יכול להאיר, הן בשורש למעלה שכן פוסקים למעלה, וזה כל קיום העולם, וצריך לקבל את זה גם למטה, שה' איתך ואצלך, ויש לך נקודות טובות ויש ממך התפארות בכל העולמות, וכך מאיר הדעת הזה שיוכל לאחוז למטה, להדליק אור בתוך הקטנות.

הנר הראשון הולך עמנו כל השבוע, לדעת שיש רבי שמחיה, והקטנות הזה מחובר לגדלות הכי גדול, שמן טהור מרמז על עתיק, הגוף הוא שמן טמא, אבל מדליקין הנשמה, נר חנוכה, ונדלקין שני הדרכים, מצד אחד למטה מעשרה אצל הפתח, ומלמעלה הוא המשכה, שני דרכים.

בסוף אות ה' מדבר רבינו ממעלות השגת בן ותלמיד, כי חנוכה עושה שיש לנו בחינת חליפות. בלי זה, אין לאדם כלל יראה, אשר אין חליפות למו ולא ירא אלקים, כל מי שיש לו יראת שמים, דבריו נשמעים, היראה של חנוכה עושה שדבריו נשמעין, יכולין להכלל בבחינת חליפות.

חנוכה גם עושה שאנו נכנסים לבחינת תלמיד

למעשה כל התורה נתגלה ע"י החשמונאים, האחרון שבהם היה יוחנן, בתחילה היה הרבי של שמעון הצדיק, התנאים הראשונים של פרקי אבות, המשכת התורה, משה יהושע, נביאים וזקנים, ואחד מהחשמונאים היה ממוסרי התורה, הוא בחי' הצדיק הכהן שיש בו, אח"כ באו הזוגות שהם היו תלמידי החשמונאים, וכך נמשך אור תורה כי נעשה יראה בעולם, נעשה תיקון בעולם.

שם ראו דבר פלא, שאפילו שהיה ביהמ"ק היה שייך לטמאות, היינו להכניס קושיות וחושך, אפילו שמדברים בעבודת ה', אין יראה, אין בן ותלמיד. ובנס חנוכה נתגלה בחי' תלמיד, שהכל שומעים שיש בורא בעולם, ובחנוכה יש כח לעשות גם בחינת בן, שמאיר באדם חיות ושמחה ויראה, ונודעזע האיברים, הגוף מתנער, ניגונים, מתעורר משהו, עד שנתגלה כלליות דרי מעלה ודרי מטה. שזה בחי' אספקלריא המאירה ושאינה המאירה, ע"י שמן.

איך יש בחינת בן בחנוכה? ע"י השמחה של חנוכה, ה' הציל אותי, עשה לי ניסים ונפלאות.

וזה עיקר מה שרבינו ממשיך בהמשך

שתוק. תמשיך לחיות עם מה שהיה חצי שעה, וכל היום הלל והודאה, לא נותן לך כל האור, תקח את הקצת ותעשה מזה עבודות, תפילה תורה ושמחה. ומזה נעשה יראה.

ולמה ח' ימים, להורות שהיה לך ח' ימים קדושים, היצר הרע אומר שבוודאי לא היה לך חנוכה, הייתי עייף וישנתי כל הלילה, אבל כל יום הוא יום, כמ"ש מהרנ"ת בלקו"ה שהימים של האדם הם הכנה, חנוכה לשון חינוך, יוצאים מר"ה ויוה"כ, אדם נופל, וצריך התחלה חדשה, זהו החינוך, שה' כן רוצה בך, זהו הארת מלא כל הארץ כבודו, ה' צריך אותך, ואח"כ איה', רוצה לעלות. ומתחיל לעשות דבר ואומר שזה כלום, מה עשיתי, רק הכנה לאח"כ, חנוכה לשון הכנה, הכנה יש כבר. כי התורה"ק מאירה לנו באופן כזה, קצת פרשת וישלח, קצת וישב, פסוק, רש"י, חידוש משנה הלכה זוה"ק, פעמים סודות התורה, הכל הכנה להכנה להכנה, העיקר הוא בסוף כשיאיר ביהמ"ק ויתגלה כבוד ה', העיקר הוא להשיג השגות אלקות וחיים נצחיים, בעוה"ז הכל רק הכנה. וממילא צריך לעצור בכל מה שלומד.

חנוכה זה ח' ימים, כנגד יחוד ג' שמות הויה אדני, ושמא שלים הויה אלקים פועל תא זה, ונעשה שם שלם, שההכנה היא כבר בשלימות. ואתה הולך מהכנה אחת להכנה שניה, ונפתח לך ח' ימים, בחינת שמא שלים ונמשך הברכה בהמברך את עמו ישראל בשלום פתיחת השפע מנוצר ונקה, ומתגלים רחמים לכל השנה, שאדם עומד נגד קושיות היוונים, מצד אחד קושיא שאני כ"כ קטן, ומאידך קושיא שאני כבר מבין הכל, וניצול גם מהצרות.

בכמה פסוקים בעומק יותר, והוא פלא, שלאחר שדיבר מענין חנוכה, האריך הרבה פסוקים, כדי לגלות שזה מתלבש בבחינת בן ותלמיד.

ועיקר הדבר שצריך לכלול ביחד שני ההשגות, לכלול העולמות בן בתלמיד ותלמיד בבן, שהבן יהיה כלול מהתלמיד, והתלמיד יהיה כלול מהבן כדי שיהיה להם יראה. והבן מחפש להמשיך הלאה, אומר שאין לו יראה כי אינו מרגיש, שכבר אינו רואה כבודו, ולכן צריך להכלל בבחי' תלמיד, איך נותנים לאיש גבוה השגת תלמיד? מושכים אותו למטה מעשרה, ואומרים לו תדליק כאן נר. תבין שאתה לא צריך להבין, שתבין אמונה פשוטה שמחה וחיות וטהרה, לשבת אצל החושך ולנגן בנרות חנוכה.

וכן להיפך, איך יש לתלמיד השגה באיה, כי מעולם לא עלה ולא רעד לפני ה', צריך לעוררו שיש ניסים, הרם ניסי, רואה דבר פלאי. ובא ליראה.

כי בלי זה, מתבטל במציאות, אין עוד מלבדו, ריבוי אור, רק רבינו, ואין לו כלום, לכן צריך השגת הבן, לדעת שעוד לא התחלת, זהו חנוכה, שאתה מדליק וכבה, מדליק וכבה, ומחר מחדש, מחלקים, והרי שצריך שניהם ביחד.

וכלליות ההארה הזאת עושה הארת הרצון.

כי יש הארת הרצון הראשון מתוך שאול

תחתית כשמתחיל, כך יש הארת הרצון בכל דרגא, והעיקר שיזיז את תאות הגוף ויכניס שם יראה, וההתחלה הוא באכילה, שהוא עיקר קשר דרי מעלה ודרי מטה, שהגוף מקושר עם הנשמה, ולכן אצל האכילה מוכרח להיות יראה, שאתה מקושר באופן של קדושה, וזהו בחי' שמן שהוא מקושר לאור העליון, השמן הוא האור העליון, והנר הוא האור התחתון, שהאור 'מאיר לנו', לתקן בחינת הוד למטה. השמן של חנוכה הוא מעתיק יומין, והפתילה הוא צמצום האור בלי ריבוי אור, וההדלקה יש בה כל האורות ביחד, אור האדום הוא בינה, הצהוב הוא ז"א, המתפשט בחדר, והתכלת הוא מלכות, שמאיר אלקות בכל העולם והוא אור איה, אסור להנות מאורו, כי הוא אור נורא. והרי שיש הארת הרצון בכמה דרכים, והעיקר להכניס שזה יקדש את האכילה.

ועי"ז נעשה הארת הידיים.

פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, כלל הענין שנעשה.

שצריך להיות ממשלה, ממשלה הכוונה, שצריך להיות יראה במקום שלך, ממשלה היינו לויתן, נחש בריח לויתן, יש נחש דקליפה ויש נחש של הבריאה גשמית, נחש בריח נחש עקלתון, לויתן זה יצרת לשחק בו גילוי אלוקות שחקים.

שיעור ב' (נאמר בב' בסליו התשפ"ו)

בחינת חֲנֻכָּה. נִמְצָא שְׁחֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא כִּנָּל, וְעַל כֵּן רָמַז מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עַלִּי הַשְּׁלוֹם, צְרוּף חֲנוּכָה בִּפְסוּק סֶלַח נָא, כִּי סֶלַח נָא לַעֲזוֹן הָעַם הַזֶּה כִּגְדֹל חֲסִדְךָ וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה וְכו' הוּא רֹאשִׁי תְבוֹת חֲנוּכָה, כִּי חֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא וְכו' כִּנָּל.

לפני שניגוש לבאר בענין חנוכה, נקדים ב"ה תחילה קיצור ביאור המאמר כולו

כדי להבין המכוון הנפלא שכתוב כאן, ולהתעורר לענין חנוכה ע"פ המאמר הזה, נקדים תחילה מה שרבינו מגלה כאן במאמר שמציאות המשכת התורה בעולם הוא ע"י משה רבינו, כי מרחמם ינהגם, מציאות אלקות ממדות הרחמים, יש מנהיג רחמן, שלא נותן לאדם להיות רשע ומלא ירידות, אלא מרחם להוציאנו מעוונות. ומה עוד, שהוא יודע איך לרחם, ורבינו מאריך מאד בענין זה, שילד קטן יכולין לתת לו רק חלב, שזה הדעת שנמשך למטה, וכמובן בהמשך המאמר שבחי' דרי מטה, יודע שמלא כל הארץ כבודו, והוא ענין ההתחזקות, שנותן לאדם ביטול הבחירה ממש, עד שכמעט אין לו יראה, בטל ממצאותו מרוב התחזקות שה' איתו ושמח עם הנקודות טובות. החיזוק מחיה אותו תמיד לחזור לה'. ולא נופל משום דבר.

חלב הוא דבר מוכן שלא צריך להכין כלל. הוא כבר מוכן. ולאדם גדול צריך לתת דבר שהוא צריך.

ולא פתח רבינו תחילה לדבר להדיא מענין דעת דרי מטה ודרי מעלה, רק פתח במשל ענין המזון, כדי לפעול אצלנו רצון

[יא] וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה. כִּי עֲנִין חֲנֻכָּה; דַּע, כִּי כָל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי מַה שְּׂוֹכָה לַפְּעֹל בְּקִשְׁתּוֹ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּהֵינּוּ בְּקִשְׁת סֶלַח נָא, כֵּן יֵשׁ לוֹ חֲנֻכָּה, כִּי עַל יְדֵי סֶלַח נָא נַעֲשֶׂה חֲנֻכָּה. כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּקִשׁ (במדבר י"ד): "סֶלַח נָא לַעֲזוֹן הָעַם הַזֶּה" עַל חֲטָא הַמִּרְגָּלִים, וְעַל יְדֵי חֲטָא הַמִּרְגָּלִים נִרְמַז חֶרֶב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, וְזָכוּנוֹם לְכַרְכָּה (תענית כט), שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לָהֶם: 'אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חֲנֹם, אֲנִי אֶקְבַּע לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת'. כִּי אוֹתוֹ הַלֵּילָה לַיִל תִּשְׁעָה בָּאָב הָיָה, שָׁבוּ נִחְרַב הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּקִשׁ עַל זֶה סֶלַח נָא, כִּי בְּזֶה הַחֲטָא וְהַפָּגַם תְּלוּיִים כָּל הָעוֹנוֹת, כִּי עַל יְדֵי זֶה הַפָּגַם נִחְרַב הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ.

וּבְזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה קִיָּם, הֵינּוּ נִקְיִים מֵעוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה א'): "צִדֵּק יִלֵּין בָּהּ", וּפִרְשׁ רַש"י, כִּי תָמִיד שֶׁל שָׁחַר הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֻרוֹת שֶׁל לַיִלָּה, וְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים הָיָה מְכַפֵּר עַל עֲבֻרוֹת שֶׁל יוֹם. כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה; לִפִּי גִדֹל רִחְמָנִיּוֹתָם וְדִקְוָתָם אֵין יִכּוֹלִין לִישֹׂא עֲלֵיהֶם הַמִּשְׁאָל שֶׁל עוֹזֵן אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, עַל כֵּן אֲנִי צָרִיכִין אֶת הַבַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁיִּכְפֹּר עֲלֵינוּ בְּכָל יוֹם. וּמַעַת אֲשֶׁר חָרַב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אֵין אֲנִי יִכּוֹלִים לְנַקוֹת עֲצָמֵנוּ מִן הָעוֹנוֹת, כִּי אֵין מִי שֶׁיִּכְפֹּר בְּעַדֵּנוּ. וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ.

עַלִּי הַשְּׁלוֹם, שִׁידַע כָּל זֹאת, עַל כֵּן מִסַּר נַפְשׁוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבְקִשׁ: סֶלַח נָא לַעֲזוֹן הָעַם הַזֶּה וְכו', כִּי יָדַע שֶׁבְּזֶה הַחֲטָא תְלוּי חֶרֶב הַבַּיִת, שְׁהוּא כּוֹלָל כָּל הַחֲטָאִים כִּנָּל. וְכִשְׂוֹכָה לַפְּעֹל בְּקִשְׁתּוֹ, מִזֶּה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲנֻכָּה הַבַּיִת, בְּחִינַת חֲנֻכָּה, הַפֶּךְ חֶרֶב הַבַּיִת.

וְכֵן כָּל אֶחָד כָּפִי מַה שְּׂוֹכָה לַפְּעֹל בְּקִשְׁת סֶלַח נָא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן פָּגַם חֶרֶב הַבַּיִת, כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲנֻכָּה הַבַּיִת,

הלכות בענין גדולת רבינו, הוא מזכיר את הדבר הזה, בלי זה, לא מובן הענין, יש לנו אמונת צדיקים, ברכינו ובעוד צדיקים, וכאן כתוב היסוד הזה של מנהיג הרחמן שהוא מחובר לבחינת משה, וכתוב במשה מה שהיה הוא שיהיה, ובאמת כל יהודי הוא המשך חליפות של התורה"ק בעולם, אלא שפתיחת אור התורה הוא רק ע"י הצדיקים והצדיק הרחמן הוא זה שפותח את הדעת.

רבינו מזכיר 'משה פתח את הדעת' והזכיר שני פסוקים, אינם פשוטים כלל, זה עיקר כל המאמר, פסוק אחד 'אתה הראת לדעת' שהדעת נמשך בהתנוצצות אלקות. וכמ"ש בסי' ד' וסי' ס"ה שאח"כ צריך להשאיר רשימו, להמשיך את הדעת אח"כ. ואח"כ חוזר רבינו 'פתח אור הדעת וגילה כי יש אלקים שליט בארץ', הוא בחי' אמונה, שה' לבדו משגיח כאן בארץ. ושליט בארץ הוא גם ענין היראה שזה עיקר הדעת.

עיקר הדעת הוא כי הויה הוא האליקים, כלומר איה ומלא, וכלליותם, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. ולדעת שהקב"ה לבדו מנהיג הכל, והוא שליט בארץ ממש. ובזה יש יראה ושויתי, ובתוך זה מובן איה ומלא, כי איה ומלא הם שני דרכים ביראה. היראה של הצדיקים הם זעזוע ממש מלפני ה', כל צדיק לפי דרגתו, והיראה מביא כונת הלב כונת התפילה, והאיש הפשוט יש לו וגם יראה, לצאת מיאוש ע"י בחי' מלא, ועי"ז יהיה לו יראה, לדעת רק מהשי"ת לבדו, בלי שום ירידה נפילה ומניעה.

רבינו אומר שעיקר הרחמנות הוא להוציא אנשים מעונות, חיה בדמות אדם,

ובקשה, כי בפשטות היה צריך להתחיל המאמר באות ז', אלא שצריך בקשה וחיפוש, לחפש וללמוד מהצדיקים, ורק כך אפשר לזכות לזה.

ועוד שקרא לזה 'מזון', חלב ושאר מאכלים, ובהמשך מתגלה שיש בן ותלמיד, דרי מטה ודרי מעלה, איה ומלא, ישן ונעור, וגם מזון הוא אחד מהלשונות. כי המזון הוא שורש השפע שה' נותן, שורש הרחמים, כמ"ש כוונת האכילה של האריז"ל והרש"ש, ד' אלפין, שהם שורש השפע, ההתחלה צ"ל שפע עליון מאוד. לכן פתח במזון.

וממשיך באות ב' שזה הרחמן הוא משה רבינו, כלומר שמתוך הענינים המובנים בזה"ק במדרגת משה רבינו, מדרגת הצדיקים ששייך להיות קרוב לזה, בזה נמשך מה שעשה משה רבינו, הוא היה מנהיג ישראל, והיה לו רחמנות באמת. גם כשאמר לו ה', למחות את כל העם ח"ו, מסר נפשו לתקן כל נפש מישראל.

ולא רק מסירות נפש, אלא סוד תחנון וק"ש, למסור את הנפש, זהו עבודת הצדיקים שמעלים את התפילות שלנו, כי כל יהודי צריך לעשות אתעירות דלתתא בעבודתו, וזה עולה רק לבחינה ראשונה של מלכות, אנשים גדולים יותר יכולים להעלות יותר, והצדיקים המופלגים במעלה מאד, יכולין להעלות למדות הרחמים ממש.

ויש ענין שנקרא 'יסוד צדיק', והוא יסוד גדול להבין ענין רבינו בדרך הנכונה, בלי זה, מדברים מעתיק יומין ולשונות שלא דיברו אנ"ש, כאילו עושים מציאות מרבינו. אבל מה שרבי נתן מדבר בלקוטי

של משה רבינו, מה שהיה הוא שיהיה, שישים רבוא נשמות ישראל, כך יש שייכות אל המקיפין, כי קרוב הדבר אליך מאד, בפך ובלבבך, הפה עושה הלב, וחליפות ר"ת פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות.

בהמשך אומר רבינו שיש מקיפי הימים ויש מקיפי השנים. כי בפשטות יש בכל יום מקיף חדש, תפילה חדשה, השגה והרגשה חדשה, שבת ממש מאירין המקיפין, בימות החול לא, רק בתפילין יכולין להתעורר לזה, בשבת זה מאיר לכל אחד המקיפין, שהמוחין הם ממקיפי אבא ואימא, זה מקיפי הימים.

ויש גם מקיפי השנים, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, והם נקראים 'מה', שהם ממשיכין אור מ"ה החדש, ונעשה אד"ם שם מ"ה למטה וזה כל העסק שיש דעת בעולם.

וממשיך שהחכם יש לו בחי' 'כל', שני חלקי הדעת, כמ"ש בסי' ס"ח חלק שני, שמי שאין לו הדבר הזה אינו צדיק כלל, אותו המאמר אמר רבינו לפני חתנו, האיידעם שלו, שצריך תמיד להתחזק למצוא את ה', לא רק אח"כ כשאני יהיה טוב אהיה בשמחה, אלא תרגיש כבר את הקב"ה עכשיו, שזה בחי' מ"ה, תתחזק תמיד שה' איתך כבר עכשיו. תרגיש כבר עכשיו את הקב"ה. והצדיק יכול להאיר כך את זה, כי יש לו משהו במילים שלו, כח שאין באחרים, הן בחיים חיותו והן אח"כ בתורה שלו, יש מקיף בחי' כל, וזה ממשיך בחי' חליפות מה שהוא צריך להמשיך בתוכינו, וכן אנו כשמדברים הדיבורים שלנו, זה נכנס בתוכינו.

וזה משא כבוד לשכינה הק', והצדיק מרפא, ועיקר הדבר הוא רוח שטות, רבינו נכנס לענין של חליפות שאין תכלית להיות למעלה אלא גם למטה, ומרמז שלא מדובר רק בצדיק אלא בכל אדם, כמ"ש בהמשך להדיא שכל אדם וכו'.

איך יהיה האדם גם למעלה גם למטה הוא ע"י בן ותלמיד, ולפני שמדבר מבחי' איה ומלא, מזכיר שחלב ולא חלב היינו בן ותלמיד, וזה מובן בתוך הרגשת היראה, שני השגות, אחד ירא שה' נמצא כאן ומחיה את עצמו, הנה ה' מסתכל עלי ומתחזק בבחי' תלמיד, ויראה דאיה הוא שכמה שיש לו, לא די, צריך יותר ויותר.

בן ותלמיד, אשר אין חליפות למו ולא ירא אלקים, כי כל הענין הוא יראה, יראת ה', כשיש יראת ה' מדברים בעבודת ה', וכל מי שנכנס ליראת שמים, לחליפות. הוא יש לו הדבר הזה שרבינו מדבר כאן, שהוא מקבל את הרחמנות ונמשך הרחמנות של הצדיק, והכלליות איך להיות קרוב לה' ביראת ה'. הן במלא התחזקות, והן באיה, כמה שהוא יכול. כשאדם מדבר מזה הוא בכלל החליפות. ושניהם כלולים זה בזה.

בן ותלמיד אחד מהם הוא אספקלריא המאירה והשני אינה מאירה, ובזה מובן שיש חלק פנימי שמובן לאדם ויש חלק מקיף לאדם, וכשמדברים עם אנשים, יוצא ממך מדרגה אחת, ותוכל לראות מקיף שני. החליפות האלה גורמים לזה, אשר אין חליפות למו ולא ירא אלקים, שיש לך רק יראה פשוטה ולא מתקדם יותר.

וזה פועל שיש לך שייכות עם מקיפין, בלי דיבורים בעבדת ה', אין יודע מה זה מקיף, כשמדברים ביחד, יש לכל אחד אור

האמן שיש ניצוה"ק, ה' נמצא בכל דבר, וזהו שני ההשגות שנכללים ביחד, כי באמת היה צ"ל שהעיקר הוא בחינת תלמיד אלא שצריך גם בחי' בן. כי הנהגת הבן אומרים עליו אנשים שלא צריך אותו, לכן רבינו מאריך בזה יותר.

וכן מש"כ הויה הוא האלקים, שני דרכי התחזקות, אבל במציאות הקיום, כלומר הוראת הדעת, הוא תמיד דבר שנכלל ביחד, לא כדי להתבלבל אלא כדי להתחזק, אך לדעת שאני מתחזק כדי להכנס יותר לעבודה ולא ליפול בדעת.

[ט] וצריך לכלל העולמות, עליון בתחתון ותחתון בעליון, שיהיה הבן כלול מבחינת תלמיד, ובן התלמיד יהיה כלול מבחינת בן, כדי שיהיה להם יראה. כי הבן שהוא בבחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', ואם בן לא יהיה לו יראה כלל, מאחר שאינו רואה כלל בבורו יתברך. ועל בן צריך שיהיה הבן כלול מבחינת תלמיד, להראות לבחינת בן גם בן קצת מההשגה של בחינת התלמיד, דהינו בחינת מלא כל הארץ בבורו, כדי שיהיה לו יראה. ובן התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ בבורו, ואם בן יוכל להתבטל במציאות, ועל בן צריך להראות לו קצת מההשגה של בחינת הבן, דהינו בחינת מה, כדי שלא יתבטל במציאות, ויהיה לו יראה.

כי כשיש לו איזה השגה גדולה, הוא נופל מהיראה, אין לי כלום ביד, לא הגעתי לכולם. אדם רוצה דברים גדולים, נדמה לו שאין לו כלום, והרי באמת אתה עושה מצוות ה' במסירות נפש, אלא שאינו רואה כבוד ה' כי הוא רוצה ללכת הלאה למעלה, והיעקר הוא היראה, לכן מוכרח לכלול עצמו ביראת התלמיד, באמת בזה הוא מתגעגע בנפשו, יראה יותר גבוהה, אלא

ואז זה פועל איה ומלא, כמו בן ותלמיד, אך בכל אחד מהם יש גם בן ותלמיד, אם זה מאיר קצת או יותר, כשרבינו מזכיר עוד בחינות, בדרך כלל גם מתקשרים שני הבחינות זה לעומת זה, וגם מוסיף עוד נקודה ששני אלו החדשים שייכים בכל אחד מהראשונים.

וכך יש לנו שייכות עם אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, והולכים מדרגה לדרגה, ויש שיכות לדעת כי יש אלקים שליט בארץ, ופי ידבר חכמות והגות לבי תבונות. וכך נסתלק הרוח שטות.

כי אם לא נמצא מציאות ההתחזקות, תמיד חוזר הרוח שטות, ונופל לקטנות. אבל ההתחזקות דוחה את הרוח שטות אפילו בקטנות. ויכול להתחזק. בלי התחזקות נופל חזרה.

כשיש רק התחזקות, אפילו מתמיד בתורה ותפילה בלי חיפוש איה, אין זו רחמנות אמיתית, כי התאוות עדיין נמצאים, רוח שטות והבעיות והגאוה עודנה עומדת. לכן צריך גם לומר האמת, המקיף של הצדיק, וזה נותן לך את הכח להמשיך בדרך, והכל ע"י דיבורים.

באות ח' מגלה ענין שתיקה, בחינת שתיקה הוא הדבר הנחוץ ביותר, הן בקבלה הן בשאר הבנה שבתוה"ק, זכית להבין קצת, אל תתעקש להבין הכל, כל מאמר זוה"ק, כל מאמר בספרי חסידות, תבין, ותאמין באמונה שלימה בדבר בבחי' שתוק, בלי זה, יש ריבוי אור והכל מתבלבל, תכלית הידיעה שלא נדע, כלומר לקיים את האור הראשון וכבר להרגיש את ה', עוד לפני שאני מבין את הכל. לקיים גם לפני שמבין הכל.

בטלן. תלמד? לא יכול, זה לא דרך הלמוד, צריך יותר בעיון. ועסוק בזה ובוזה, וכך הוא נופל להיות שלימזל. אחרת, מה יכול להיות במאכל הזה, תפסיק קצת כמה דקות, ואח"כ תאכל, אלא שהבלבולים נוראים, ואדם הוא באמת שלימזל, אבל מי שמתחזק נגד השלימזל, נמצא הארת הרצון למטה, וזה ההתחלה.

כל מה שרכנו התחיל הוא שיש מאיפה לקבל, יש אוצר, אור גדול של מקיפי הדעת שהצדיקים מגלים, השגות אלקות למעלה מטעם ודעת, כמ"ש מוהרנ"ת בהל' נטילת ידיים, ובזכות ספה"צ יכולין לגדול בדעת יותר ויותר, אימתי, רק כשיש 'שתוק', שאני לא רוצה להבין מדי הרבה, ואימתי, רק כשמעביר את הרע, שאינו שלימזל.

והארת הרצון הזה מוליך אותנו במחשבות התחזקות, והתעוררות, וכל המחשבות בתורה ותפילה. כל העניינים נכללים בזה. וההארת הרצון הזה היינו שיוורד עד למטה, עד שאינו יודע מה שהוא רוצה. כלומר שהעיקר זה לא הכונה בעצמה, זה בא לקרוע אותי מה, אני רוצה את ה' ולא יודע מה זה, וכאן מתחיל ענין הארת הרצון, שזה נמשך בכל דרגה באופן מיוחד, האכילה הוא רק אכילה, כן אמר רבי נתן, אכילה הוא המקום שאפשר להתחיל לזכות, נגיסה אחת לאכול באופן אחר.

רבינו נכנס לענין עמוק, באות י', כי מוכרח בחי' מלכות פרנסה, ממשלה, לעת האוכל דווקא, מוכרח להיות דבר גשמי כדי לגלות הארת הרצון, כמ"ש בראש המאמר שהארת הרצון מוכרח לרדת למטה עד הגשמיות. ולכן

שטעה לחשוב שהוא רוצה להרגיש, הרגשה בחי' בן, ולמעשה מוכרח להראות לו קצת מהשגת התלמיד, מלא כל הארץ כבוד כדי שיהיה לו יראה.

וכן התלמיד אומר רק אלקות, מלא, הכל אורות, הוא בטל במציאות. כאן הראה רבינו בדרך אגב, כי השגת מלא צריך להביא לביטול המציאות. אלא שצריך להראות לו בחי' בן, תסתכל מה אדם יכול לזכות בעולם, תרצה יותר.

אות י'

ע"י כלליות בן ותלמיד נעשה בחי' בעתו, הצדיק ממשיך הארת הרצון מלמעלה, זה יכול להיות איה, גבוה, וזה מלמד שני דרכים בתוך הנשמה, וצריך להורידו לתוך השכל והדעת, ומי זוכה לזה, צריך חליפות. וא"כ צריך רצון להכלל בענין החליפות. להתחיל מלמטה.

הרצון מלמטה מתחיל כך, בתחילה העיקר לשבור היצר הרע, ועיקרו בעת האכילה, שאז מתחבר הנשמה להגוף, דרי מטה ודרי מעלה. ואז יש הארת הרצון שה' נותן לי לחיות, מזון לאכול וכו', וכשלא מבין כלל, נסתם הלב ולא מקבל הארת הרצון. אבל כשאינו שלימזל, בטלן, אזי הוא מתחזק דווקא אז כשרוצים לגנוב ממני כל האור, אז דווקא מתקדש באכילתו וממילא נמשך עליו שפע מהרצון מלמעלה, כך נכנס לעבודת ה'.

ולא רק אכילה, אלא גם בכל התאוות, מה שאתה עושה, תדחה את הרע ועי"ז יאיר בכ הדעת.

מהו שלימזל, שלם מזל, נפסק המזל, חייב וגמרנו, רוע מזל, פסקו עליך מזל רע, וזה גורם שאין לו חשק לשום דבר, הוא

שבנגה, צד אחד קליפות, וצד אחד קדושה, ושם אתה מאיר הארת הרצון וממילא תיקן הכל, ויכול להשיג שם יותר ולקבל למעלה.

בתחילה צריך הארת הרצון עיני כל אליך ישברו, רוצה לקבל פרנסה ברוחניות, ולנשמה, איה ומלא, כל חלקי הדעת. וזה מחובר, שאדם צריך להיות למעלה ולמטה, לעשות כל דבר בקדושה, לשם מצוה, באכילה ושינה, כל דבר הוא חלק מהתורה, זה נקרא פרנסה למטה, וצריך שיהא מחובר לגמרי. וע"י הדעת של איה ומלא, שיש לך רצון לאיה ומלא שנעשה בשעת האכילה, עי"ז אתה הולך יותר ויותר בעובדת ה', ויש לך יום נפלא, ועבודה נפלאה, ואח"כ נעשה עוד התחדשות.

זהו עיני כל אליך ישברו, שהבטחונות נעשה 'בעתו', ונעשה אור הפנים, כי ימין וזרועך ואור פניך כי רציתם, ימין וזרוע ידיים ימין ושמאל, ונעשה רצון, יוב"ל וכל בניך לימודי ה', בן ותלמיד. יוב"ל סוד אור בינה, חכמה ובינה שהם גבוהים מהידיים ומאירים מהידיים, אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו, כי הארת הרצון עושה התיקון הזה.

הקדמנו כל זה כדי להבין נושא חנוכה המובא באות י"א.

יסוד הדבר הוא מה שרבינו אומר שיש דבר שנקרא יום הכיפורים, שכפי מה שפעל סלח נא, 'כן יש לו חנוכה', מה הכונה 'יש לו', יש אחד שרוצה ש'יהיה לו ליל הסדר' וכדו'.

יסוד הענין כי יוה"כ הוא מציאות שפעל משה רבינו בר"ה יוה"כ וסוכות, אחר שהיה חטא העגל, זהו מהות של

רבינו מאריך בענין הממשלה שצריך בשביל הפרנסה, ואומר שהדבר נמשך ע"י בחי' 'נטיתי ידי ואין מקשיב', זהו שלימזל, כן רמזתי לך למה אתה לא שומע.

זה הים גדול, ידיים שבים החכמה היינו המדות, התפארת, ימין שמאל ואמצע, כי כדי לקבל את הדעת הגדול שהוא הארה גבוהה מאד מוכרח לצמצם שיהיה בחי' אתה הראת לדעת, שתוכל להראות אל הדעת, וזהו ידיים שבים החכמה. בתחילה מקבל אור גדול, שבים החכמה, חכמה בינה מקבלים הדעת הזה, בתחילה בבחי' מקיף, בשורש הדעת, ואח"כ נכנס לדעת יורד לידיים, ימין ושמאל, ואז רואים חילוק ויכולים לקבל.

הידיים האלה בחי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון, עיני כל אליך ישברו, הוא שמתגעגע איפה הצדיק, איפה האור, והמלכות הוא הבירורים שאדם עושה, באכילה ובכל דבר, הוא נמצא במקום נמוך, אבל אליך ישברו, יכולים לצאת מכאן. והמלכות מקבלת את הבטחונות כלומר אמונה חזקה ובטחון שיש מנהיג רחמן שמקבץ את הנקודות שלי, בוודאי שהצדיק יכול להעלות את הנקודות שלי. הבטחונות האלה הם עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו, נעשה עת רצון. פתח את ידיך, פתיחת הידיים, כלליות הידיים, ומשביע לכל חי רצון, נעשה הארת הרצון אפילו למטה. כלומר שנמשך האור שהצדיקים פותחים ע"י הידיים אל המלכות, וכאן זה נכנס אל האדם בתוך צמצום והוא יכול לחיות עם זה. ההתחלה הוא הארת רצון למטה בבחי' מלכות שנקרא לויתן, יש נחש בריח ויש נחש עקלתון, לויתן, מעורב טוב ורע

הקרבת הוא מציאות תיקון העונות, הוא קשר דרי מטה עם דרי מעלה.

כשהיה חטא המרגלים כלומר שלא האמינו במשה רבינו, 'אתם בכיתם בכיה של חינוס', רבינו מביא את הלשון הזה, עי"ז נעשה חורבן ביהמ"ק בתשעה באב, בכיה לדורות. למה רבינו מביא את הלשון 'בכיה של חינוס', כי המרגלים אמרו 'אנו רוצים לראות ולהבין', לא האמינו במשה רבינו שיש סליחה ומחילה בביהמ"ק.

משה רבינו אומר יש לי כחות לתקן, אפילו דרי מטה אני יכול להרים, אלא שעיקר הצרה של האדם שהוא מרגל, רוצה לראות, רוצה להבין, ועי"ז נגרם כל החורבן, ארבעים שנה אקוט בדור, ונעשה גלות מר. ומשה רבינו לא נכנס לא"י, ומזה נגרם שבני ישראל, חיים שנים רבות בגלות בלי ביהמ"ק.

בתחילה פעם משה רבינו סלח נא וממחרת יוה"כ כבר בא הדיבור על בנין המשכן, כלומר ביהמ"ק, אבל במרגלים ראה שעי"ז נחרב ביהמ"ק, מסר משה רבינו את נפשו, בפסוק לא כתוב שם מסי"נ, רק ויפול על פניו בסוד תחנון, ובוזה מובן הקשר למש"כ בתחילת המאמר שהשליך נפשו מנגד. ועי"ז פעל משה רבינו 'ויאמר ה' סלחתי כדברך' שהוא סיום די"ג מדות של רחמים, כמ"ש באדרא שע"י י"ג מדות של רחמים מוכרח להיות ההמשכה של סלחתי כדברך.

וכאן מצא רבינו ר"ת רמז לחנוכה, לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאת ר"ת חנוכה, שזה יו"ט שתקנו חז"ל לזמן הגלות, לאחר שיתחיל גלות אדום שהוא היפך מכלליות הרחמים, ופעלו שיהיה כח

משה רבינו שפעל ישועה, כך צריך להאמין שבוודאי פעלת בר"ה ויוה"כ סליחה, וזכינו להתחבר אל הדעת של משה רבינו בחנוכה, האמונה הזאת הוא עצמו סוד 'מלא'. שמאמין שפעל סלח נא. ומוכרח אמונה בזה.

מי שהתחבר למשה רבינו, התחבר לזה הדעת שיש מלך מוחל וסולח, ואין ריחוק, שזה כלליות איה ומלא, כך נמשך בסוכות מקיפין, ומכניסים אותך בפנים ואתה חי עם הקב"ה.

וכשנכללין שני אלו, בחנוכה הם צריכין להתחדש, 'כמו כן יש לו חנוכה', כי חנוכה הוא ההתחדשות שאם שכחת את ההתלהבות של ר"ה ויוה"כ, תתחדש בחנוכה. מה שעשית ביוה"כ נמשך עוד פעם בהתחדשות.

החינוך של חנוכה מוכרח להיות בן ותלמיד, כמו תלמיד טוב, וההתחלה של ההתחלה כבר טוב, מה שאתה יכול לעשות כבר מספיק, ואתה מעבד את המקיפין עד שנעשה יובל ויש לך מקיפין לכל השנה 'כן יש לו חנוכה' ע"י 'סלח נא'.

זה הפסוק 'סלח נא' אמר משה רבינו, אחר שהיה הר סיני ואח"כ היה עגל ותיקנו ע"י תשובה ופעל משה רבינו רחמים ובנו את המשכן שהוא בחי' ביהמ"ק ובו יש קרבנות, הקרבן מכפר וזה בהמה, כולל דרי מעלה עם דרי מטה, כשאתה תופס את הבהמיות ממש. והרי אתה לא נגעת בחיים בכבש, בתרנגול, מי יכול לנגוע בבהמה, זה דרי מטה, ואתה מביא את הבהמיות למקום הכי מקודש בעולם, בבית המקדש, עי"ז אתה מחבר דרי מעלה ודרי מטה.

של חנוכה, כח של רחמים, יהיו כהנים, יהיה דרך להמשיך את הדעת. כי חנוכה נעשה ע"י סלח נא.

וע"כ מובן כל הענין שצריך להבין שבחנוכה צריך להאיר כח של ביהמ"ק, וכמובן ברמב"ן בענין נרות המנורה.

רבינו נכנס להסביר עניינים פרטיים, שעיקר אור חנוכה הוא ביהמ"ק, לדעת כי הויה הוא האלקים, ויש אלקים שליט בארץ, יש דרי מטה ויש דרי מעלה, אמנם יש כאן עוד הרבה דברים להבין, נקט לשון בן ותלמיד שיש בביהמ"ק, לא איה ומלא אלא בן ותלמיד.

שיעור ג' (נאמר בב"ב כסליו התשפ"ו)

על חטא המרגלים, ועל ידי חטא המרגלים גרמו חרבן בית המקדש, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (תענית כט), 'שהשם יתברך אמר להם: 'אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות'. כי אותו הלילה ליל תשעה באב היה, שבו נחרב הבית המקדש, ומשה רבנו בקש על זה סלח נא, כי בזה החטא והפגם תלויים כל העונות, כי על ידי זה הפגם נחרב הבית המקדש.

משה רבינו לא נכנס לא"י בעבור חטא המרגלים, ונחרב ביהמ"ק, וממילא צריך סליחה, כי כשהיה ביהמ"ק היה תמיד סליחת העון.

ובזמן שביית המקדש, היה קים, היינו נקיים מעונות, כמו שכתוב (ישעיה א): "צדק ילין בך", ופרש רש"י, כי תמיד של שחר היה מכפר על עברות של לילה, ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עברות של יום. כי ישראל עם קדוש; לפי גדר רוחניותם ודקותם אין יכולין לשא עליהם המיטא של עון אפלו יום אחד, על בן אנו צריכים את הבית המקדש, שיכפר עלינו בכל יום. ומעת אשר חרב בית מקדשנו, אין אנו יכולים לנקות עצמנו מן העונות, כי אין מי שיכפר בעדנו. ומשה רבנו, עליו השלום, שידע כל זאת, על בן מסר נפשו על ישראל, ובקש: סלח נא לעון העם הזה וכו', כי ידע שבזה החטא תלוי חרבן הבית, שהוא כולל כל החטאים כנ"ל. וכשזכה לפעל בקשתו, מזה נעשה בחינת חנכת הבית, בחינת חנכה, הפך חרבן הבית.

הרי שפעל משה רבינו שיהיה בחינת ביהמ"ק גם כשאין ביהמ"ק וזהו חנוכה.

הנה באים ימי החנוכה, כהכנה נלמד אות י"א, המקום היחיד שרבינו מאריך כ"כ בענין חנוכה, בפרט שזה מאמר כזה שרבינו גילה לפני הסתלקותו איך נמשך האור של משה רבינו והאור של רביה"ק, איך נמשך בעולם בחי' חליפות כשנתוועדים ביחד ומדברים, ואומר שע"י שמדברים דיבור של הצדיק נופל יראה, שיהיה בחי' 'ירא אלקים', בפרט כשמדברים מאמר זה בעצמו, בוודאי צריך שיהיה לנו רצון ליראת שמים, אתה הראת לדעת כי הויה הוא האלקים, אין עוד מלבדו, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. בשמים ממעל איה, ועל הארץ מתחת אפילו במקום שאני נמצא בעולם, יש אלקים שליט בארץ, יש השגחה פרטית.

[יג] ועל בן כשמעונים ומדברים מאיזה חדוש, שחדש החכם שבדור, אזי נופל יראה על זה שמדבר ומעין בחדוש.

כאן גילה רבינו איך ללמוד את הספר שלו. שע"ז נופל עלינו הארת בן ותלמיד, איה, מאיר עלינו הדעת של חנוכה. ולכן צריך עכשיו לכוון לב לזה.

[יא] וזה בחינת חנכה. כי ענין חנכה; דע, כי כל אחד ואחד כפי מה שזוכה לפעל בקשתו ביום הכפורים, דהינו בקשת סלח נא, בן יש לו חנכה.

מה הכונה 'כן יש לו חנוכה', וכי יש ענין לעשות מציאות אם 'יש לי' שבת, או 'יש לי' חנוכה, וכדו', ואם אין לו, האסור לו להתחזק ולהתחדש.

כי על ידי סלח נא נעשה חנכה. כי משה רבנו בקש (במדבר יד): "סלח נא לעון העם הזה"

וְכֵן כָּל אֶחָד כָּפִי מֵהַ שְׂזוּכָה לַפֶּעַל בְּקִשְׁתִּי סֶלַח
נָא בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, שְׁעַל יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן פָּנִים
חֶרֶבֶן הַבֵּית, כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה בְּחֵינֵת חֲנֻכַּת הַבֵּית,
בְּחֵינֵת חֲנֻכָּה. נִמְצָא שֶׁחֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי
סֶלַח נָא כִּנְ"ל, וְעַל כֵּן רָמַז מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו
הַשְׁלוֹם, צִרוּף חֲנֻכָּה בְּפֶסֶק סֶלַח נָא, כִּי סֶלַח
נָא לַעֲזוֹן הָעַם הַזֶּה בְּגִדְלֵי חֶסֶד וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה
וְכוֹ הוּא רֹאשִׁי תְבוֹת חֲנֻכָּה, כִּי חֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה
עַל יְדֵי סֶלַח נָא וְכוֹ כִּנְ"ל.

וְכֵן כָּל אֶחָד כָּפִי מֵהַ שְׂזוּכָה לַפֶּעַל בְּקִשְׁתִּי
סֶלַח נָא בְּיוֹה"כ, כֵּךְ נַעֲשֶׂה בַח"י
חֲנוּכָה. וְהִרִי כָּבֵר עֲבַר יוֹה"כ. א"כ
מֵה עֲכָשִׁיו?.

הִנֵּה עֲבָרוּ ג' חֲדָשִׁים מֵהַשָּׁנָה, זָכִינוּ
לְתַשׁוּבָה בְּאֵלּוּל וּר"ה וְיוֹה"כ, וְהִנֵּה
עֲבָרוּ ג' חֲדָשִׁים. וְכָתַב ב' בֵּת עֵין' עַה"פ
'וְיֵהִי כַמְשָׁלֶשׁ חֲדָשִׁים' דְּכָתִיב גְּבִי יִהוּדָה,
הַכּוֹנֵה כְּשֶׁבֶא חֲנוּכָה וְאָדָם רּוֹאֵה שְׁעוֹד לֹא
הַתְּחִיל כָּלֵל לְהִכְנֵס לְעִבּוּדַת ה', עוֹד לֹא
מִבִּין מֵהַ זֶה דַּעַת מֵהַ זֶה עִבּוּדַת ה', כֵּן
מִבִּין אֵלֶּא שְׁלֹא יִכּוֹל לְקִיִּים, הַמַּח מִבִּין
אֲבָל יֵשׁ מְנִיעוֹת, הַגּוֹף מְגוּשָׁם, עֵינָי, עֶסֶק,
אֵין רְצוֹן אִמִּיתִי, אֵין כַּח, אָדָם מוֹטָרָד
בְּמִלְאָכְתּוֹ וְנוֹפֵל, וְלֹא מִתְּפַלֵּל כְּרֹאִי
וְלֹא לומֵד כְּרֹאִי, לֹא אוֹכֵל כְּמוֹ שְׁצִרִיךְ,
עוֹד לֹא מִסְתַּכֵּל בְּשֶׁכֶל וּפְנִימִיּוֹת כָּל דָּבָר.
וְלִכֵּן הִיא קִטְרוּג בְּגִלָּל שֶׁעֲבָרוּ
'כַּמְשָׁלֶשׁ חֲדָשִׁים', הַדֵּינִיִּים אִמְרוּ 'הוֹצִיאֵנוּ
וְתִשְׁרָף', עֲזוּב אוֹתוֹ אֵין לוֹ תְּקוּהָ. אֲבָל
הַשְׁכִּינָה טוֹעֶנֶת אֶתָּה גִרְמַת לִזֶּה כִּי חֶרֶב
בֵּיהֶמָּה, וְאֵין לָנוּ דֶּרֶךְ לְהִתְחַזֵּק.

כִּי חֲסִירוֹן בֵּיהֶמ"ק הוּא שׁוֹרֵשׁ כָּל הַחֲסִירוֹנוֹת
בְּפִרְסָה וּבְרִיאָוֹת, וְלֹא עוֹד אֵלֶּא שְׁאֵין
הַתְּעוֹרְרוֹת וְרְצוֹן לְשׁוֹב לַה', וְכֵךְ נַעֲשֶׂה עִם
כָּל אֶחָד. כָּל אֶחָד הִיא רּוֹצֵה לְזָכוֹת לְרְצוֹן
כֹּזֵה, לְזָכוֹת, כְּמוֹ שֶׁהִתְחַלְנוּ אֶת הַשָּׁנָה,

לְזָכוֹת לְהִתְחַזֵּק כְּרֹאִי, לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר שֶׁל
רְבִינוּ שְׁמַכְנִים לָנוּ הַתְּחַזְקוֹת כִּזְאָת, שְׁאוֹמֵר
לָנוּ שֶׁה' אֵיתָנוּ וְאֶצְלֵינוּ תְּמִיד, וְתְּמִיד יֵשׁ
לוֹ כְּבוֹד מִמֶּךָ, תְּמִיד אֶתָּה פּוֹעֵל יְחוּדִים
וְתִיקוּיָנָם, אֶתָּה עוֹשֶׂה דְּבָרִים גְּדוּלִּים מְאֹד,
זֶה מוֹרָאדִיג, רְבִינוּ מַחִיָּה אוֹתָךְ וּמוֹדִיעַ
לְכָל אָדָם מִי אֶתָּה, אִיזָה חֵן יֵשׁ בְּעוֹלָם,
אִיזָה פְּעוּלוֹת תְּקִיּוּנִים וְיַחְוּדִים יֵשׁ, כָּל
אֶחָד בּוֹדָאִי רּוֹצֵה לְכַנֵּס לִזֶּה, לְהַחֲיוֹת אֶת
נַפְשׁוֹ, וְלִהְיוֹת תְּמִיד מִלֵּא אִמוּנָה יִרְאֵה
וְאֶהְבָּה. כָּל אֶחָד הִיא רּוֹצֵה לְחִיוֹת בְּאוֹר
הָאֵמֶת וְהַדַּעַת.

הַמוֹנְעִים וְהַמְּפַרְעִים

מֵה שְׁרַבִּינוּ אוֹמֵר שְׁמִי שְׁאִינוּ שְׁלִימָזֵל
יִכּוֹל לְזָכוֹת לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן בַּעַת
הָאֲכִילָה, כְּלוֹמֵר כָּל דָּבָר גְּשְׁמִי שְׁאָדָם
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, עֵיקַר הָאָדָם הוּא לְהִסְתַּכֵּל
בְּשֶׁכֶל שְׁבַכֵּל דָּבָר שׁוֹזֵה עֵינָי נֵר חֲנוּכָה,
לְהַדְלִיק נֵר שְׁמַבְטֵל אֶת הַמַּדְמָה שְׁרוּאִים
טַבַּע, כְּאִילוֹ אֵין פֶּה שׁוֹם תִּיקוֹן, הַמַּדְמָה
עוֹשֶׂה שְׁמַאֲבָדִים אֶת הַרְצוֹן, וְגַם כְּשִׁישׁ
רְצוֹן אֵין כַּח אֵין בְּהִירוֹת. מֵאֲבָד אֶת
הָאִמוּנָה, תַּעֲשֶׂה כְּבֵר תְּתַחַזֵּק כְּבֵר, לֹא
יִכּוֹל, זֶה נִקְרָא שְׁלִימָזֵל.

שְׁלִימָזֵל הֵיִינוּ שְׁלֵם מֵזֵל, הַמֵּזֵל פֶּסֶק כְּבֵר
שְׁאִנִי כֹזֵה, אִנִּי לֹא יִכּוֹל. אֲבָל
הָאֵמֶת אוֹמֵר שְׁלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה, רַק
הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה. רַק רְצוֹן חֲדָשׁ. רַק חֲנוּכָה,
חִינוּךְ, הַתְּחַדְּשׁוֹת. אֲבָל רּוֹעַ מֵזֵל שְׁמַסְתַּכֵּל
עַל הָעֵבֶר, אוֹמֵר כֵּךְ אִנִּי, עֲבַר עָלִי כֹכָה,
וְזֹהוּ. וְלִכֵּן אֵין לוֹ אֶת הַרְצוֹן לְמַעֲשֶׂה, אִם
אֶתָּה אוֹכֵל מִשְׁהוֹ, תְּחַתּוֹר עֲצֻמֶּךָ לַה', הִנֵּה
רּוֹצֵה הַגִּנֵּב לְהַפִּיל אוֹתִי, לְגַנוֹב אוֹתִי,
תִּמְשׁוֹךְ חֲזָרָה אֶת הַחֲבִילָה שֶׁלְךָ, זֶה נִקְרָא
הָאֵרֶת הַרְצוֹן, עֲשֶׂה מִשְׁהוֹ, עֲפַעֵס אֶרְצוֹן,
הָעֵיקַר לֹא לִפְּוֹל, זֶהוּ הַתְּחַלַּת הַקְּדוּשָׁה.

כמ"ש במאמר זה שיש איה ומלא ולכלול אותם יחד, כלומר שאם אין אדם לא שמח, תהיה רק 'מלא', ורק לצפות ל'איה', איה היינו אין לי טיפת יראת שמים, אני מאד רע, אני צריך לשוב בתשובה, להתחיל להיות לי יראת שמים, לחשוב משהו לכוון בתפילה, ולהתאפק משהו על היצר הרע ולהתגבר, וכל שאלה צריך יראה. איה. וזה הכונה לכלול שניהם ביחד, אבל כל אחד מהם בא בפני עצמו, להתחזק ולכסוף, להתחזק לדעת מלא כל הארץ כבודו, ה' לבדו מנהיג הכל, הויה הוא האלקים, יש בורא, ויש לו נחת רוח ממני, הבריאה מלא דברים נוראים.

ואם בא אחד ואומר על אהבה ויראה שזה דמיונות, ר' יהודי והרי רבינו אומר כמה וכמה פעמים, שזה מה שצריך לעשות. ולכן אתה תברח להקב"ה, זה נקרא מלא כל הארץ כבודו, אין שום הפרש כלל, אין דבר כזה, זה נקרא לקבל אור של רבינו, ואם אין אור ביהמ"ק יש כמה מניעות שלא תוכל לקיים הדבר הזה. יבלבלו לך את הראש אפילו בתוך ירושלים ובתוך ביהמ"ק, שלא תיכנס ליראה, לא לקיים שויתי, כאילו אין צריך אהבה ויראה, והרי זה מצוות דאורייתא, אחדות ה' היא מצוה דאורייתא, כל מצות תמידיות צריך לחשוב כל חצי שעה, אפילו מאה פעמים ביום, בכל ברכה, צריך לחשוב כל ר' מצות תדירות.

ראיתי היום שהעיד מהר"ש וואזנער על עצמו שהוא מכוון שש מצוות התמידיות מאה פעמים ביום!.

אם אין אור ביהמ"ק מאיר עליך, העונות גורמים שתהא שלימזל, יושן, לא יכול להחליט שאני רוצה לחיות, להפסיק

יש כמה מיני הארת הרצון, אחד הוא התכלית ואחד הוא ההתחלה, נ"ר יש בו ג' הארות הרצון, האור העליון שרבינו מאיר בנו, התחתון הוא המלחמה של האדם ליחד קוב"ה ושכינתה, והאמצע הויה אלקים, כלים לקבל, ידיים שבים החכמה שמקבל את הארת הרצון.

עברו החגים, ועוד ס"ג ימים, נסוג אחר, איבדנו את האור של ימים הנוראים, ולכן צריך מדות הרחמים.

רבינו אומר 'כל אחד כפי מה שפעל בקשתו סלח נא', מהי ה'בקשה' של יוה"כ, רק 'סלח נא' הרי יש גם מחל נא כפר נא ועוד בקשות. אלא שרבינו מקדים שיש מנהיג הרחמן, משה רבינו מסר נפשו, לא סתם מסירות נפש, אלא שהצדיקים מעוררים כח נורא להעלות נפש רוח נשמה וחיה, שלימות הרצון של השי"ת בבריאה, וזה נתעלה מהעולם ונתחבר חזרה הקדושה, ועי"ז נתחברים העולמות עי"ז שייך יחוד ומדות הרחמם, וזהו יסוד כי מרחמם ינהגם, תחילתו נתגלה ע"י חטא העגל, שמשם רבינו ביקש והתחנן למצוא חן, עד שאמר ה' אני אעביר כל טובי על פניך, נתגלה הטוב של ה'.

יוסף בן שבע עשרה שנה, בגימ' טו"ב, נתגלה תכלית הטוב שיש בעולם רחמים, יש תולדות יעקב יוסף, הוא הצדיק כ"כ טוב כ"כ טוב, ומאיר בנו לדעת שה' מוחל וסולח, אל תיפול, מה שעובר עליך הוא לטובה, שאתה צריך לתקן חלקי הבריאה, וכשאתה שב בתשובה בכל יום דע שיש מחילה וסליחה, אל תבכה בכיה של חנינם שזה חטא המרגלים, עצבות שנדמה לו שלא מחלו לו, נדמה לו שהוא נפל, רבינו מגלה שאין דבר כזה נפילות זה רק גאווה.

לחשוב מכסף כבוד מאנשים אחרים, רק דבר אחד, רוצה להתאפק מרצון רע, לא לחשוב מהקב"ה כשאני עושה דבר גשמי, רוצה לחשוב מה', רוצה לומר כל מלה בכונה עם מחשבה על השי"ת, וללחום על זה, גם כשמונעים אותך, ואתה יושן, תלחם בחזרה.

זהו חשמונאים, חשמן לשון חשיבות, איש חשוב נקרא חשמן, ח"ש זריזות, מ"ן להעלות אתערותא דלתתא בזריזות. נחש בריח, להעלות ניצה"ק מנחש עקלתון שזה הקלי', שיהיה נעשה מזה נחש בריח, יסוד צדיק שמחבר הטוב שבכל העולמות. ליתן לשון התחברות חזרה.

להתחבר לה' מהמקום שלך

אבל כשאין ביהמ"ק אנו מאד בטלנים שלימזלניק, בטלן נשאר בטלן, לך תחפש אנשים זריזים, רק עושה לך כאב ראש כשתבקש ממנו טובות. צריך את ביהמ"ק וזה רק ע"י מסי"נ של משה רבינו, עבודת הצדיק עולה למעלה, לשבר הדין, ויש בזה עבודה נוראה, וזה כח של רבינו שהוא עושה את זה תמיד, ד' פעמים ביום, כל תפילה, בכל יחוד שנעשה, רבינו פועל את זה. והרחמים האלה שפעל משה רבינו אז, פעל שיהיה משכן ואח"כ ביהמ"ק, נעשה מציאות שאפשר להיות זך ונקי בעולם וממילא נהיה יום הכיפורים.

אומר רבינו שכל אחד ואחד, כפי מה שפעל ביוה"כ, כלומר לפי מה שעלה הצדיק ופתח לו אור של כי מרחם ינהגם, רוצה לנהל אותך, להוציא אותך מלהיות רשע רוצח וגנב, אבא תוציא אותי מכאן, ומאיר לך את המאכל שאתה צריך, מזון היינו אור אלקי ממש, שפע מזון

נמשך ממקום גבוה מאד, בסוד כוונת אברהם אבינו סוד האלפין, אין סוף ממש שנמשך מרצון ה' שה' שולח לאדם את הניצה"ק שהוא צריך לברר, בדיוק העוגה הזאת, והמים האלה, ששייך לך, זה הגיע מצפת וזה מניו יורק, והקמח מקנדה, ניצה"ק פרטיים, וכן אנשים שמשגעים אותך בדיוק הניצה"ק שלך, המחשבות שעוברים עליך, הכל נמשך עליך בדיוק נפלא בהשגחה פרטית.

וזה מה שפעלת בר"ה ויוה"כ, שפע פרנסה היינו הן חיות הנשמה הן פרנסת הגוף, שיהיה מזון, והמאכל הראשון נקרא חלב, שפע של התחזקות, ויש מאכל בשר, שצריך לעבוד ולהתייגע, כמה יגיעות צריך בתורה, וכמה צריך השגות אלקות, להבין מהו עבודת ה', לדעת מה זה יגיעה בתורה יגיעה בתפילה יגיעה בדביקות. זהו השפע.

ביוה"כ זכית לפעול את זה.

ובן כל אחד כפי מה שזוכה לפעל בקש"ת סלח נא ביום הכפורים, שעל ידי זה נתתן פנים חרבן הבית, כמו כן נעשה בחינת חנכת הבית, בחינת חנכה.

וזהו הפירוש 'כן יש לו חנוכה', אין הכונה שלא יהיה לך קטנות המוחין, כי אדם יכול תמיד להיות לו מוחין דקטנות, אל תעשה מזה מציאות, להיות מוכן לזה תמיד, מה אכפת לי, יש איה ויש מלא. אלא הכונה 'כן יש לו חנוכה', כך הקב"ה עוזר לך ביצועה חדשה שנקרא חנוכה, שמאיר עליך מדות הרחמים עוד פעם.

כי מדות הרחמים באים ג' פעמים, זה מה שרבינו מגלה במאמר הזה, הראשון התגלה ע"י משה רבינו שהתחנן בפרשת

וג' אורות האלה הם ג' יחודי נ"ר, כמו שלמדנו שיש ג' בחי' רצונות. והסדר מלמעלה למטה.

וזה שכתוב 'כל אחד ואחד כפי מה שפעל', מה שזכית לבכות ולבקש ביוה"כ, תוכל להתחדש כל השנה. וכמו שהזכרנו דברי 'בת עין', שלא עשיתי כלום כי אין חברים אין ביהמ"ק, יש גלות בלי אור, כדי להיות נורמלי צריך להיות גבור אדיר, זה המצב, חסר המון דברים, וכשבוכה לפני ה' על גלותו, אומר ה' שאתה צודק, אני מוחל לך, כי אין לך דרך להתנקות בלי ביהמ"ק. בחנוכה מאיר הדבר הזה. ונעשה חנוכת ביהמ"ק, זאת חנוכת המזבח.

כי באמת כבר היה המשכן מוכן להקימו בחנוכה, והמתינו לר"ח ניסן, כדי שיהיה נשאר חנוכה לאח"כ, היינו לזמן אחר. והוא פלא, שכבר פעל משה רבינו חנוכה להרבה הרבה דורות אחריו.

נִמְצָא שְׁחִנְכָה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא בְּנִי, וְעַל כֵּן רָמַז מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, צִוְּנוּ חֲנוּכָה בְּפֶסֶק סֶלַח נָא, כִּי סֶלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה בְּגִדְלֵי חֶסֶד וְכֹאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה וְכו', הוּא רֹאשִׁי תְבוֹת חֲנוּכָה, כִּי חֲנוּכָה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֶלַח נָא וְכו' בְּנִי.

וכן כל הבחינות הנ"ל בלם כלולים בבית המקדש. כי בית המקדש כלול מבחינות בן ותלמיד כי אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (תענית טז): 'למה נקרא שמו הר המוריה, שממנו הוראה יוצאה לישראל' זה בחינת תלמיד. גם אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (מדרש שיר השירים על פסוק: 'עֲרֵשְׁנוּ רַעְיֵנָה'): 'למה נקרא שמו חדר המפות' שעל ידו פרים ורבים ישראל זה בחינת בן.

כי אור ביהמ"ק הוא עיקר זכרון התורה, כשנחרב ביהמ"ק אמרו חז"ל עתידה

כי תשא והתגלו י"ג מדות הרחמים, אח"כ פעם שנית במעשה המרגלים, שם הזכיר 'סלח נא', והזכיר עוד פעם מדות הרחמים.

כי פגם המרגלים תלוי בו כל העונות. שהקב"ה אמר להכנס לארץ ישראל, לקדש עוה"ז, לחבר ארץ לשמים ולפעול כל התיקונים והיחודים, המרגלים בכו בכיה של חנם, כי הבינו שבא"י יהיה להם ירידות ונסיונות בעוה"ז, זהו בכיה של חנם, כי ה' רוצה אותך במצב הזה, ויפול משה על פניו, כלומר מסירות נפש נפילת אפים וק"ש שהוא זמן של מסירות נפש, הצדיק מוסר נפשו והעלה נשמתו למעלה באופן כזה שהשלים כל היחודים, ואז פעל עוד פעם תקוה חדשה, אבל בלי ביהמ"ק.

בפעם הראשונה הוא פעל ביהמ"ק, בפעם השנית פעל חנוכה גם בלי ביהמ"ק, אכן זה נמשך שנים רבות עם ביהמ"ק, אבל גם פעם שאם לא יהיה ביהמ"ק יהיה חנוכה.

זהו הרחמים השלישי, שאע"פ שבעבור חטא המרגלים נגרם החורבן, בכיה דורות, אעפ"כ יהיה חנוכה.

הרי לנו ג' אורות, אחד מדות הרחמים שהביא ביהמ"ק, אחד התחדשות בביהמ"ק אחר המרגלים, סלח נא, והיו כמה דורות חנוכה עם ביהמ"ק. ואחד שאור ביהמ"ק נמשך בחנוכה גם בגלות. פלאי פלאות. וכמ"ש במדרש וברמב"ן פ' בהעלתך שחנוכה הוא ממש כמו שכל אחד מדליק מנורה בביהמ"ק, ואם יש מנורה, מסתמא יש כבר כל ביהמ"ק כי אסור מנורה בלי ביהמ"ק, צריך שתהא מנורה 'בפנים'.

תורה שתשתכח מישראל, ההוראה שיוצאת מביהמ"ק הוא ענין ברור, בתורה כתוב שבת ותפילין ובשר בחלב, בתורה כתוב איך ה' אוהב אותך ומהו יראה, ומה שצריך לחשוב מאנכי ה' אלקיך, ואחדות ה', והתורה מספר מה זה עבירות שבדור המבול והצדיק עם תיבת נח מציל, ויש אברהם אבינו שהוא הולך מדרגה לדרגה באהבת ה', וה' בוחר באדם השלם, יש צדיקים מופלגים מאד, אברהם יצחק עם יראה, ויעקב בצד התגלות התפארת הרחמים, ויוסף כולל הכל, והוא טוב, הוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה, מוריד את עצמו לכל השבורים, זלעפות אחזתנו, בלהות.

לדרי מעלה הוא אומר 'איה', הוציא דבתם רעה אל אביהם, תמשיכו ללכת ליראה יותר אמיתית, מהות, רעד, ושמחה ומלא דביקות, והתפעלות הנפש, עוד לא זכיתם לזה, תמשיכו לעוד מדרגה, איה, אמר עליהם אתם אוכלים איבר מן החי, עדיין יש בהמיות בנפש, אתם חשודים, עוד לא זך ונקי לגמרי, זהו איה.

ומאידך 'מלא', מחזק את בני בלהה ובני זלפה, מסלסל בשערו, מוריד את עצמו למקומות שנדמה שלא צריך להיות שם.

זה מה שמסופר בתורה, ירדנו למצרים ובא משה רבינו והעלה אותנו חמשים שערי קדושה, ושמענו פנים בפנים אנכי ה' אלקיך, עוד מסופר בתורה שהבעל דבר עושה את כולם שוטים גמורים אחר מ' יום נפלו לגמרי, ואז פעל משה רבינו מדות הרחמים, כי הוא המנהיג הרחמן שמעורר רחמים והוא פעל שיהיה יוה"כ.

וכל אחד ואחד' כפי מה שבקשת ביוה"כ,

ה' רוצה לתת לך את זה, להיות בטוח שה' מוחל לך, ויתן לך מוחין ודעת, שתדע שיש דבר כזה שנקרא ראש, להסתכל בשכל שבכל דבר, להכנס לעבודת ה', עם רצון, לצאת מהבטלנות, להתייגע חזק בתפילה, ולזכות לעשות בפועל דבר בקדושה, עם דביקות בה', עם שוית.

עברו ג' חדשים מיוה"כ, 'כך יש לו חנוכה' שתוכל להתחיל מחדש. להתחדש לגמרי, כי בחנוכה מתחדש בחינת ביהמ"ק בכח המנהיג הרחמן יש זה הכח בכל יהודי בכל נשמה, כי יש לכל יהודי ניצוץ של משה רבינו. נכנס לך בלב כח לצאת מבטלנות ולחטוף תורה ותפילה, ולצאת מההרגל, להתחיל מחדש, זה נקרא ביהמ"ק.

בביהמ"ק יש 'הוראה' להורות בבירור כי מלא כל הארץ כבודו, והתכלית הוא רק דביקות בהשי"ת ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, רק לדעת שהכבוד של הקב"ה נמצא כאן, והוא תמיד איתי עמי ואצלי, וגם אם נפלתי למטה, אני מיד נופל למעלה בחזרה, זרקא, לאתר דאתנטילת מתמן, מעלה את המחשבה שלי לאין סוף, למציאות ה', וחושב תמיד מאהבה ויראה, דומם צומח חי מדבר הכל השי"ת לבד, אש מים רוח עפר הכל השי"ת לבדו, וגם מה שאנשים עושים הקב"ה לבד עושה, אין עוד מלבדו.

וגם אם נכשל באמצע לשנות כוס מים ולהתגשם, או משקה, או כוס יין, אך מיד מיד חוזר להקב"ה, אם אתה עושה כן, בודאי יהיה שם הצלחה, זה נקרא חנוכה, הכח לצאת מהבטלנות גם לאחר שנפלת לבטלנות. שאין ביהמ"ק ויש יצה"ר והוא אווז אותך בידו, ורבינו מושך אותך

לאידך גיסא, ואתה מרשה לרבינו למשוך אותך. זה נקרא הארת הרצון. ופעמים שאינו יודע מה, רק יודע שרוצה לצאת מחשכה לאורה.

יש הארת הרצון בתחילה, כשהצדיק מגלה רצון, ויש הארת הרצון בסוף.

רבינו מקשר כל הענין הזה בהתחזקות והתעוררות בכל עת בכמה וכמה דרגות, זהו האור שהצדיקים פותחים מקיפי הכתר, אור עליון להמשיכו למטה ע"י הידיים שבים החכמה, ומוכרח שיהיה פרנסה למטה. הכל מקושר בסדר נפלא.

ואנו מתחילין מהמקום שאנו נמצאים בו, צריכין עוד פעם יוה"כ, הנה אפשר לפעול יוה"כ גם לשלימזל, להוציאו מבטלנותו. לפעול עוד פעם שפע הרחמים, הוראה שבביהמ"ק, דעת התורה, הוראה שנקרא תלמיד, הרבי אמר שה' איתי, הרבי אומר שכל מה שאני לומד, גם בלי הבנה, זה נקרא לימוד, תשתדל להבין פירוש המלכות ותתקדם. וכן בלימוד עיון, מבקש מהקב"ה לא להיות בעל גאווה, והנה אני כבר לא בעל גאווה. מבקש מהקב"ה להיות דבוק בו, והוא בודאי יעזור לי להיות בדבקות, וזה העיקר להשמר להיות דבוק בו ית' והכל ברור שה' איתך עמך ואצלך. זהו חלק ההוראה שבביהמ"ק, שאתה מקבל כתלמיד את דברי רבינו.

החלק השני הוא סוד הולדה, היינו יחוד קוב"ה ושכינתיה, הולדת המוחין וגדלות הדעת, מרגיש טעם שבת, אהה שבת קודש נפתחין המקיפין, יש מקיפי הימים שבכל יום בהנחת תפילין וציצית ותפילה בכונה, זה המקיף של אותו היום, תבונה, אצלינו זה בחי' בינה ונעשה איש אחר לגמרי. בשבת נמשך מקיף הרבה

יותר גבוה, בבחי' ביטול מלאכה, שהפרנסה נכללת למעלה. ובכל מועד ומועד נמשך מקיפי השנים, ובכל פעם שמשלימין, בחי' זאת חנוכה, נשלם החסד ונכנס בפנים וזה נשאר איתך תמיד, כי הכנסת את המקיף, המקיף משלים את ההוד שלו, והוא נשאר. ואם תתחזק זה יתחדש בכל שבת.

הוראה והולדה, מלא ואיה, עשרנו רעננה סוד איה, עוד לא התחלתי, צריך לעלות יותר גבוה להוליד מח חדש, תשובה חדשה, התחדשות חדשה, התגברות חדשה, לפעול יחודים ותיקוני העולמות, שיהיה מלאכים ומוחין, זה יחודים בחי' עשרנו רעננה, רע נו נו..

וכן נמשך לפרנסה, כי ביהמ"ק על מקום הגורן.

ועל כן בית המקדש במקום הגורן (שמואל ב כ"ד) זה בחינת פרנסה, שנמשך על ידי כלליות בן ותלמיד כג"ל.

שמקום ביהמ"ק אינו על ראש ההר, אלא בבחי' כתף, גורן ארונה, גורן בחי' פרנסה. היינו שהעולם למטה מקושר לעולם למעלה, כי זה נמשך בתוך המקום, ביהמ"ק הוא בנין במקום בעוה"ז, אף שהוא למעלה מעוה"ז לגמרי שהרי באמת אין עוה"ז, ביהמ"ק במקום הגרן.

גרן לשון עיגול, אידרא רבה, היינו עיגול, עיגול גדול שמה שיש למעלה יש למטה ומה שיש למטה יש למעלה, גרן בגימ' חרון, להמתיק הגבורות המוזכר בהמשך המאמר א"ת"ה גבור, אלף ות"ה גבורות. והוא ענין הפרנסה, שנמשך סליחה ומחילה בדיוק באופן שאתה צריך, שאתה כבר לא בטלן שלימזל, לא חושב

העליון הוא הדיבור של הצדיק, האמצעי הוא שיחת חברים ונעשה ידיים רמזים לחפש את האמת, אם חסר בקשת האמת צריך להיות חשמונאי, חש מ"ן, להזדרז לחפש אתערוותא דלתתא, אני חשוב, ולא מתבלבל ממי שאינו מדבר מספרי הבעש"ט ורביה"ק, רוצה להרוג אותך, תיזהר ללחום כחשמונאי, להציל את ביהמ"ק וקדושת קיום התורה, והיחוד למטה הוא תלמיד, החיוזק.

להמשיך למקום הגורן, לאוכל, גורן אוצר של האדם, גורן בגימ' חרון להמתיק את החרון, בכל עת שנמשך גדלות המוחין, הקטנות נדחים למטה דרך גורן, להמתיק הדינים, ג' פעמים אלקים בגימ' גורן.

ואז נמשך ג' בחינות גורן, הגרון למטה בדין חרון, שורש ההמתקה הוא אידרא שמעלה הכל, ויש האוצר באמצע, החליפות, ג' דרגות החליפות הם סוג אוצר כזה. ואתה מבין ענין רבינו ע"י פי ידבר חכמות, ע"י ספרי רבינו, ושיחת חברים, וחיפוש האמת.

כל הדרך לאחוז בהרחמנות של רבינו, באור שנקרא 'ממלא', שמציל את האדם, מלא, רק התחזקות עד הסוף, אין שום חלישות הדעת מהעבר, אין עבר כלל, אני נכלל לגמרי בהשי"ת. אבל מצד 'ראיה', צריך להביט ולהסתכל שיש גם 'איה', זהו נר חנוכה, להסתכל בהם, לדעת שיש קדושה גבוהה, אבל לא מתבלבל מהמדרגה הגדולה.

ובבחי' איה, להתחיל בגבורה והתגברות בעבודת ה', להכנס לתוה"ק, ולזכור את ה', ולבא ליראת העונש ויראת הרוממות, ולהרגיש יראה חזקה, להרגיש את השבת,

על מניעות ושברון לב, כי ע"י העצה של איה ומלא יכולים להחזיק מעמד, זהו התיקון, בלי עצה זאת אי אפשר, ונשאר שלימזל וגם לא מקיים 'מלא', רק שומע איזה לץ שמתלוצץ על ענין הדביקות, וכאילו אסור לחשוב על ממלא כל עלמין רק לאחר שתשוב בתשובה חמישים שנה, מרמה אותך כיווני, חכמת יון מרמים את האדם שה' לא איתך, רק חכמות והבנה, ואם אתה בטלן, אתה מקבל מה שהיווני אומר לך, יש אנשים שמפסידים מליוני דולרים ע"י בטלנות. תעשה לי טובה, רק תחתום פה על נייר קטן, וזהו..

צריך ללחום מאד נגד היוונים, יש מדות הרחמים בעולם, יש רבי שמשמח אותך מאד, ונותן לך עצות נוראות שהם באמת עוזרים ומרפאים מאד, מתי לא עוזר, כשאין אנשים מדברים יחד באהבה ושלום, לא מדברים יחד את הנקודה.

למדנו לעיל שיש ג' בחינות רצונות, עליון אמצע ותחתון, כמו כן החליפות יש בו ג' נקודות, נקודת הרב נקודת החבר ונקודת עצמו, פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות המוזכר בתורה ל"ד, מקושר לכאן, זהו המשכת הדיבור של הצדיק, לדעת שיש מדות הרחמים וללמוד את זה ולחשוב על זה באופן שנופל עלי יראה, לא רק עיון ופלפול, בלי יראה זה כלום, צריך יראה והתעוררות. לחפש את היראה, ואז מאיר עליך אור רבינו.

ואח"כ להמשיך לידיים שבים החכמה, רמזים, הוא היחוד אמצעי הויה אלקים, ימין ושמאל, מתחיל הציור, ואח"כ להמשיך למטה לפרנסה בחי' נה"י וכך זה מאיר למטה בכל העולמות בריאה יצירה ועשיה, נר חנוכה מאיר למטה בכל העולמות.

להרגיש את הקדושה. ומאידך 'מלא', כי אין עוד מלבדו, רק התחזקות. וזהו כלליות בן ותלמיד, מי עושה את הכלליות, הרבי, הצדיק שיש לו בחי' כל.

אצלינו זה שני לימודים נפרדים שאסור לבלבל ביניהם, אני מוכרח לקיים תחילה מלא ואח"כ איה, ואח"כ לחבר הויה הוא האלקים, והכל רחמים. זהו המשכת ביהמ"ק.

וזהו בחי' בן ותלמיד, בן הוא עצמיות, אספקלריא המאירה, אני מרגיש את זה, אני שם. יהודי קדוש, בן של צדיק קדוש, שנתגדל בקדושה, היה בחור קדוש, גם אחר החתונה מחזיק בטהרה חזקה, זהו בחי' בן. וזה שרבינו משפיע עלינו להרגיש את ה'.

ויש בחי' תלמיד, שומע את ההוראה, מתחזק, אלה תולדות יעקב יוסף, מקבל הדיבורים של יוסף, ולא שואל שום קושיות.

זה נקרא ביהמ"ק. הוראה והולדה, ונמשך פרנסה.

ובהמשך מביא פסוק 'פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון', בפסוק הזה נכלל כל המאמר. כי ראשית המאמר היה במזון חלב וכו', ואולי נבין את זה לפי כוונות חנוכה כמה שאפשר.

כי הכוונות של פתח את ידיך, שם א"ל א"ל, להמשיך את המקיף ולפתוח את הידיים, לבא לרמזים שאני מבין כשאני מדבר עם חברים, וזה נכנס אצלי לעובדא למעשה מבחינת יובל, מבינה, ושם נעשה העטרין.

תחילת המאמר שאדם צריך שיהיה לו רצון, הארת הרצון למטה, רוצה להתחזק, כי יש מדות הרחמים שהרבי

מאיר בי שה' איתי, בבחי' מלא ובבחי' איה. ואני מתחיל מחדש. מתחזק. כי אני כולל שניהם ביחד, רוצה להיות יותר טוב, רוצה להשתנות, להתאפק, מה שעשיתי אתמול לא אעשה היום, וגם אם נכשל עוד פעם, מחליט עוד פעם, מחר אני לא עושה כך יותר. ולא אפול לעצבות עוד, רק אהיה בשמחה וקרבת ה'.

וצריך הארת הרצון הזה דווקא כשעושה דבר גשמי, תאות ושינה, להחיות את עצמו באמצע העצבות, זה בחי' פרנסה, להוריד את זה למטה למטה בתוך המציאות ואז נעשה הארת הרצון. ונעשה זריחה כזאת שאתה לא יודע מה שאתה רוצה, כי רבינו פותח מדות הרחמים ונעשה התנוצצות ממקיפי הכתר, ארך אנפין, התנוצצות הזריחה שמאיר עלינו באופן של אתה הראת לדעת, הראה לך אור, ואח"כ כשתשוב אל הדעת תוכל לאחוז בו, זהו ידים שבים החכמה שצריך להמשיך פרנסה, אבל כיון שהתחלת מלמטה, היינו שעשית בירורים מתוך הנחש עקלתון והתחברת לנחש בריח, הבירורים העולים להעלות מ"ן, מזה נעשה נחש בריח יסוד צדיק ויש לך הארת הידים ואז אתה יכול לקבל אור שבת אור נר חנוכה ונעשה עולם אחר לגמרי.

זהו סדר המאמר עולה ויורד, בתחילה מדבר מלמעלה עד למטה, שהרחמנות של הצדיק הוא אתה הראת לדעת, יש אלקים שליט בחי' אמונה ויראה, צד השמאל הוא היראה, אמונה שרק ה' לבדו נמצא, אף אחד לא עושה כלום, רק ה' לבדו.

אם אין לו את זה, יש עונות ורוח שטות, חסר לו איה ומלא ולא יכול להתחזק

מעמד ונשאר שלימזל, כשיש לאדם איה ומלא יוצא מבטלנותו. לכן יתקרב לרבינו ויקבל חליפות, נהייתי ברסלבר יש מנהיג רחמן, ואני מדבר עם חברים, להמשיך את הדעת שנמשך, ולוקח את הרמזים וחושב על מש"כ בספרי רבינו. כך ביאר רבי נתן לחשוב בספרי הצדיקים ושם יכולין לתפוס השגות אלקות, רבינו פותח לך את הזכיה שיהיה לך השגות אלקות.

אנחנו בני ישראל, קודש ישראל לה' ראשית תבואתו ויש לנו כח להשיג אלקותו ית'. גוי לא יכול להשיג אלקותו ית', גם כשעושה דבר טוב חושב רק על עצמו, ולא יכול לחשוב מהקב"ה, זה דבר מאד מעניין, הם לא יכולים להגיע לאלקות, ולמה אנחנו כן יכולים כי משה רבינו פתח לנו את הדעת. וצריך לקבל את זה ד' פעמים ביום בעבודת התפילה, ג' תפילות וחצות. ונמשך מוחין, מקיפי הימים בכל יום, ובשבת ויו"ט עוד מקיפין. וחנוכה ופורים הולכים ביחד נצח הוד יסוד, מצוות דרבנן, ובזה נכנסים בבחינת 'כל', וכמובא בלקו"ת סי' ס"ח שהצדיק שאין לו בחי' 'כל' לא יכול לעזור לך, צריך דווקא שהצדיק יאחד שמיא וארעא, להוריד האור לעולם הזה במקום שאתה נמצא שם ולצאת מחושך לאור, שמיא וארעא הוא יכול לחזק אותך אפילו בעצבות ופחדים ועסקים וחולשות, הצדיק בבחי' כל משנה אותך לאיש אחר לגמרי.

כי הוא מאיר אור ממקיפי הכתר, ארך אנפין הוא אור נורא מאד, הוא יסוד ושורש חנוכה, הוא השמן שנמשך מאין סוף ממש.

כפי מה שפעל ביוה"כ ונעשה מקיפין סוכות, וכבר עבר זמן ועוד לא השתנה, מבקש עוד פעם סלח נא ויש לו

חנוכה, והנה חזר לך יוה"כ עוד פעם, עד שבכל שבת, ובכל התקשרות לצדיקים, זה חוזר עליך עוד פעם, והכל ע"י בחי' חליפות שזה העיקר, חליפות כלומר יראה, 'אשר אין חליפות למו ולא ירא אלקים', מי שלא מחפש יראה, כי איזה משוגע אמר לך שלא צריך יראה ומטעה כאילו יש לו דרך של תמימות ופשיטות של חמור, זה מסוכן מאד, צריך ללחום, לא לחלוק, אלא לדעת את האמת, אני רוצה לחזור מהקב"ה, לזכות ליראה אמיתית, באמת לצאת מהבהמיות, כי קשה לצאת מבהמיות כשאין ביהמ"ק, אין דרך לקבל את המח המ איר, הדרך של קדושה וטהרה, אבל חנוכה מאיר את ביהמ"ק.

וזה בחינת לחם הפנים שהיה בבית המקדש.

והרי לנו כל חלקי ביהמ"ק, מנורה של נר חנוכה, שלחן של לחם הפנים, מחיצות ביהמ"ק הוא עצם הבנין ששם השראת השכינה, קדש הקדשים בו מתחבר בריאה עם יצירה, נחש לויתן בריח, הצדיקים פועלים בריח התיכון שמחבר הכל למעלה, [כן ביאר האריז"ל סוד ענין לויתן כ"פ בספר הליקוטים ומבוא שערים] וזה בחינת: **זה הים גדול ורחב ידים וכו', לויתן זה יצרת לשחק בו.** 'לויתן זה בחינת מלכות, כמו שכתוב (ישעיה כ"ז): **"לויתן נחש בריח, לויתן נחש עקלתון"** נחש עקלתון היינו גשמיות עוה"ז עם קליפות, עשיה ויצירה, את זה הקב"ה שחט הלוייתן ומלחו לסעודה לעתיד, היינו הבירורים שאנו מבררים, וזהו פרנסה, להפוך את הנחש עקלתון ולפרנס את השכינה עם עבודת ה', ומזה נעשה חזרה 'נחש בריח' ע"י יסוד צדיק הכל מתחבר למעלה. ואף אחד לא יכול לעשות זאת, רק ע"י הצדיקים

וזה בחינת לחם הפנים שהיה בבית המקדש, זה בחינת האכילה והפרנסה.

פרנסה זה פרנסת הנפש שצריך לחפש מאד מאד, כי יש בזה מלחמה גדולה, בכל דור באופן אחר היוונים מבלבלים את המחשבה, ויש אכילה, פרנסה גשמיות, ועסק עם בני אדם ומשא ומתן, שבזה עיקר הנחת רוח לה. כי האכילה מברר מה שהוא כשר, וההסתכלות על דבר מעלה את הדבר, ועיקר הבידורים הוא משא ומתן, קונה לחם במכולת, וקניות וכו', ומסחר. זהו עיקר בירור העולם, נכנסים לתוך מקום חושך ואפל, לא מרגיש אלקות רק ביטול תורה, ושם מתבונן שה' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ונכנס לתוך המלא ומוצא שם את האיה, זה נקרא פרנסה. ומתחבר להיות אידרא, גורן, עיגול מחובר.

י"ב לחמים דלחם הפנים הם י"ב שבטים הנכללין ביוסף, ונתעלין על ידו.

שנמשך על ידי כלליות בן ותלמיד, שבו נתגלה אורות המקיפים, שהם בחינת אור הפנים בנ"ל, כי אור הפנים זה בחינת ש"ע נהורין בידוע, וש"ע הוא שתי פעמים הקף, כמוכא. וכו'.

והשם יתברך בשראה, שהוא נותן לבו על זה, קראו אליו ויאמר: "משה משה, ויאמר הנני" הנני לכהנה, הנני למלכות. כמו שדרשו רבותינו, זכרונם לברכה (מדרש רבה, שמות פ"ה ב). 'הנני לכהנה' זה בחינת חנכת הבית, כי משה שמש בשבעת ימי המלוואים, כמו שכתוב (תהלים צ"ט): "משה ואהרן בכהניו" (נבחים ק"ב). גם כהן הוא בחינת כלליות בן ותלמיד, כי כהן נאמר (ויקרא י): "להורות את בני ישראל" 'להורות' לשון הוראה זה בחינת תלמיד. גם 'להורות' לשון הורין, בחינת בן. 'הנני למלכות' זה

שיש להם 'כל', יסוד. יוסף הצדיק שיש לו יסוד עם דעת, לויתן העליון הוא עולם הבינה, יוסף איש חכם ונבון, הוא סוד יובל הגדול ימין ושמאל, כי מאיר בו תמיד מקיפי הכתר מחדש, ועי"ז נעשה לחם הפנים.

וזה סדר כל פרטי ביהמ"ק. בתחילה יש חצרות ואתה נכנס לתוך הקדושה עם החליפות, בית החליפות, מתחיל להכנס לדרגות הקודש של ביהמ"ק, שם מאיר הארת אין סוף המאיר לעולם העשיה, לתוך המקום והזמן, גורן, חרון אף של עוה"ז. ואתה נכנס בפנים. בתחילה צריך להביא קרבן, על המזבח החיצון עליו קרבן התמיד של שחר ובין הערביים המכפר, הוא ביטול הבהמיות. כי גוף האדם נקרא שמן טמא, טמא כל השמנים, רוח בהמיות מדמה, אינו זך ונקי, כמה שזוכים, הרי יש משהו לתקן, ולזה צריך להביא קרבן, וזה שהזכיר רבינו קרבנות הוא המזבח, שעל ידו מתעלים, וממילא כבר יש קדושת אכילה.

אח"כ נכנסים לאולם ולהיכל ושם מזבח הקטורת, להעלות הריחות של עוה"ז, לחבר כל מה שמריח מהרגשת עוה"ז עם הקלי', חזרה אל הקדושה, ונמשך פרנסה מלכות. קטורת מתחבר לשם 'אדני', בחי' מלכות, ולהתעלות מכל הקליפות. ונעשה בריח.

ושם המנורה בצד דרום, להעלות המלכות. ובצד צפון שלחן לחם הפנים, מן, אכילת שבת, אכילה קדושה, שמן ולחם, והכל נמשך מהארת שפע הכתר כלומר מקדש הקדשים, תורת הצדיק שמאיר בתוכינו, בתוך הכרובים, רוח הנבואה שנשאר מרבינו בעולם.

וזהו חשמונאים, כהנים, חשמן חשוב, ח"ש מ"ן, להזדרז, חסדים, אור של חסד שנמשך תמיד, ומ"ן מעלה אתערוותא דלתתא. ושניהם ביחד הוא ענין הכהונה. ועי"ז נמשך שפע, ומלכי צדק מלך שלם.

ונחזור לעיל: יוה"כ הוא אור משה רבינו שפעל סליחה ומחילה, וזה נתחדש אח"כ במרגלים, ואח"כ פעל חנוכה גם בגלות. הרי ג' חלקי היחוד.

[יא] וְזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה. בִּי עֲנִין חֲנֻכָּה; דַּע, בִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִי מֶה שְּׂוֹכֵה לַפֶּעַל בְּקִשְׁתּוֹ בְּיוֹם הַבְּפוּרִים, דְּהֵינּוּ בְּקִשְׁת סֶלַח נָא. בִּן יֵשׁ לֹו חֲנֻכָּה, בִּי עַל יְדֵי סֶלַח נָא נַעֲשֶׂה חֲנֻכָּה.

הפעולה שנעשה ע"י סלח נא ביוה"כ, על ידו 'נעשה חנוכה', שמעוררים מחדש את הרחמנות עליך, ועי"ז נמשך עליך מקיפין, שתמיד יהיה לך חנוכה.

בִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בְּקִשׁ (במדבר יד): "סֶלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה" עַל חֲטָא הַמֶּרְגְּלִים.

כשם שביקש בפרשת כי תשא לסלוח על חטא העגל, פעל עוד פעם בפרשת שלח, ט' תיקוני הרחמים, שם לא פתח מא"ל רחום וחנון, אלא ט' תיקונים שמתחברים ל"ג מדות של רחמים, שזהו ענין שי"ג מדות של רחמים מתלבשים בבחי' ידיים שבים החכמה, במוחין דז"א, ואח"כ נמשך עוד, זהו ג' היחודים.

וזש"כ להלן יאר הוי"ה פניו אליך ויחונך הוא בחי' חנוכה, כי יברכך ה' וישמרך הוא סוד הרחמים העליון מאד מאד, יאר ה' הם הארת י"ג בט' מדות כנודע, וישא ה' פניו כבר נמשך לז"א עד יחוד השלם עם המלכות, שם א'דני במילוי. ולכן הזכיר רבינו פסוק 'יאר' כי הם ידיים שבים החכמה, שהאור של

בְּחִינַת מַלְכוּת חֲנָ"ל, שְׁעַל יְדוֹ נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה, שְׁבוּ נִתְגַּלָּה אֹר הַפְּנִים כִּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (בראשית יד): "וּמַלְכֵי צֶדֶק מִלֶּךְ שְׁלָם הוֹצִיא לְחֶם וַיֵּין, וְהוּא כֹהֵן לֹאל עֲלִיּוֹן". מַלְכֵי צֶדֶק מִלֶּךְ שְׁלָם זֶה בְּחִינַת מַלְכוּת. 'הוֹצִיא לְחֶם וַיֵּין' הֵינּוּ בְּחִינַת פְּרָנְסָה, שְׁנִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת חֲנָ"ל. 'וְהוּא כֹהֵן' זֶה בְּחִינַת כְּהֻנָּה כִּנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוּת בֶּן וְתַלְמִיד, שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת, כִּנ"ל.

הנני לכהונה, כי הכהן כולל בן ותלמיד, הוא לוקח אדם שחטא ופגם, ומסתכל עליו, ומחזק אותו, ומקריב קרבנו ומטהרו, הרי שהוא כולל אדם למטה חזרה למעלה, וכן ממשיך האור של ביהמ"ק מלמעלה למטה, לחיות בעוה"ז בדביקות.

הנני למלכות. משה רבינו גילה לנו מצוות איך להתנהג בעוה"ז, בחי' מלכות. ויחד עם זאת היה כהן, שימש בימי המילואים ככהן, ונכלל כהונה ומלכות, איה ומלא. וכן כלליות משה ואהרן. להורות בחי' תלמיד, ולהורות לשון הריון בחי' בן, שמאיר גם גדלות המוחין באדם.

וזהו ענין חשמונאים שע"י כהנים נעשה כל נס חנוכה. אלו שיודעים לכלול איה ומלא, בן ותלמיד, מלא חיזוק בוודאי, ואיה דביקות ויראה, ולכלול שניהם כאחד, להתחזק ולשמח את נפש מאד, עד הסוף, אני ממש אצל ה', אף אחד לא יוכל לשבור אותי, אין שום ריחוק מה' לעולם ועד, אם שכחתי, אני מתחיל מחדש, כי הדעת הוא עיקר האדם, השכל פועל הכל, השכל לקחתי מהרבי, הרבי אמר להיות בשמחה, הרבי אמר נקודות טובות, לכן אני מתחזק. ואח"כ רואה עוד מה שרבינו אומר ללכת מדרגה לדרגה, כשכבר יכול.

בכיה של חנם שבוכה על איזה צרה ח"ו, ולא יודע שהקב"ה יעזור לו בדרך אחרת. אל תבכה חנם, כי זה בחי' חורבן ביהמ"ק.

בכיה של חנם שנדמה לו שלא עשה כלום בחיים שלו. זהו נפילת הדעת.

ובזה החטא תלויים כל העונות, כי: ובזמן שביית המקדש, היה קים, היינו נקיים מעוונות, כמו שכתוב (ישעיה א): "צדק ילין בך", ופרש רש"י, כי תמיד של שחר היה מכפר על עברות של לילה, ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עברות של יום.

כי קרבנות הוא ביטול הבהמיות, ובביהמ"ק היה כח של הוראה כנ"ל, הוראה היינו לדעת כי ה' ממלא וסובב כל עלמין, לית אתר פנוי מניה, ה' איתי, יש לי נקודות טובות.

ה' עשה שמש וירח, ה' עשה יום ולילה, תחשוב על ה', למה נפלת מזה, כי הבהמיות גרמה לך. הדלקת הנר, היינו נר השכל. כשהגוף אין בו שמנים טובים, צריך פך שמן חתום בחותמו של כה"ג כלומר בכח של יוה"כ, להמשיך את היוה"כ, לדעת שיש מחילה וסליחה, יש חותם. כן ביאר מהרנ"ת.

אל תבכה בכיה של חנם בעצבות ומרה שחורה, תלך בדרך הנכונה, גם כשנכנס בעבודת ה', תהיה בקי בשוב, אל תיכנס לדרך העבודה בלי רבינו, תעמוד תלחם מלחמת החשמונאים. מכבא"ם, מי כמכה באלים ה', ה' בודאי נמצא איתי כאן, הוא יכול לעזור לי, אני כן יכול להדליק את הנר, ואכן עזר לנו בניסים, ונפלאות לכבוש היוונים, ולנצח המלחמה, נס נפלא.

יברכך צריך להאיר בישא ה' פניו מחילה וסליחה, כי יברכך הוא מזון ושפע, יאר ה' פניו ויסלח לך, ויחונך בחי' חנוכה. וישם לך שלום הוא 'הויה הוא האלקים'. הרי ג' יחודי הנ"ר.

ועל ידי חטא המרגלים גרמו חרבן בית המקדש, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (תענית כט), 'שהשם יתברך אמר להם: אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות'. כי אותו הלילה ליל תשעה באב היה, שבו נחרב הבית המקדש, ומשה רבנו בקש על זה סלח נא, כי בזה החטא והפגם תלויים כל העוונות, כי על ידי זה הפגם נחרב הבית המקדש.

מה זה בכיה של חנם, הקב"ה אמר לך להכנס לארץ ישראל, תיכנס לאלקות, ואתה בוכה כי משוגע אחד אמר לך שאסור לחשוב אלקות, אסור לחשוב אהבה ויראה. הקב"ה אומר לך להיות בשמחה, תאמין שאפשר לחבר עוה"ז עם הקב"ה, לא צריך להיות תמיד עם מן ובאר וענני כבוד, יכולים להיות בעוה"ז, אמנם זה מפיל את האדם, אבל יש דרך לא לדאוג ורק להתחזק מאד. אף שקשה מאד. אבל יש ביהמ"ק, יש דרך כזאת.

הן אמת שהקטנות המוחין זה דבר קשה, המרגלים בכו בכיה של חנם, כאילו לא שייך להצליח, ולכן זה בכיית חנם, כי בוודאי כן יכולין להתחזק.

בכיה של חנם כלומר שאומר שהקב"ה לא מחל לו. הרי היה לך התבודדות. יש לך את רבינו ואתה כמו תינוק שנולד. ומה שלא מרגיש, כי צריך לעבור המקטרגים וצריך לתקן כל הניצה"ק לכן יורדים לזה, רק אל תבכה בכיה של חנם.

ומִשָּׁה רִבְנָה, עָלֶיךָ הַשְׁלֹם, שִׁדְעָה כָּל זֹאת, עַל כֵּן
מִסֵּר נַפְשׁוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, וּבִקְשׁוֹ: סֵלַח נָא
לְעֹן הָעַם הַזֶּה וְכו', כִּי יָדַע שֶׁבִזְמַן הַחֲטָא תִּלְוִי
חֶרֶבֶן הַבַּיִת, שֶׁהוּא בֹלֵל כָּל הַחֲטָאִים בְּנִ"ל.
וּבִשְׂכָּחָה לְפַעַל בְּקִשְׁתּוֹ, מִזֶּה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת
חֲנֻכַּת הַבַּיִת, בְּחִינַת חֲנֻכַּת, הַפֶּךְ חֶרֶבֶן הַבַּיִת.

מִשָּׁה רִבִּינוּ פֶּעַל שֶׁבְּכָל שָׁנָה הוּא מַחֲדֵשׁ
כַּח שֶׁל בֵּיהֶמ"ק בַּחֲנוּכָה. בַּחֲדוּשׁ
תִּשְׁרִי זְמַן תְּשׁוּבָה, וְזוֹכִים לִסְלַח נָא, עֲבֵרוּ
ג' חֲדָשִׁים, אָדָם חוֹשֵׁב, נוּ מִה עֲשִׂיתִי, הִנֵּה
בֵּא חֲנוּכָה, מִשָּׁה רִבִּינוּ פֶּעַל שֶׁזֶה
מִתְחַדֵּשׁ בַּחֲנוּכָה.

חֲנוּכַת הַבַּיִת, מְצִיאוֹת שִׁישׁ בַּעֲבוּר
צִמְצוּם לַמְדוֹת הַרְחֵמִים, כַּח
הַצְדִּיקִים הַשְׁלֵמִים הַמַּעֲלִים אֶת הַתְּפִילוֹת
וְאֵת הָעֲבוּדוֹת שֶׁלָּנוּ, וְעִי"ז מוֹתֵר לָךְ לִהְיוֹת
דְּבוּק בַּה' בְּבַחֲמֵי מֵלֶאךְ וְלִצְאָת מִכָּל עֲצָבוֹת,
וְתַתְּחִיז בְּאִמּוּנָה וּבִטְחוֹן וּשְׂמֵחָה, ה'
בּוֹדָאִי יַעֲזוּר לָךְ, וְכֵן עֲבוּדָה בַּחֲמֵי אִיהָ,
וְכִלְלִיּוֹתָם. וְעִי"ז יֵשׁ חֲנוּכַת הַבַּיִת, מִתְּחִיל
לַחֲיוֹת בְּבֵית שֶׁל עֲבוּדַת ה', לַחֲיוֹת בְּמִצְבֵּ
שֶׁל דְּבִיקוּת בַּה', הַפֶּךְ חֶרֶבֶן הַבַּיִת.

וְכֵן כָּל אֶחָד כָּפִי מִה שְׂזוּכָה לְפַעַל בְּקִשְׁתְּ סֵלַח
נָא בְּיוֹם הַקְּפֻרִּים, שֶׁאֵתָּה בְּאִמַּת רֹצֵחַ
שֶׁה' יַעֲזוּר לָךְ, גַּם אִם נִפְלַת תִּתְּחַדֵּשׁ,
לִצְאָת מִבְּטָלוֹת שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִתְּחַקֵּן פָּנֵם חֶרֶבֶן
הַבַּיִת, כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, בְּחִינַת
חֲנֻכָּה. נִמְצָא שֶׁחֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי סֵלַח
נָא בְּנִ"ל.

וְעַל כֵּן רָמַז מִשָּׁה רִבְנָה, עָלֶיךָ הַשְׁלֹם, צְרוּפָה
חֲנוּכָה בְּפָסוּק סֵלַח נָא. כִּי סֵלַח נָא לְעֹן
הָעַם הַזֶּה בְּגִדְל חֲסִדֶּךָ וּכְאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה וְכו'
הוּא רִאשִׁי תְבוֹת חֲנוּכָה, כִּי חֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל
יְדֵי סֵלַח נָא וְכו' בְּנִ"ל.

לְשׁוֹן נוֹרָא וְעַל כֵּן רָמַז מִשָּׁה רִבִּינוּ, הוּא

מִה זֶה נִס. שֶׁה' שׁוֹלַח מִלְמַעְלָה רַחֲמִים
וְנִתְּבַטֵּל הַטְּבַע, חֲמֵשׁ אֲנָשִׁים כִּבְשׁוּ
אֶת הַצֶּבֶא הַגָּדוֹל בִּיּוֹתֵר בַּעֲוֹלָם, דֶּרֶךְ נִס.
מִה זֶה נִס, שֶׁעֲשֶׂה נִסִּים, נִס יֵם, הוּא בַּחֲמֵי
'כֹל' שִׁישׁ לְצִדִּיק, נִצַּח הוֹד יִסוֹד, שֶׁעֲשֶׂה
נִסִּים הוּא בְּרִכַּת הַמְּקִיפִין, ש"ע מֵאִיר
לְשֵׁם אֱלֹקִים גְּבוּרוֹת ש"ה, ש' אֱלֹקִים
בְּמִלְוֵי וְה' אוֹתִיּוֹת. נִסִּים הוּא נִצַּח הוֹד
עִם יִסוֹד, הַצְדִּיק שִׁישׁ לוֹ בַּחֲמֵי כָל.

כ"כ בִּזְוֵה"ק זֶהר חֲדָשׁ, שֶׁזֶה בַּחֲמֵי מִשִּׁיחַ
בֶּן דּוֹד וּמִשִּׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, סוֹד פֶּקֶד
פִּקְדָתִי, שְׁשׁוּרָה עַל הָאָדָם הָאוֹר שֶׁנִּקְרָא
נַה"י דֹּאבָא, שֶׁהוּא אוֹר הָרִצּוֹן שֶׁהַצְדִּיק
מַגְלֶה, וְזֶה נִכְנָס לְמִצִּיאוֹת הַיְדִיִּים, וְעִי"ז
נַעֲשֶׂה בַּחֲמֵי תַלְמִיד.

אֵין לְשַׁעַר אֵין רִבִּיָּה"ק מְלִבִּישׁ כָּל הַכוֹוֹנוֹת
בְּאוֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא.

כָּלֵל הַדְּבָר שֶׁצָּרִיךְ קֶרְבָּנוֹת וְאֵין בֵּיהֶמ"ק,
וְלִכְן נִשְׁאָר הָאָדָם עִם מְדוֹת וְתַאוֹת
וְשִׁלְמִזֵּל וְדֹאגוֹת, וְלֹא מִתְּחִיז לְתַפּוּס
'חֲצוֹת' וְכו', קַח אֶת דַּעַת שֶׁל 'מֵלֶאךְ',
תִּתְּחִיז מִחֲדָשׁ. כְּשֶׁמִּתְּחִיז מַעַט, נַעֲשֶׂה
מַעַט הָאֵרֶת הָרִצּוֹן, לַעֲסִיָּה אַחַת עִם ה',
שְׁתִּיה אַחַת עִם ה', וְכִבֵּר נַעֲשֶׂה עֲנִין
אַחֵר לְגַמְרִי.

כִּי יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה; לְפִי גִדְל רִחְמֵיָתָם וְדִקְוָתָם
אֵין יוֹלֵדִין לִשְׂאֵ עֲלֵיהֶם הַמִּשְׁאָ שֶׁל עוֹן
אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, עַל כֵּן אֲנוּ צָרִיכִין אֶת הַבַּיִת
הַמְּקֻדָּשׁ, שִׁיכְפֵּר עָלֵינוּ בְּכָל יוֹם. וּמַעַת אֲשֶׁר
חֶרֶב בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ, אֵין אֲנוּ יוֹלֵדִים לְנִקּוֹת עֲצָמֵנוּ
מִן הָעוֹנוֹת, כִּי אֵין מִי שִׁיכְפֵּר בְּעַדָּנוּ.

כְּהִיּוֹם חֲסֵר לָנוּ שְׁמֵן טְהוֹר. מִהֲרַנ"ת מִבְּאֵר
שֶׁכָּל הַגּוֹף נִקְרָא שְׁמֵן שְׁנִטְמָא שִׁישׁ
בּוֹ רוּחַ שֶׁל עֲשׂוֹ, רוּחַ סַעֲרָה, כִּי אֵין מִי
שִׁיכְפֵּר בְּעַדָּנוּ.

נמצא איתנו. ובתיבת כ' אשר, יש כ' כתר, ואשר מוחין דבינה ותבונה, אשר אהיה, שאת"ה הוא המתקת הגבורות המוזכר להלן בסוף המאמר [גם בענין היראה; כי יש חמש גבורות שהם חמש אימות, שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (שבת ע"ה), ויש אלה וארבע מאות וחמש גבוראן, המובא בזהר הקדוש (במדרש דף קל"ה), שנכללים הגבורות זה בזה עד אלה וארבע מאות וחמש, וכל אלו הדברים לא באר כלל, כי אלו הדברים נאמרו וכו'].

עוד י"ל כי אתה הוא מדת החסד. אתה ה' אלקינו, אתה חסד, אתה כהן לעולם.

'כאשר שאתה', כמו שאתה באמת.

עוד מבואר בסוף המאמר רמז חנוכה נוסף בפסוק דיהושע, שהוא המשכת ענין משה, בחי' הידים שבים החכמה, ב' ידים איה ומלא.

ויש עוד צרוף של חנוכה, שהוא מרמז בפסוק (דברים לד): ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, בסופי תבות יש צרוף חנוכה, כי בזה הפסוק מרמז כל הבחינות של המאמר הנ"ל: מלא זה בחינת: ומלאו את הארץ, המבאר לעיל, וכן רוח חכמה כי סמך משה ידיו וכו', כל זה מבאר לעיל במאמר הנ"ל.

כי 'מלא רוח', מלא הוא תלמיד, מלא, רוח חכמה הוא בן, איה. כי משה ידיו, ידיים שבים החכמה, זה מה שקיבל יהושע.

וגם כאן נבדוק איזה אותיות נותרו מלבד ס"ת חנוכה: ה' נ"ו ר"ו חכמ' סמ' מ'ש' ר"ונו לשון שמחה, להיות בשמחה, כי יש סמיכת משה, היינו המשכת הצדיקים שבכל דור, כמ"ש בתו' ס"ח.

ועתה נבא להתעורר איך להדליק נר חנוכה, הודאה והלל פרסומא ניסא עושים

מרמז לך בתפילה שהוא פועל על הרחמים, לפעול שיהיה המשכה, כמו הסליחה של יוה"כ, מתחדש עוד פעם בחנוכה, משה אמר להקב"ה כביכול, אמרת לי לעשות משכן וביהמ"ק והרי עתידים לבא הרבה דורות שאין להם ביהמ"ק, מה יהיה אז? מסר משה נפשו ועשה תיקונים ויחודים, בכח הצדיקים שהם בחי' משה שבתוכם, ומה שהיה הוא שיהיה, בכל אחד יש בחי' משה, כשהוא מתחדש, נעשה צירוף חנוכה בזה הפסוק, כי חנוכה נעשה ע"י סלח נא.

כי י"ג מדות הרחמים דפ' כי תשא הם המקיפי הכתר, וזה צריך להאיר בתוך המוחין, ונעשה ט' תיקונים, המוזכרים בפ' שלח. כי מדות הרחמים העליונים ממש אינם יכולים להכנס לעוה"ז, י"ג תיקונים הם צמצום לאותם הרחמים הגדולים, וזה צריך להאיר בתוך הדעת של המדות דז"א, והוא ט' תיקונים דפרשת שלח, א'ל אך אפים וגו', ושם אמר 'סלח נא' ורמז ר"ת חנוכה.

הרבה צדיקים חיפשו מקור לחנוכה בתורה, רבינו גילה כאן זה הרמז, וכן גילה פורים בתורה, כי חנוכה ופורים הולכים יחד, פקד פקדתי, חנוכה הוא תיקון ההוד אבל גם נצח, פורים הוא תיקון הנצח אבל גם הוד, ושניהם הם עיקר תיקון היסוד, כלומר להתדבק חזרה אל הצדיקים, אל מדות הרחמים שפעלו הצדיקים.

נראה כאן דבר פלא ומעניין: כי סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה וכו' הוא ראשי תבות חנוכה. כשנמנה אותיות הנותרות שבאלו התיבות, חוץ מהר"ת חנוכה, נשאר: 'זה גדל סדך כאשר שאתה' זה גודל סודך, זהו הסוד הגדול שגילה רבינו, כאשר שאתה, שאתה לבדך

ונעשה נר, כלומר הרגשת קדושה להתחבר ליסוד צדיק.

ובגמ' 'מאי חנוכה', מצורף ענין יוסף לתוך הבור, מים אין בו, נחשים ועקרבים יש בו, זהו יוסף, שיכול להיות בתוך בור של נחשים והוא נמצא באורה ושמחה.

הדלקת נר חנוכה מעורר כל העולמות בלי שום ספק, וזה ממשיך עלינו האור שמלא כל הארץ כבודו, לית אתר פנוי מניה, הכל מאיר באור קדוש מאד, אסור להנות מאורו, אל תחשוב מעצמך, אור אין סוף נמשך בעולם, ממש אתה עומד בביהמ"ק, כמובא במדרש וברמב"ן.

נר חנוכה צריך להאיר באדם 'ראיה', כמ"ש בהמשך המאמר ענין מאירת עינים וריאה, וכאמור שנכנסים בתוך כל חלקי ביהמ"ק, מזבח, קטורת, מנורה, ונמשך מקיפי הכתר מהארון בפנים, עד שנעשה שלחן אכילה בקדושה, כבר יצא מבטלנותו ושלימזל, וכך נמשך עליו ביהמ"ק.

ול להיות ביהמ"ק היינו שאדם נעשה אדם נקי וזך והוא מרכבה להקב"ה, כי צריך תמיד לעשות מרכבה לה', המח, הידיים חסד גבורה, הגוף תפארת, הרגליים, כל דבר מרכבה, ויסוד המרכבה הוא הרוח שבריא.

רביה"ק היה אז במצב כזה שנסתלק ע"י הריאה, רבינו לא נפטר ממחלה ח"ו, אלא שהקב"ה ראה שרביה"ק כבר השלים מדרגתו ושוב אי אפשר לחיות כאן בגוף בעוה"ז, כשעולה עד שורש מדרגת חיה, וצריך מדרגת יחידה אז אי אפשר לחיות בעוה"ז, אז הסתלק. והנהיג הקב"ה

עם נר אצל הפתח למטה מעשרה טפחים, מדליקים שמן קדוש, הנר בפועל מאיר את החושך, אבל אסור להנות מאורו כי הוא אור אין סוף, נר חנוכה אינו מאיר רק בחדר שלך אלא הוא מאיר בכל העולמות.

כל נר שמדליקים יש בזה באמת ריאקציה של אטום, אלא ששם יש רדיו אקטיבי וזה גורם שיהיה המשך שהאש ממשיך כמה קלומטר, אבל כאן זה נשאר רק אש קטנה בתוך הנר, אבל באמת זה כמו ברק ורעם ופצצת אטום. מדליקים בבית כמה מנורות וזה מרעים ומבריק כל העולמות ואדם עומד ככה ולא רואה כלום.

הנר צריך לשמח את הנפש מאד, להרגיש את השבת להרגיש את הניגון, הניגון הוא אתערותא דלתתא של המלאכים, כשאנו מנגנים כאן, מנגנים המלאכים, ונעשה אתערותא דלתתא ושפע, בחי' נחש בריח לחבר בחזרה את הבריאה, ולצאת מנחש עקלתון שהם הביירוים במקום הרע, במקום הפירוד בריאה יצירה עשיה.

נר חנוכה צריך לרדת לתוך בחי' נחש עקלתון ולכן הזכיר רבינו שני הנחשים, יצרת לשחק בו, שם שוחקים את המן. הפרנסה בעוה"ז נקרא בחי' לויתן, והשליחות שלנו להפוך הדבר הנמוך למעלה, ועל זה צריך שידוך ופרנסה, וכל הבריאה מתחברת, ולכן צריך דרי מטה. זהו הנחת רוח של הקב"ה בעוה"ז, נחש בריח ונחש עקלתון. לויתן העליון הם המוחין, ולויתן דיסוד, ועוד לויתן דבי"ע, יסוד שמחבר נקרא לויתן.

כשיבא משיח צדקינו נאכל בסעודת לויתן, כלומר השכר של בירורי הניצה"ק, המוחין. מתוך העקלתון שהרג הקב"ה, ומתעלה הנחש בריח.

שכבר הזכיר לעיל. והמוחין. וכל זה כדי להכניס בנו יראה, ואז אדם יוצא מלהיות שלימזל.

כי עיקר שלימזל הוא כשאין לו כפרת עונות. והדלקת נר חנוכה מוציא אותנו מזה. כי מוצאים פך שמן טהור.

בתחילה טמאו כל השמנים, שהעולם מבלבל ומכסה על אור הבע"שט ואור רבינו, ואנשים שבורים ועצבנים, והרי רבינו לימד שהעיקר רק שמחה רק לדעת שאתה טוב ולהתחזק, ויחד עם זאת לדעת שעוד לא התחלתי בעבודת ה'. וכשנכנס לעבודה, רק לצעוק לה' אני לא רוצה להיות שלימזל, רוצה לשוב בתשובה בשלימות. וגם אז הוא יודע שאם לא יצליח, יתחזק מאד. זהו כלליות איה ומלא, הוא ענין הכהנים, כלליות הוראה והריון תלמיד ובן.

הבן רוצה לזכות ליראה גבוהה, לרעוד מרוב יראה, לא להיות בטלן, והתלמיד לא יודע עדיין הוא לומד להתחזק ולא מאבד עשתונותיו. זהו חנוכה.

הכנסת השמן לתוך הכלי. כלי הוא הצמצום, כי רבינו מלמד שכל אור מוכרח להיות מצומצם. כשלומדים חסידות ועבודה והוא רוצה להבין עוד, זהו ריבוי אור. כמי שרוצה לראות ניצה"ק, או כשלומד קבלה ויש לו קושיות, ויש עוד ספרים שמבארים יותר ויותר, וספרי חב"ד עולים לבאר יותר ויותר גבוה, זה מאד יפה, אבל לחיות אי אפשר לחיות עם זה, כי העיקר הוא לקיים, ללמוד מותר ללמוד כל אחד לפי ערכו והבנתו, אבל לגבי הקיום לא לשאול קושיות ולהמתין להבין, רק אמונה פשוטה אמונה חזקה. וזהו ענין 'שתוק'.

שנתקלקל הריאה של רבינו, ויצא דם מפיו. ותיקן כונת חנוכה, הדם הוא נחל העליון, ועי"ז אין הבעל דבר יכול להתחיל עם רבינו, כי לקח את הריאה, שזהו הרוח חיים של כל הבריאה.

ריאה הוא בחי' ראייה, הריאה מאיר העינים, כלומר שיש לאדם הארת השכל ויש לו רוח חיים. זהו בחי' תלמיד. הוא עיקר הדבר שרבינו רוצה להאיר בעולם, בחי' תלמיד, להאיר עיני כל אדם כי ה' איתך ואצלך, רק תהיה דבוק בתורות רבוה"ק.

והריאה הוא גם בחי' שינה, כלומר ביטול הדעת אלא האמת. זהו רוח החיים בתוך הריאה, אלו הם מקיפי הדעת, ונמשך רוח של חכמה ובינה והם מתאחדים, ונעשה רוח בדעת, ורוח במדות, וכשאנו מתפללים ושבים בתשובה נעשה התפשטות הרוח, ו' ו', ונתגלים המוחין יעקב וישראל, הכל מתגדל, וזהו בחי' ריאה.

רבינו מזכיר כאן כל האיברים, ואח"כ מזכיר 'איברים הפנימיים', וכל המאמר מדבר מידיים ורגליים, הרי מרכבה שלימה. כי הביהמ"ק הוא למעשה כל אדם, הצדיק הוא שלימות המרכבה.

ותיכף באות י"ג רבינו מדבר איך עתיד להמשיך התורות שלו בעולם, [יג] ועל בן כְּשִׁמְעֵינִים וּמְדַבְּרִים מֵאִיָּה חֲדוּשׁ, שְׁחֲדֵשׁ הַחֶכֶם שְׁבִדּוֹר, אֲזִי נֹפֵל יִרְאֶה עַל זֶה שְׁמִדְּבָר וּמַעֲזָן בְּהַחֲדוּשׁ. כלומר שאין ללמוד רק לחפש פלפולים, אלא ללמוד עם חיפוש ובקשה לזכות ליראה עכשיו. אחר שגילה שהוא עצמו בחי' ביהמ"ק, וגם אנו בחי' ביהמ"ק, האיברים הפנימיים הלב והריאה וכו', מלבד איברים החיצוניים

כמ"ש בהמשך המאמר שגילוי המקיפין מוכרח שיהיה שם בחי' 'שתוק', זהו הכלי, כלי מחיצות של ביהמ"ק. כי עוה"ז הוא מציאות של אלקות. קח את הגוף שלך שהוא כלי מעפר, זכוכית וברזל, הכל בא מן העפר, הכלי הוא הגורן, בחי' מקום, וממשיך אלקותו ית' בתוך כלי הפרנסה.

ואז נעשה שמן טהור, כי עושה הכנה למצוה, וכל ענין חנוכה הוא חינוך והכנה, כילד שמחנכים אותו עם פיאות וציצית, ולומדים א' ב', וכבר גאון גדול, רק התחיל, זהו ענין חנוכה, רק התחלה ועוד התחלה ועוד התחלה, כמ"ש בלקו"ה הל' חנוכה הלכה ז' שהוסיפו אח"כ מכת"י שנמצא. ההכנה הוא בחי' מלא. שכבר מתחזק להכין את עצמו.

ואז כבר יש אפשרות שיהא נמשך האור העליון למטה בבי"ע. שזה השמן הוא הארת אין סוף, יש בו אור שפע הרחמים, שמן טהור, אף בתוך הטומאה. זה נורא נוראות.

פתילה, קשה לעשות פתילה, כי הוא התקשרות לצדיק, בחי' בנימין. נחש בריח. חיבור העולמות. אתערותא דלתתא שתעלה עד למעלה, לעשות פתילה טובה, קצת ללחוץ אותו קצת לכופף אותו. וכשמדליקין והוא נשבר, צריך לרומם את ראשו שיעמוד ישר, הוא עליית המלכות, בנימין הוא חיבור יסוד ומלכות. סוד פתילה. כמ"ש במחברת הקודש.

ומביאים אש, שהוא מאורי אש, ונוגעים בפתילה ונעשה מאורי אור בזכות השמן הקדוש. והברכה.

ברוך אתה ה', זה המציאות שיש הקב"ה,

ובשם הויה כבר נזכר מיהו הקב"ה, החלק הראשון הוא מוחין דיניקה, אבל כבר מונה י"ג תיבות בברכה זאת, להורות שיש מדות הרחמים בעולם, בכל לילה מתחברים לתיבה מיוחדת של אותה הלילה. ודעת השד"ה שאנו הולכים לאורו, שבכל לילה מאירים כל י"ג מדות של רחמים, כולם נכללים, וא"כ יש בכל לילה 'נוצר ונקה'. ואע"פ שעיקרו הוא בזאת חנוכה, נוצר ונקה היינו שזכית לפעול המשכת המקיפין לפנים. ח' ימים מתחילין פעם ועוד פעם ועוד פעם, ז' מדות דהוד נתתקנו, עד שנמשך המקיף ביום השמיני.

מצד הברכה הראשונה לילה הראשון הוא תיקון החסד מלמעלה, מתקנים את האהבות הנפולות, ואח"כ היראות נפולות. ועי"ז מתעורר מדות הרחמים בחי' נוצר ונקה, והכל כלול, ונתעורר מדות רחמים מאור אין סוף בכח הצדיקים החשמונאים שקבעו שמונת ימי חנוכה אלו.

רבינו מאיר עלינו זאת ההתחדשות ממדות הרחמים, ונקרא שמם 'מכילין דרחמי' שהם אווזין את האו"ס, ושורפין הקליפות. ונתעורר כ"פ הארה הזאת מלמעלה. וזה נמשך בתוך האדם בבחי' רג"ל, ע"ב קס"א, בחי' יום טוב שנרגש בלב יותר משבת. יוצאים מקליפת עמלק ומרגישים שהקב"ה גילה אלקותו ית' ועשה לנו נסים בתוך המצב הקשה ביותר.

קליפת יון הם שורש כל החכמות חיצוניות עד היום הזה, והם התחילו ענין ההסטוריה, והם שורש כל האינטרנט וכל הטומאות והחדשות האוטמים את הראש, כל המחשבות חיצוניות התחילו היוונים.

ובנס חנוכה נמשך עלינו מדות הרחמים.

ומדות, ואח"כ אומרים 'נ"ר', שיש דבר כזה נ"ר הדלקת המנורה, כי מרחמם ינהגם, יש דעת הכלול מג' בחינות. האחד הוא האור העליון הרצון כמו שהיה ההתגלות הראשון ע"י ביהמ"ק, והשני הוא אפילו אחר מרגלים, והשלישי הוא שיש לנו חנוכה אפילו בגלות. הויה אדני, שזה העיקר לייחד קוב"ה ושכינתה בכל מצב, וישם לך שלום, הויה הוא האלקים, יראה בכל מקום, כייש אלקים שליט בארץ.

ובתיבת חנוכה, חנ"ה כ"ו, לאחד מציאות עולם הבינה יוב"ל, ידיים שבים החכמה השורש שלהם הוא יובל, בעתו, כי הכל כתוב בפסוק 'עניי כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו', עניי כל אליך, כלומר יהודי שמתגעגע להקב"ה ומעלה ניצה"ק, מברך ברכה ועושה בעבודת ה', עליך ישברו אלו הם הבטחונות שהמלכות מלקטת, שהקב"ה מלקט את המסירות נפש שלנו, הבטחון שלנו שבוודאי אזכה להיות איש כשר, אני כאן אצליה, לא דואג, לא מפחד, בטחונות האלה השכינה מלקטת, ועי"ז אתה נותן להם את אכלם בעתו, יצא מגדר שלימזל וזוכה לרצון, רצון למטה, ועי"ז יתחבר לרצון למעלה ונעשה גורן, עיגול, ונתחבר אור של רביה"ק ויוכל לקבלו.

ואיך מקבלים אור רביה"ק, זה הרי התנוצצות אלקות, לזאת צריך לקבלו מתוך ספריו הק' שזה בחי' יוב"ל, חכמה ובינה, רג"ל וס"ג, ולכן מכוונים גם בתחילה גם ס"ג, כי חנוכה הוא אור גדול מאד, אבל יורד עד למטה. בשבת מעלים את השכינה הק', אבל כאן הרי עדיין אני מונח בשאול תחתית. כך האור יורד למטה, וזהו איה ומלא, בקי ברצוא בקי בשוב.

בכמה בחינות, מוחין עלאין, ומוחין דז"א, וממשיכין את המציאות יהיה נמשך האור למטה תוך הכלים, ס"ג וקס"א, וכעין סוד כונת אלול בק"י, הוא היחוד השני שגם צריך לכוון תיכף בתחילה, כדי שיומשך האור כאן לתוך העולם. ומכוונים בזה בכיסופין שאני רוצה שתהא ההמשכה הזאת, שיתגלה הרחמנות של הקב"ה בבחי' רג"ל, בבחי' נוצר ונקה, ויחוד חכמה בינה בחי' רגל, ויומשך אפילו בבחי' ס"ג, שיהיה הויה אלקים המתקת הדינים, התחזקות בקי בשוב.

מלך העולם, נתגלה אחדות מוחין גבוהים יותר כרגיל, ואז 'להדליק נר', ב' פעמים נח"ל, ב' פעמים אור רבינו, נחל נובע, יש נחל העליון שהאור של רגל וכו' נתפס בתוך הידיים, ידי החכמה.

כי שורש האור הוא מקיפי החד, אור מופלא מאד, התנוצצות המוחין שצריך לתפוס אח"כ ע"י לימוד התורה, כמ"ש בלקו"ה ה' נט"י ה"ו. והתפיסה הזאת נקרא ידיים שבים החכמה ועי"ז נמשך הדבר עד מלכות בחי' פשטות, לקבל על עצמו לקדש עצמו בפשיטות, להתחזק בפשטות. רק כך יש לך שייכות עם השפע.

נחל העליון הוא נפשינו חיכתה לה', אחורי אקיה מאיר בשם מ"ה ונעשה אד"ם, לא חיה בדמות אדם עם רוח שטות, אלא אדם ממש עם נחל עליון, ואח"כ מיד לנחל התחתון, בחי' פרנסה בעולם הזה ממש. בחי' מלכות דקדושה שיוורד אפילו לעולמות בי"ע שם יש רוח טומאה דנחש עקלתון. כי בכל עולם יש בחי' לויתן אחר.

ואומרים 'להדליק' בגמ' ע"ב ס"ג מ"ה כדי לחזק, מוחין דחכמה ובינה

בגימ' אלקים במילוי יודין, וה' גבורות, המוזכרות בסוף המאמר, בענין את'ה, שהוא מציאות הפרנסה שנמשך למטה. במקום הבירורים.

שעשה נסים, כלומר נצח הוד יסוד, הוא כח 'כל' של הצדיק, שהוא ממשיך אור הניסים, המובא בזוה"ק, ששורה מלמעלה אור נפלא, בחי' פקד פקדתי, הגאולה ממצרים.

ויש לעיין המכוון דברכת שעשה נסים, מצד אחד הוא נצח הוד דחכמה בינה, ומאידך נצח הוד למטה, הוא כלליות בן ותלמיד, ובזוה"ק מבואר שזהו ענין 'כל', שעשה נסים לאבותינו שיש רבי כזה שמאחד "כל".

שעשה היא ההמתקה כנ"ל, נסים, נס נצח והוד, ים בגימ' נ', יובל שער הנ'. שעשה נסים, הנצח וההוד באים למעלה הוא בחי' השגת הבן. וכן התלמיד הוא נה"י, כי יש נס דעילא ויש נס למטה שאתה יכול לקבל הארת הידים.

לאבותינו מהמוחין הגדולים, בימים ההם בתוך המדות דז"א, ובתוך עולם הבריאה ובתוך עולם היצירה ועשיה ועד הקרקע דלמטה אצלינו.

בימים ההם כמו האור הגדול שהיה אז, בזמן הזה גם אצלינו, בנר הקטן שאנו מדליקים מפוצץ כל העולם ומדחה כל ההסתרות שבעולם, ולכן צ"ל בשמחה גדולה בנרות חנוכה.

ובתורה י"ד מדבר רבינו על שלימות היראה, עד שתכלה רגל מן השוק. מגרש כל לשה"ר ורכילות. ובתורה ח' מדבר רבינו שהנר חנוכה ממשיך רוח חיים, ובתורה נ"ד מדבר רבינו שנר חנוכה

חנ"ה בגימ' ס"ג, בינה מאיר בתוך כ"ו בגימ' שם הוי"ה, ועי"ז נתתקן הוד, כלומר אפילו הנגה, כל המדות נתתקנים.

וזהו להדליק נר חנוכ"ה, מאיר ג' הבחינות שהם בחי' הויה הוא האלקים שה' לבדו נמצא, השלישי הוא הויה אדני, הראשון הוא הויה אה"ה שהמוחין נמצאים כאן, יש דרך שהאלקות מאיר בתוך בינה, ובינה מאירה ויש לי לב, אני כן יכול להבין, יש לי שכל. והאמצעי הוא הויה אלקים ידים שבים החכמה, דברי תורה של הצדיקים, ימין ושמאל ולהבין עסק.

ברכת שעשה נסים לאבותינו, במאמר זה מתגלה כמה חשובה ברכה זאת, שעשה נסים, הוא עיקר התגלות השמן אור הפנים, ש"ע נהורין המובא כאן ב' פעמים הקף, כי אור אין סוף מתגלה, כשהכתר מתגלה נמשך מקיפין בבחי' ש"ע נהורין, ואנו צריכים לקבל בכל פעם מעט, זה נקרא ש"ע נהורין, זהו הדרך שהמדות מסתכלים על הקדושה וזה נכנס בתוכך בפנים. ויש הסתכלות במצחא וכמה בחינות הסתכלות.

ש"ע ש"ה, ש"ע בגימ' ב' פעמים הקף, אלף למ"ד אלף למ"ד, היוצא מבינה ס"ג, ייא"י דס"ג בגימ' א"ל, וגם השמן מתלבש, כלומר שהבינה נעשה קרוב אלינו, ואז מתחיל ענין יובל וידיים.

כאן מובן כל קשר המאמר, יובל וידיים שבים החכמה. כי בשם ס"ג יש ג' יודין וא', הרי ייא"י בגימ' א"ל, כשהוא מלא הוא הקף, וכן שם הויה בגימ' כ"ו, עם האותיות והכולל הרי הוא ל"א, כשתמלאנו הרי עוד הק"ף, ב' פעמים הק"ף בגימ' ש"ע, להמתיק דיני ש"ה, ש'

העונות, יש התחדשות ביהמ"ק, מצפים לישועת ה' יבואו פרנסה ושידוכים ותורה ועבודה.

ירחם ה' שנזכה לקבל ימי חנוכה כמו שמקבלים ר"ה יוה"כ וסוכות. ובכח רבינו נזכה רננו צדיקים לה' לישרים נאווה תהילה, הודו לה' בכנור, עשרה מיני נגינה [כ"כ בכתבי האריז"ל] שאתערותא דלתתא ימשיך אתערותא דלעילא, ונזכה שהארת הנר יתפשט.

כי הלהבה יש בה כמה גוונים, התכלת מלכות, האדום בינה, הצהוב הוא המדות, והאור המתפשט בחדר הוא אור אין סוף, מתחדש הארת אא"ס שה' נמצא בכל מקום.

זהו קדושת הנרות הקודש, נרות שבת, נרות חנוכה, נרות בית הכנסת. שנזכה להתקרב לדברי רביה"ק, לצאת מקרירות היוונים, מקושיות ליצנות וחלישות הדעת שמשבר, אלא נקח שמן טהור, הפך החתום, חותם ר"ה ויוה"כ, שנזכה להיות נחתם חותם בתוך חותם.

וכל המאמר פותח בענין מזון חלב וכו', וממשיך בענין פרנסה, כי פותח את ידיך, פותח הוא אור הפנים ב"פ א"ל שנכנס בתוך הידים שם מ"ה, שע"ח נהורין בגימ' פותח, וס"ת חת"ך שם הפרנסה, שנעשה צמצום, המתקת הדינים שנעשה ע"י פותח. ועי"ז נעשה רצון, נתגלה ההמתקה. רצון בגימ' מש"ה אחוריים דאבא ופנים דס"ג.

וצריך שיהיה נמשך פרנסה למעשה. רבי נתן היה נוסע לקבץ צדקה, לשמש את רבינו הק', וכמ"ש בלקו"ה שעיקר ההמתקה הוא הצדקה של חנוכה. ה' יזכנו

מדחה הכבידות, וזוכים לברר אזמרה ונקודות טובות ונעשה ניגון כזה, ובתורה ב' תניינא מדבר רבינו על הלכה ומעין עולם הבא, שעשועים, והכל נכלל כאן בתורה ז' תניינא שרבינו מאריך מאד על ענין חנוכה. ולכן הארכנו מאד בענין הכוונות כי כאן בזה המאמר ביאר רבינו באופן נורא את הכוונות.

וכן באופן פשוט, יש שמן טהור, הנה אני נכנס לביהמ"ק, הולך להיות נקי, אצא מהמקום שנפלתי לשם. עושים הכנה בכלי, הוא שתוק, לא מדי הרבה שמן, ופתילה לחבר בחי' בנימין מלכות אל היסוד שיתפוס את הלהבה, ולוקחים אש מאורי אש של עוה"ז והופך להיות מאורי אור, כמ"ש מהרנ"ת בסוף הל' חנוכה. ואח"כ מדליקין, אני עומד בביהמ"ק, כאן נתחדש המציאות שהדעת שורה אצלי, וזה הדעת הוא ממלא כל עלמין, שזה מאיר אותי, ואני רואה התחזקות, רואה שה' איתי, אין שום חושך, מגרש את החושך למטה מעשרה טפחים, ויש אור שמתפשט בתוך החדר, הוא אא"ס, יראה, שה' נמצא בכל מקום, אי"ה.

כי יש לנ"ר ג' יחודים, אי"ה למעלה, מלא למטה, ובאמצע הויה אלקים, דברי הצדיק שמלמדים איה ומלא, ימין ושמאל, שאתה מבין את החיבור.

מעוז צור ישועתי לך נאה לשבח שאנו יודעים מרבי כזה. חנוכה הוא הדלקת נר השכל, השכל כן שוה משהו, לא לזרוק אותו בלשה"ר אחד, בחדשות, בביטול תורה, מוכרים את יוסף בשביל כמה נעליים, נופל לדאגה, לכעס, לכאב, ח"ו.

ועלינו לאמר די. הגיע חנוכה, מחלו לי כל

ועל בן בית המקדש במקום הזה (שמואל ב כד)
זה בחינת פרנסה, שנמשך על ידי כלליות
בן ותלמיד כנ"ל.

תחילה דיבר על מהות ביהמ"ק, ואח"כ
על ה'מקום' שעמד שם ביהמ"ק,
דווקא בגורן, בלשון ארמי הוא אידרא,
עיגול, כלומר האור של כי מרחמם ינהגם,
באידרא רבה נתגלו הרחמים.

מאיך גורן בגימ' חרון, המשכת האורות
היורדים לבחינת הדין. מקום
הגורן, לא על הראש העליון אלא באמצע
על הצואר, שיורד ביהמ"ק לבחינת
המקום, יש בחי' הוראה, תלמיד, מלא,
גורן, והדביקות והיחודים ע"י היראה
שלימה של הגורן, ג"פ אלקים, אפילו
למקום הדינים, שעולים מבחינת
המקום ל'איה'.

וזהו ענין הפרנסה הנז' לעיל, להכניס את
זה לתוך המקום והזמן, הזמן הוא
חנוכה, לתקן הביהמ"ק בתוך הירידה
ולחדש את האור של ר"ה יוה"כ סוכות גם
למטה, זה נקרא פרנסת הנשמה הארת
הרצון, וכן פרנסה בגשמיות כל ההשפעות
הטובות, וזה נמשך ע"י כלליות בן ותלמיד.

וזה בחינת לחם הפנים שהיה בבית המקדש,
זה בחינת האכילה והפרנסה, שנמשך על
ידי כלליות בן ותלמיד, שבו נתגלה אורות
המקיפים, שהם בחינת אור הפנים כנ"ל.

הרי שביהמ"ק העליון יש לו שייכות עם
לחם שאדם אוכל, בשבת אכלו את
שתי הלחם, כי הוא סוד התגלות אורות
המקיפים. כי שבת הוא בחי' מקיפי השנים
לעומת מקיפי הימים דימות החול.

אכילת שבת הוא מאכל בעוה"ז אבל
דבוק בכל העולמות, אכילת

לחנוכה מאיר ומשמח, כשנותנים דמי
חנוכה לרבינו, מקבלים הרבה יותר,
שנוכה לשמש את רבינו, ולדבר בדברי
רבינו וכו' וכו'.

ב"ה התחזקו החבורות באמריקה
בוומס"ב יש חבורה בכל לילה
בעבודת ה', ב"ה זוכים להתקבץ, כנראה
נוסעים עם רכבים, כאן צריכין לנסוע עם
חמורים. וכו' וכו', והעיקר שנוכה לבנות
בנין גדול לשם ולתפארת אמן.

וכן כל הבחינות הנ"ל בלם כלולים בבית
המקדש, כי בית המקדש כלול מבחינות
בן ותלמיד כי אמרו רבותינו, זכרונם לברכה
(תענית טו): 'למה נקרא שמו הר המוריה, שנמנו
הוראה יוצאה לישראל זה בחינת תלמיד. גם
אמרו רבותינו, זכרונם לברכה (מדרש שיר השירים
על פסוק: "ערשנו רעננה"): 'למה נקרא שמו הדר
המטות שעל ידו פרים ורבים ישראל זה
בחינת בן.

לא רק שאדם נולד כך אלא שהכונה על
יחודים ותיקונים, יחוד קוב"ה
ושכינתיה נקרא ערשנו רעננה.

כי ביהמ"ק כלול משניהם, הן מקום של
הבאת בהמיות, והן מקום של ראייה, נר
חנוכה רואים גילוי אלקות, היפך מרגלים,
והוא מקום שנעשה תיקונים ויחודים,
עולים עד השורש ממש ונמשך שם
מדות הרחמים.

אחר שאמר שחנוכה הוא ביהמ"ק, לכן
הוא ממשיך לבאר מהו ביהמ"ק,
וממשיך לבאר כל כלי ביהמ"ק, ארון
מנורה שלחן, כל חלקי ביהמ"ק, וההתחלה
הוא שיש בחנוכה כח של הוראה וגם כח
של יחוד קוב"ה ושכינתיה, תיקון
כל העולמות.

הפנים, בחינת: להצהיל פנים משמן ולחם וכו'. ש"ע נהורין הוא עיקר פני מדות הרחמים, ומאיר בז' דרכים, שה' מאיר אלקותו ית' למטה לפי הכלים שלך. ש"ע נהורין כלולים הן באיה והן במלא, בבן ובתלמיד, יש כמה דרכי ש"ע נהורין, ויש בחי' שיוורד למטה בבחי' חשמל.

וזהו להצהיל פנים משמן, ולחם לבב אנוש יסעד, וזהו הקדושה של שמן חנוכה. כי שמני הגוף נעשים ע"י האכילה וכל סדר האדם, השמן של חנוכה הוא שמן פך טהור שמקורו משורש העליון כי מרחמם ינהגם, אור ארך אנפין נה"י ומתלבש בשמן נ' שערי בינה, מציאות קודשה מאד, אור הפנים שמקדש את האכילה, וצריך לקבל את זה במחשבה שהקב"ה לבדו נמצא, ובדרך כלל זה מתקבל בבחינת מלא, אלא שאח"כ צריך לעלות לאיה, שאני רוצה להיות יותר טוב, ויהיה איך שיהיה, אני מתחזק. לא יודע מה אני רוצה, רק רוצה את השי"ת.

להצהיל פנים משמן זה פסוק ב'ברכי נפשי, יש שינוי, כי באשרי כתוב עיני כל אליך ישברו ובברכי נפשי כתוב 'ישברון', והוא הלשון שרבינו מביא 'כולם אליך ישברון', ישברון הוא בברכי נפשי שאומרים בראש חודש, כי כשיש התחדשות אזי 'ישברון' זה כבר פועל את הדבר, ונעשה התגלות של להצהיל פנים משמן, בתחילה מתגעגעים לזה כשעדיין אין התגלות, אח"כ כבר נתגלה הדבר, ונעשה להצהיל פנים משמן, שמן חנוכה, ונמשך הלחם, בבחי' ראש חודש שבו המלכות יוצאת מהקליפות, ונעשה התחדשות.

ואזי נתגלה אור המקיפין בתוך האכילה,

שבת, כ"ש אכילת לחם הפנים, והכונה על אור הפנים, הארת הרצון שגורם בחינת לחם הפנים, זה מה שצריך לקבל בחנוכה. זהו עיקר חנוכה, שמן הוא מאכל מעוה וז', שמני הגוף, ומקדשים אותו להיות 'הוראה' ו'יחודים' ערשנו רעננה, ויורד למקום הגורן, ומתגלה דרך איה ומלא, בן ותלמיד שזה ההרגשה שיש לאדם, כי בתוך איה ומלא יש מאות הרגשות, והוא החילוק בין בן לתלמיד, אם יש גילוי או שזה יושן, הגילוי מלמעלה נקרא איה ומלא, אבל הקבלה שאדם מקבל את זה הוא בחי' בן ותלמיד. יש עוד חילוקים אבל זה הכלל.

בביהמ"ק היה ארון בקדש הקדשים, הוא המשכה משורש הדעת, ויש פרוכת, אח"כ יש בהיכל מנורה, הוא נר חנוכה כמ"ש הרמב"ן, הדלקת הנרות היינו להעלות את השכינה מלמטה למעלה בהארת הרצון מקדש הקדשים, ובצד צפון לחם הפנים על השלחן ונמתק הלחם ונעשה 'שלחן לפני השם' ומכפר עונות. ושם היה מזבח הקטורת שהוא עיקר בירור ניצוה"ק הנפולין, להכניע הקליפות. ובחוץ היה מזבח החיצון הוא עיקר חנוכה, חנוכת המזבח, מתחילין מחדש להקריב קרבנות, שם היה התמיד מכפר בשחר ובערב.

הביהמ"ק בעצמו הוא מחיצות המוחין בחי' 'שתוק'. שתיקה יש כמה מחיצות. וכל בהמ"ק היה לו מחיצות, זה עבודתו בחוץ וזה עבודתו בפנים.

כי אור הפנים זה בחינת ש"ע נהורין, פידוע, וש"ע הוא שתי פעמים הקף, כמובא. וזה בחינת (תהלים קד): "להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד", הינו שבתוך האכילה מתגלה הארת המקיפים שהוא בחינת אור

וכמו בביהמ"ק שיש ארון, מנורה, שלחן, קטורת ומחיצות, כל דרגות הביהמ"ק.

ועל כן מצות חנוכה בשמן. כי חנוכה הוא בחינת חנוכה הבית, שעל ידי זה נמשך פרנסה, ונתגלה אור הפנים, שזה בחינות לחם הפנים, בחינות: "להצהיל פנים משמן ולחם" וכו', כנ"ל.

חנוכת המזבח, נתחדש עבודת ביהמ"ק ועי"ז נמשך מחילה וסליחה שמשם רבינו פעל שיהיה התחדשות, וממילא נמשך פרנסה. ונתגלה אור הפנים.

וזה בחינות (במדבר ו'): "יאר ה' פניו אליך ויחנוך." ו'יחנוך' זה בחינות חנוכה, שעל ידו נתגלה אור הפנים, בחינת: "יאר ה' פניו" וכו' כנ"ל.

ויחונך לשון חנוכה, עומק הדבר כי ברכת כהנים ג' ברכות, האחד הוא עצם שפע אור הרחמים, השני הוא כניסה ט' תיקונים, נכנס לז"א, והשלישי נמשך ממש למלכות. ורבינו מזכיר רק הפסוק השני, יאר ה' פניו, המשכתו למטה, הוא תיקון הידיים, ויחונך הוא חנוכה. שיכנס האור למטה.

זה כתוב בפסוקי פרשת שלח, כשמשם רבינו התפלל על המרגלים, לא הזכיר י"ג תיקונים כמו בפ' כי תשא, אלא הזכיר רק ט' תיקונים דז"א, ה' ארך אפים וגו', והוא ענין הכנסת האור למטה, כי יש מה שהצדיק מגלה האור למעלה הוא יברך, אבל יאר הוא המשכתו הוא למטה שזה ענין חנוכה ויחונך. וההמשכה למטה הוא חינוך של עקשנות והתחזקות שאני מתחיל התחלות. וזה מאיר למטה שיכולין להפוך שמן הגוף לשמן רוחני, ויש לך הוראה, ויודע שיש יחודים ואתה אוחד בזה, ויש מקום הגורן ומזה נעשה בחי' פרנסה ושמן.

ושורש הדבר: ומשה רבנו זכה לסוד חנוכה,

על ידי שמסר נפשו בשביל ישראל ונתן לבו עליהם להסתכל בצרתם, כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתו כנ"ל. ועקר צרת ישראל הוא המשא של עוונות, חס ושלום כנ"ל, ועל כן בקש עליהם סלח נא כנ"ל, ועל ידי זה נעשה בחינת חנוכה, בחינת חנוכה הבית, שבה תלוי תקן כל הבחינות הנ"ל, כנ"ל.

משה רבינו התחנן מאד, כי ידע שבוודאי יש תקוה.

וזהו חנוכה חנו כ"ה, הינו כ"ה בכסלו. בסליח הוא אותיות: "יאר יי כי סר לראות" (שמות א) כי משה רבנו נתן לבו להסתכל בצרתן של ישראל. וזהו: "כי סר לראות לשון סר וזעף" (מלכים א כ"א).

סר בגימ' י' פעמים שם הויה, הוא ירד לתקן פגם הדעת, וביאר האריז"ל שהוא חשב שזה העיקר לתקן פגם הדעת, וממילא היה צריך להיות ר"ס שנה במצרים, אך ה' אמר לו לתקן י' פעמים א'היה, בגימ' רד"ו שנה. וזה במראה הסנה.

חנו כ"ה, חנ"ה שם ס"ג, בינה, כ"ו הויה, וחז"ל אמרו חנו כ"ה, זהו המנוחה שנמשך למטה בבחי' כ"ה מלכות.

ומשה רבינו נתן לבו להסתכל, עד היום הזה, הוא אומר שמוכרח להציל אותנו, ובחנוכה הוא עיקר הזמן שהצדיקים הגדולים מבקשים רחמים שנוכה לצאת מהעונות. זהו הדלקת נר חנוכה, ולוקחים שמן, ואוחזין בפתילה לא ריבוי אור, ומדליקין נר מצוה, להצהיל פנים, שיאיר בי אור הפנים, ובתוך הנר הזה מאיר ההתחלה, מלא כל הארץ כבודו והתחזקות. וכח להמשיך הלאה. וכל זה הוא בחינת ההתחלה בעבודת ה'.

ועקר צרתן הוא המשא של עוונות, חס ושלום,

ומלכי צדק זה כתוב לגבי אאע"ה, והוא כהן לא"ל עליון, ולחם בחי' פרנסה, וכהן כלליות בן ותלמיד, הוציא לחם פרנסה, לחם מצד החסד ויין מצד הבינה.

דיבר בגדולת הכהונה שהוא שורש החשמונאים נס חנוכה, בזה מובן כי החשמונאים לחמו להחזיר אור ביהמ"ק שיהיה הוראה, היוונים אומרים אין דבר כזה הוראה, והם לחמו והמשיכו את החסד של אאע"ה לכן הזכיר מלכי צדק, הוציא לחם ויין, הוא ידע שהחסדים של אאע"ה יוכלו להתמשך עד מקום הגשמיות. והוא כהן לא"ל עליון שיש הוראה והריון דא"ל עליון.

[יב] וְזֶה בַּחֲנִינָה מִזֶּה הָרָאָה; בְּשֶׁהֲרָאָה הִיא בְּמִזְגֵּי הַשְּׂוֹד, הִיא כְּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינֹת הַנִּלְכָּד. בִּי הָרָאָה הִיא מְאִירַת עֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה (חֲלִין כֹּס) זֶה בַּחֲנִינָה תִּלְמִיד, וְכו'.

לא נאריך, אבל כמו שיש כלים של ביהמ"ק כך יש כלים של הצדיק, ריאה, ומאירת עיניים, ורבינו מלמד שגם אתה יכול להיות צדיק, מרכבה לה', ויש איברים פנימיים, ועיקרו הוא הלב והריאה, הלב הוא החיות שבוער השמנים מעוה"ז ועי"ז יכול לזכות לטהר ליבנו, ולזה צריך דעת, אבל הלב תלוי ברוח שבריהא, והוא שינה וריאה, כי השגת הבן הוא בחי' שינה, מה חמית, עין לא ראתה, כמ"ש בלקו"ת סי' ה' קשר ריאה ושינה, ורוח החיים הוא האויר שנכנס ויוצא, הוא המקיפין, רוח החיים הוא התפשטות המדות מהידיים, ועי"ז להצהיל פנים משמן, ונתגלה אור הפנים בחי' מקיפין והארת הרצון.

ובהמשך מבאר פותח את ידיך ס"ת

כנ"ל. והשם יתברך בְּשֶׁהֲרָאָה, שְׁהוּא נֹתֵן לְבוֹ עַל זֶה, קָרָאוּ אֵלָיו וַיֹּאמֶר: "מִשָּׁה מִשָּׁה, וַיֹּאמֶר הַנְּנִי" הַנְּנִי לְכַהֲנָה, הַנְּנִי לְמַלְכוּת. כְּמוֹ שְׁדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרֵנוֹם לְבִרְכָּה (מִדְרַשׁ רַבָּה, שְׁמוֹת, פָּרָשָׁה ב). הַנְּנִי לְכַהֲנָה זֶה בַּחֲנִינָה חֲנֻכַּת הַבֵּית, כִּי מִשָּׁה שְׁמִשׁ בְּשִׁבְעַת יָמֵי הַמִּלֻּאִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים צ"ט): "מִשָּׁה וְאַהֲרֹן בְּכַהֲנֵי" (זְכוּרֵנוֹם ק"ב).

נס חנוכה היה ע"י כהנים, חשמונאים, וכהונה הוא חנוכת הבית. שבעת ימי המילואים היה משה רבינו מכהן ככהן גדול, הנני, אע"פ שהוא לוי, רוצה לגלות איה, יותר גבוה, הנני שיהיה גם בחינת תלמיד, כי בכהן כתוב לשון תלמיד, להורות את בני ישראל.

גם כהן הוא בַּחֲנִינָה כְּלָלִיּוֹת בֶּן וְתִלְמִיד, כִּי בְּכַהֵן נֶאֱמָר (ויקרא י'): "לְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" 'לְהוֹרֹת' לְשׁוֹן הוֹרָאָה זֶה בַּחֲנִינָה תִּלְמִיד. גַּם לְהוֹרֹת לְשׁוֹן הֲרִיץ, בַּחֲנִינָה בֶּן.

הנני להאיר בישראל את הכלליות, מצד אחד לדעת כל המצוות וכל העבירות, ולדעת שהשי"ת איתך, ומאידך הוראה.

'הַנְּנִי לְמַלְכוּת' זֶה בַּחֲנִינָה מַלְכוּת הַנִּלְכָּד, שְׁעַל יְדוֹ נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה, שָׁבוּ נִתְגַּלָּה אֹרֶךְ הַפָּנִים כְּנ"ל. וְזֶה בַּחֲנִינָה (בְּרֵאשִׁית יד): "וּמִלְכֵי צֶדֶק מִלֶּךְ שָׁלֹם הוֹצִיא לָחֶם וַיֵּין, וְהוּא כַּהֵן לְאֵל עֲלִיּוֹן". מִלְכֵי צֶדֶק מִלֶּךְ שָׁלֹם זֶה בַּחֲנִינָה מַלְכוּת. 'הוֹצִיא לָחֶם וַיֵּין' הֵינּוּ בַּחֲנִינָה פְּרָנְסָה, שְׁנִמְשָׁךְ עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת הַנִּלְכָּד. 'וְהוּא כַּהֵן' זֶה בַּחֲנִינָה כַּהֲנָה כְּנ"ל, שְׁהוּא בַּחֲנִינָה כְּלָלִיּוֹת בֶּן וְתִלְמִיד, שְׁמִשְׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת, כְּנ"ל.

הנני למלכות שאדם יוכל להתחזק, ויהיה לו פרנסה וחיים, והעיקר שירד עד למטה, רבינו ממשיך מדות הרחמים מהשורש, וההמשכה הוא ע"י ידיים, ידי החכמה והמשכת הפרנסה.

חת"ך, פתיחת הידיים, כשהאור יורד לאדם זה ריבוי אור וצריך לקבלו ע"י געגועים אתה מעלה אתערותא דלתתא ואז יש פתיחת הידיים דיובל בינה, ונעשה חת"ך בגימ' ב' פעמים רוח, רוח הידיים, אבל צריך לצמצם, חותך חיים לכל חי, ואז נתגלה המקיפין, סובב סובב הולך הרוח. ורוח על פני יחלוף כלומר שזה נכנס למטה גם למלאכים בחי' שכ"ס, וידי אדם תחת כנפיהם, שהם ממשיכים למטה אפילו למלאכים. ורוח איש יכלכל מחלהו, כל מה שחסר באדם מתמלא אז.

וממשיך שכשמעיינים בתורה כשיש יראה יוכל להמשיך פרנסה.

כי רבינו נסתלק מן העולם ע"י בחי' ריאה, לא כסתם בני האדם אלא שהיה מרכבה בכל איבריו, והזכיר כאן כל איברים, שמני הגוף, המח, הלב, הריאה, וידיים, ורגליים, כמו שהזכיר לעיל חלקי ביהמ"ק, הצדיקים מרכבתו של מקום ממש. הבעל דבר היה לו רשות להתחיל עם ריאה, ורבינו נוקם בבעל דבר, כי כל דבר שהצדיקים נתייסרו בזה, שלא יהיה קטרוג, כי עשית לי צרות. עכשיו אני מגלה תורה.

וכמ"ש באות י"ב, הוא למעשה המשכת רבינו, חליפות, שאם רק יש לך יראה תוכל להמשיך את החליפות.

ובהמשך ביאר ענין רבי אליעזר ורבי יהושע. אך נחזור קצת בענין חנוכה כמה נקודות.

כפי סלח נא דיוה"כ, ביוה"כ נעשה בחי'

מנהיג רחמן, וזה ממשיך למטה. סלח נא, ביהמ"ק קיים, חנוכה הוא כח הצדיק שנמשך בביהמ"ק, שמן, איברים פנימיים, ריאה, אור ביהמ"ק, אידרא גורן, ש"ע נהורין, קרבן תמיד.

סלח נא לעון העם הזה, אלו האותיות שכתוב בהם חנוכה, אבל הרי רמוז עוד דברים, הסליחה שנמשך בכל הדורות, האותיות הנותרים הם 'זה, גודל, סדך, כאשר, שאתה'. שאומרים לפני הקב"ה, רבנו של עולם מותר לי להיות בשמחה, להתחזק ולעבוד את ה', אני כן קרוב אליך, כי 'זה גודל סודך', זה הסוד הגדול, המקיף, מקיף זה כתר, סוד. זה הרחמים שבאמת נמצא רחמים, זה סוד גדול, שמנהיג העולם בבחי' אתה, 'כאשר שאת', זה גודל חסדיך להמתיק הגבורות של א'תה, זה גודל סודך, כאשר, שאתה, כאשר עשית יסוד להמתיק הגבורות בר"ה יוה"כ, זה גודל סודך, אתה זה מדת החסד שאנו קוראים להקב"ה אתה, ברוך זה מציאותו, ואתה זה כלי אל החסד, ולמה זה, 'ממצרים ועד הנה', כמו שעשית את זה במצרים, עכשיו זה נמצא בחנוכה. ש'אתה, שאתה עושה שיהיה נמשך עלינו הדעת גם עכשיו, ממצרים ועד הנה.

וכן הוא בפסוק השני של יהושע בן נון, מלא רוח חכמה, יש מלא ויש חכמה, איה ומלא, כי סמך משה ידיו עליו שיש בחי' ידיים, יהושע הוא התלמיד של משה, נקודה תחתונה. כל הקשרים האלה מובנים בענין רבי אליעזר ורבי יהושע. ה' יזכנו.

שיעור ד' (נאמר ברעוא דרעוין וישב התשפ"ו)

במאמר זה מתגלה ענין חנוכה באריכות, פלאי פלאות, הרבה ספרים חיפשו ר"ת של חנוכה בתורה, רבינו מגלה כאן ב' רמזים.

וכלל הענין שמשה רבינו הוציאנו ממצרים משערי טומאה, וגילה לנו בורא בעולם ונתן לנו את התורה, גילה לנו את הדעת, וגם לאחר הקלקול הוא פעל רחמים ופעל שיהיה משכן וביהמ"ק, השכינה בתוכינו וזוכים להטהר בכל יום ע"י הקרבנות, כהנים בעבודתם וכו', ומה עושים כשאין ביהמ"ק? משה רבינו פעל ישועה גם לזה, אחר חטא המרגלים, פעל שאנו נכנסים בכל חנוכה לאור ביהמ"ק וזוכים לאור הגנוז.

וכמבואר ברמב"ן פ' בהעלתך, שבנרות חנוכה נמשך קדושת ביהמ"ק. אין לשער איך היה נראה קדושת ביהמ"ק, כל מי שנכנס לשם היה מתעורר לעבודת ה', בעליה לרגל היו רואים אור נפלא, והיה מקום לכל אחד בהרחבה, היה מקום רחב מאד שם בביהמ"ק, ובאו ישראל מכל מקום והיו מסתכלים בדביקות עבודת הכהנים, ובדרך כלל היו באים עם איזה בהמה, ואכלו בשר שלמים, ונתגלה בבירור שהק' ב"ה נמצא בעוה"ז בתוך השינה והאוכל ממש. ה' ממש נמצא כאן, השראת השכינה"ק היה בתוך א"י בירושלים, יראה שלם, יראה בחי' אמונה פשוטה. אפילו בקטנות.

בתפילה אומרים הגדול הגבור והנורא, לדעת מגדולתו ית', טובו הנורא, ויראתו הגדולה, וכך נתמלא הלב בהתפעלות, גומל חסדים וקונה ה'כל,

קנית את ההתפעלות וזכית להכל.

כתוב בזוה"ק שתכלית האדם הוא בגין דישתמודעון ליה, להכיר את הקב"ה, תרי"ג מצוות הם עצות לבא לתכלית הזה, להכיר את ה', ולא סתם הרגשה והתנוצצות אלא מוכרח שיהיה מקושר למדות, לך ה' הגדולה והגבורה, אהבה ויראה, ועיקר האדם הוא היראה, לזכור את הבורא, לאהוב אותו. לך ה' וגו' התפארת הנצח וההוד, ואיך אנו זוכים לזה, ע"י בחי' כל, כי כל בשמים ובארץ.

איך נזכה אנחנו לבחי' כל, ע"י חנוכה.

לומדים עכשיו את הפרשיות על אברהם יצחק ויעקב, מסוכות התגלה הדעת בעולם, סבא שלנו היו אנשים בעוה"ז, השבטים ויוסף, וישנאו אותו, ולא יכלו דברו לשלום.

אלה תולדות יעקב יוסף, למה רק יוסף, והרי היו לו שבטים גדולים, צדיקים קדושים וטהורים. המשך הפרשה מבאר כי יוסף הביא דבתם רעה, היה אומר לצדיקים הגדולים תוכחה, לדרי מעלה היה מעורר, אתה צריך יותר התמדה, אתה צריך יותר בעומק לעיין, אתה צריך ללמוד פנימיות התורה, אתה אוכל איבר מן החי אתה חתיכת בהמה, אתה צוחק על בני השפחות, וכו', אלה תולדות יעקב יוסף, יעקב ידע שיש מדרגה גדולה ביותר שיש רק ליוסף, יוסף ה', הוא מוסיף עוד מדרגה לדרגה.

ומאידך הוא מאיר לדרי מטה, והוא נער את בני בלהה ובני זלפה, יורד לחזק לאנשים פשוטים שעובר עליהם, והוא

יעקב כתונת פסים, קוויים של המשכת הדעת, פסים קוויים, פס ים, ים אור הבינה, פס נמשך מאור אין סוף מלמעלה, ויורד עד למטה, קרי"ס, הדעת נתגלה.

ואביו שמר את הדבר, שמר ממתין, האבזה"ק ממתינים בכל דור ודור. מי יבא לגלות את הדעת בכל דור מחדש. בדרך הזאת להעלות את הכל לה', ולבטל את הטבע. יעקב ראה שזה רק יוסף.

בלי יוסף, יש יהודה, בחי' לימוד התורה, הוא ערב, לימוד התורה מביא לאדם כח הנשמה, שזה עיקר המצוה, לשנן משניות גמרא ושו"ע, וכל אחד כפי כוחותיו, אנכי אערבנו, שהתורה תקרב אותך לה', תלמד גמ' ושו"ע וספה"צ ותתקרב לה'.

כי השגות אלקות הוא למעלה מטעם ודעת, רק ע"י התורה יכולים להשיג הדעת, כי זה מתלבש בתיבות של דברי חז"ל, וכן בזה"ק, וספה"צ, וספרי רבינו ולקוטי הלכות, ואז כל מה שאתה עושה, אינו ריבוי אור, כי זה יורד ע"י דברי התורה בתוך האכילה בתוך כל מה שאתה עושה יש שם עבודה, לא נוסע לאוויר, אלא עובד את ה' בתוך התורה, ועי"ז יש לאדם שערים וצמצומי דעת לגדולת ה'.

כשמכרו את יוסף, הוא בעצמו שמח ורוקד כל היום, הוא פעל במצרים דרך להמשיך גדלות המוחין לתוך הקטנות. הוא יסוד שמאחד גדלות וקטנות. כשם שהתפארת מאחד ימין ושמאל, כך היסוד מאחד גדלות וקטנות וכך נעשה יחוד שלם. והאמונה בשלימות.

אך כשמכרו את יוסף, אף שהוא איש מצליח, אבל ליהודה היה מה שהיה,

מסלסל בשערו להתחבר עמהם, הנה הוא עולה למעלה והנה הוא יורד למטה. ובחלום הוא מגלה להם את כל האמת, מאלמים אלומים בתוך השדה, כולנו מלקטים תורה ותפילה והעלאת הניצה"ק ונחת רוח להקב"ה, בתוך השדה של עזה"ז, אבל אין לזה עליה, צריך להעלות, כי התפילה עם מחשבות זרות, וברכות בלי כונה, או בלי ברכה בכלל, זה לא נקרא ברכה ולא נקרא תפילה, והלימוד בלי התלהבות.

קמה אלומתי וגם נצבה, פירש הבעש"ט שהצדיק מעלה כל הדור, גם כל הדיבורים בבית עם הילדים, ועם החברים, הכל מתעלה ע"י הצדיק. והצדיק מגלה שה' צריך איש פשוט ביותר. וגם כשעובר יצר הרע ועצבות, קמה אלומתי וגם נצבה, אני מעלה את הכל ומגלה את הנחת רוח להקב"ה מתוך עזה"ז. אחד אמר דברי תורה, וזה עזר לנכד שלו וכו'.

עוד חלום, כולם משתחווים אליו, כלומר שהוא מבטל את הטבע, שמש ירח וכוכבים, מתבטלים, בסוד י"א סממני הקטורת, כי הצדיק בחי' כל, חי בתוך עולם שכל העבודה הוא לא להסתכל על טבע רק לראות השגחה. מעריב ושחרית וכו'.

כשיש לאדם אמונה בהשגחה, הלימוד והתפילה באופן אחר לגמרי, וגם האכילה, אכילה הוא מתנה מהקב"ה לחיות, החיים הוא דבר יקר, האכילה הוא גם דבר יקר, הוא חיבור הגוף והנשמה, זה עיקר הזמן שמתקרב לה', הוא נותן לי מזון ומים, וכך נותן לי חיים, כשיש חיים יש מוחין. וכך נעשה חיים אחרים לגמרי, שינה אחרת, לבישת הבגדים באופן אחר, סידור הפיאות באופן אחר, הלימוד תורה בשביל תכלית.

יוסף גילה מדרגתו בחלומות. עשה לו

כתוב בתפילין דהקב"ה, מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, וכולם כלולים בשל יד, כי עיקר תענוג של ה' הוא בבחי' של יד, דרי מטה.

בעוה"ז עובר על אדם, בחור בישיבה שבור, ואברך, שבור, הראש מבולבל, תקנה קצת דעת יהיה לך מאד טוב.

רבינו אומר שהתכלית הוא חיים נצחיים לעולם הבא, שבת הוא מעין עולם הבא, חנוכה הוא מעין עולם הבא, מהו עוה"ב להשיג השגות אלקות מדרגה לדרגה, זהו חיים נצחיים של האדם, כל מה שאדם עושה בעוה"ז הוא כדי שיהיה לו כלי ולבוש חלוקא דרבנן להשיג את הקב"ה, ושם משיגים האמת, כאן בעוה"ז אין משיגים באמת ממש, רק צדיקים גדולים מאד. מה כן אנו עושים כאן, הכנה. הכנה הוא בחי' חנוכה.

ולזאת צריך לעבור על האדם בדיוק מה שעובר עליו בהשגחה פרטית. וצריך אדם לדעת שכל מה שעובר עליו, הוא רצון ה' בוודאי.

אדם לא מקבל את זה, וכוכה אהה אין פרנסה, אהה אין שידוך, הבחור המשגיח הישיבה וכו', וכך כל אדם מסובך עם משהו אחר, ואין מבינים שעיקר האדם הוא השגת הדעת.

אנשים חושבים שכסף זה טוב, ויש אומרים שכבוד זה טוב, והכל אומרים 'מה שאני רוצה עכשיו' זהו הטוב. לא ולא ולא, עיקר ישועת האדם הוא 'אתה חונן לאדם דעת', לדעת כי הויה הוא האלקים, אין עוד מלבדו, בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. מה שעובר עליך, ה'

הוא היה צריך לחבר נגלה ונסתר, תורה עם עבודה. כיון שלא חיבר הוה מה דהוה, והתיקון הוא ויגש אליו יהודה.

כשאין יוסף, נעשה גניבות וגזילות וסיפורים של הפרשה, ובמנחה כבר למדנו ויהי מקץ, יוסף הצדיק נעשה מלך במצרים וגילה איך לגלות שם אלקות וכך זכינו לצאת ממצרים.

רבינו מלמד לנו כאן שיוסף מאיר בחי' כל לדרי מטה, לדעת כי ה' איתך גם בשאול תחתיות, אתה חשוב מאד, ה' צריך את המצב הרדום שלך, שאתה רעב ורוצה לאכול, עכשיו אתה יכול לעבוד את ה', כשיש לך נסיונות. עכשיו עיקר הזמן, נותן לנו כח לא להיות שלימזל, רק להיות איש חיל, בחנוכה צריך לקום וללחום, חשמונאים, חשמן חשוב, לקום ולהתאפק מהרע, וללחום לחפש נקודת האמת. לזכות למה שצריך לזכות.

פרעה חולם ז' שבולים דקות וז' שבולים מלאות, פעמים הדעת מלא שפע ופעמים הכל ריקן.

יוסף הצדיק הוא השבט היחיד שנכלל באצילות, שאר השבטים בבריאה, ועל זה הוא חולם וכו'.

דעת של הצדיק הוא איה ומלא, מצד אחד לזכות ליראת ה' טהורה, לרעוד מה', שויתי, יראה עם דעת, יראת הרוממות, ליראה ולאהבה את השם, לא לשכוח את שש מצוות תמידיות. ולהתקדם יותר בתורה ועבודה ביגיעה כראוי.

ומצד שני צריך אדם לדעת שלא ליפול, ולהתחזק ביראת שמים פשוטה, כי ה' מסתכל עליך, אדרבה עיקר תענוג של ה' הוא מאנשים פשוטים, כמ"ש בגמ', מה

עושה, הכל הויותו ית' בלבד. יש אלקים שליט בארץ.

והדבר הזה מתפרש על יראה ודבקות. ועל תפילה בכונה, ועל שמחה, ועל התחלה חדשה.

מה שחסר לך באמת הוא רק הבנה ישרה. בעוה"ב משיגין תכלית המקיפין, שורש הדעת. וכמ"ש בהמשך המאמר, שהעיקר הוא לחפש את המקיפין. כי בדרך כלל אין אדם מחפש דעת, כי אינו יודע מה זה, כדי לזכות לזה צריך לעזוב מה שנדמה לי שלא טוב לי, באמת לא חסר לי כסף ולא חסר לי הדבר הזה שנדמה לי שחסר לי, מה שחסר לי הוא רק 'שמחה וחיות וקרבת השם'. כשזה יהיה, כשאשוב בתשובה, הכל על מקומו יבא בשלום.

המקור לדעת הוא חליפות. יוסף נתן לבנימין חמש חליפות. רבינו מגלה שבכל אחד יש ניצוץ נשמת משה, וכך יש לך שייכות עם התורה ועם הטוב, גוי אינו יכול להבין את השי"ת, פרופסור הגדול ביותר לא יכול להבין, זה פלא, רק ישראל יש לנו נשמה קדושה, ניצוץ משה רבינו, הוא בחי' הצדיק שעולה לשורשי מדות הרחמים, והוא פותח את הרחמנות שיאיר בנו דעת. כי בלי זה אין דעת בעולם.

הצדיק מגלה לאדם איך להיות רשע רוצח וגנב, מנהיג רחמן צריך לעזור לאדם להוציאו מהרע. ונותן 'מזון' לכל אחד כפי מה שצריך, מזון הוא סוד אלפין עליונים ופתיחת שערי רחמים, פותח את ידך, המזון של הנשמה הוא מה שחסר באמת לנפשך, הצדיקים מגלים איך לתת לך מזון.

המלחמה הם היוונים היא מלחמה רוחנית, להדליק נר השכל,

מדליקים פעם אחת וזה כבה, מדליקים עוד פעם ועוד פעם, זהו חיפוש האמת.

בתחילת המאמר מדבר רבינו מענין הנהגת משה רבינו ברחמים, והוא בחי' משה רבינו שבכל הדור, שמוסרים נפשם על כלל ישראל, זהו ר"ת כסל"ו, וירא ה' כי סר לראות. אבל צריך לתת לרבינו לעזור לך, לאז זיך העלפן, תתמסר להנהגת ה'. יש תפילה, יש שמחה, שתחשוב במחשבה שלך שאם ה' מנהיג ככה, טוב ככה, תתבטל אליו, וכך תיכנס ליראה וללימוד התורה.

בלי זה אדם לא יכול לעשות כלום. הוא נאבד לגמרי. וירא ה' כי סר לראות, סר וזעף, הוא מסתכל לתוך המצב שאנו נמצאים בו. משה רבינו אומר 'הנני' לכהונה ולמלכות. כי ביהמ"ק כולל שני מדרגות. לקרב נפשות לה', הצדיק אומר לך שלום עליכם וגורם לך לבכות ולצחוק, ורוחץ את הנשמה שלך לגמרי. הנני לכהונה לכלול את הדעת, מצד אחד להחיות את עצמך לגמרי, לעזוב את העצבות, לשמוח עם השבת, לשמוח עם נקודה טובה, ולדעת שיש להקב"ה התפארות ממך, אין לשער איזה יחודים נעשה על ידך. רק אל תהיה שלימזל ולא תאבד את החיים.

מה זה שלימזל, מי שאינו מחפש, בטלן נשאר בטלן, חזקה, שלם מזל, רוע מזל, פוסק על עצמו אני בעל תאוה וזהו, עד שיתעורר לחפש, להיות איש חיל, לקום וללחום, כי יש מנהיג הרחמן, שהוא רבינו ממשיך משה רבינו שמאיר בתוכינו יש גן עדן כזה מתוק, אנו קונים בכל יום מחדש את הגן עדן, ואח"כ תתקן את העבר, ותבקש יותר ויותר.

רוח שלימזל שאומר שאין לי כח. ההארת הצדיק משבר את הבטלנות.

היוונים היינו גזירת הבטלנות. יוון לשון רקבון, אדם מתנוון, רח"ל, כבר לא יכול לזוז. יוונים נקבצו עלי, עם דעות כוזבות של הטבע, דאגות וצער, וכל אחד לפי דרכו עושה אותו היצה"ר שלימזל שלא יכול להתרומם.

עד שבאו החשמונאים, חשמן לשון חשיבות, מגלים לך כמה אתה חשוב, להוציא אותך מהירידה, הכהן בביהמ"ק הוא מקום הגדול ביותר, ומוציא את האדם מהירידה הכי קשה שבעולם.

הנני לכהונה הנני למלכות, היינו להוריד את האור הזה בתמימות ופשיטות. מלכות, כלומר שאדם עוסק בעוה"ז בפשטות ויש לו הארת הרצון שאין לשער ולספר, כי אור יוסף מעלה הארת הרצון למעלה, הוא אור הצדיקים שפותחים לנו שערי הרחמים, להיות נקי מעונות בשני הדרכים הנ"ל, הן דעת של התחזקות בכל מקום, והן התעוררות.

הכלל שאם אתה רואה שעובר עליך, דע לך שהוא רק בגלל שאין לך התחזקות. זהו. כי הדעת של התחזקות הוא פשוט.

כשיש דעת אדם יודע לחלק מדבר לדבר, עכשיו מדברים הלכה, מחר נדבר קבלה, אין לבלבל ביניהם, כך הוא בהתחזקות, כשמתחזק תדבר דיבורי חיזוק עד הסוף, אני דבוק באין סוף, ה' לבדו נמצא, והוא איתי ואצלי ממש. ומצייר ציור שכל הבריאה רק אלקות, אין טבע יש רק אלקות ממש, ולא לומר שרק לאחר התשובה יחשוב מאלקות, שזה

יש בחור עקשן, בתחילה לא רוצה לשמוע, עד שטועם ורואה אוהה זה כן עובד למעשה. יש אדם שמזדקן ונעשה יותר גרוע, אני כבר רגיל ככה וזהו, מתיאש. אבל יוסף הצדיק מחיה כל אדם מישראל מנער ועד זקן, וירא ה' כי סר לראות, רבינו לא עוזב שום נשמה, לא ידח וג' אפילו נשמות ערטילאות הוא מתקן כל נפש ונפש.

ה' אמר למשה, ואעשך אותך לגוי גדול, כולם יהיו רק נכדים שלך רבי'שע קינדער, עוזב את כל שאר העם. אך משה רבינו מסר נפשו, כי הוא יודע אמיתת רצון ה' להעלות כל אחד שנפל, והוא מוסר נפשו, כלומר שארבע פעמים ביום הוא מעלה כל המדרגות שלו לעורר יחוד ע"י התפילה שלך, והוא נותן לך הארה שיכול לעשות אותך בעל תשובה גמור. הארה הזאת נמצאת כאן, וזהו בחי' כל. שמגלה יראה ודביקות, והליכה מדרגה לדרגה בעבודת ה', זהו בחי' א"ה, ומאידך ה' נמצא איתך כאן ממש. תתחזק, רק תאמר חטאתי ואתה שב בתשובה תתחיל מחדש, ה' יתן לך פרנסה וכל טוב בזה ובבא. תחיה עם בטחון ה' יתן לך כל טוב גם בעוה"ז.

אלו הם שני ההארות שיוסף הצדיק מאיר, וזהו חנוכת המזבח שמתחילין מחדש לשוב ליציאת מצרים עם משה רבינו, חזרה לאור ביהמ"ק והדלקת המנורה. וככתוב ברמב"ן פ' בהעלתך, שיש קדושת ביהמ"ק בהדלקת נר חנוכה.

תכלית האדם הוא שעשועי עוה"ב, השגות אלקות. איך נזכה לזה. אומר רבינו שהצדיק מוציא אותנו מעונות. והרי יש בחירה, ביטול תורה רגע אחד זה כבר עון, הצדיק משבר את רוח שטות,

ממש קליפת יון. כי תחילה צריך להחיות את עצמו ולחדש את נפשו עם אור האמת להכניס בעצמותיך כי אין עוד מלבדו, ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. זהו ענין תמימות בלי שום חכמות. נכון שצריך לשוב בתשובה, אבל המחשבות לא נופלים לעצבות חושך וגלות.

נחלקו ב"ש וב"ה, ב"ש פותח והולך, למעט האור שלא יהיה ריבוי אור, ב"ה אומרים מוסיף והולך, ההתחלה הקטנה זה כבר מדרגה גדולה ביותר. מתחזק עם טלית ותפילין, משמח את עצמו עם שבת, עם דיבור אחד של תורה אחת, עם ברכה אחת. זהו האמונה בהאלקות.

וכמה שמתחזק, נכנס עי"ז ליגיעה גדולה של עבודה, יגיעת התפילה ויגיעת התשובה, אבל בשעת ההתחזקות, מקבל הארת דרי מטה בשלימות כראוי.

אח"כ עולה יותר, צריך לשנן משניות בעל פה, כך צוה הבעש"ט, מנהג בעש"ט, ולכל הפחות ללמוד משניות בפנים..ולדעת ש"ס וש"ע, ועיקר האדם הוא יראה, מציאות היראה, הן יראת העונש, והן לדעת מציאות שה' נמצא כאן, זהו עיקר חנוכה, יראה, בסי' י"ד, יראה הוא כבוד, לצאת מכבוד עצמו ולעלות לכבוד ה', לעשות נחת רוח להקב"ה. ויש יראת הרוממות ולמעלה מזה, פשוט לעמוד לפני ה'.

וזש"כ בחי' בן ותלמיד, הבן ממש רועד מרוב יראת ה', כמו מוצא דוב ברחוב, לכל הפחות כך לרעוד לפני ה', הוא מסתכל עליך. יראה הוא חיות.

אומר רבינו בהמשך המאמר, שהתלמיד יש לו יראה כי יודע שה' נמצא כאן, ויש בחי' שהבן אין לו יראה, כי תמיד מבטל מה שכבר זכה ורוצה ללכת יותר גבוה, ונמצא מרגיש את עצמו רחוק מה', ואין לו יראה, לכן צריך לכלול עם דרי מטה לדעת שה' כן נמצא כאן, אפילו שצריך לעלות יותר, יסתכל על הפשטות. יראת ה' טהורה.

וזהו ענין יוסף הצדיק, ואיך אעשה הרעה הזאת וחטאתי לאלקים, ה' מסתכל עלי עכשיו. אהה.

איך יוצאים מעונות. ע"י התחזקות. עיקר העצה הוא הדעת, ללמוד משיבת נפש, לשנן שלושים עצות פשוטות מחיה נפשית. כי דברי הצדיק מושרש בכי כל בשמים ובארץ, אחיד בשמיא וארעא, להאיר למטה למטה מעשרה טפחים, בחושך הכי גדול, כי ה' איתך.

ואחר שיש לך את הדעת של חיזוק, תעלה לדעת של איה, בחי' בן, ללמוד יותר, להתאפק יותר מהרע, לא להיות שלימזל, לא לומר 'אני לא יכול'. כי עיקר האדם הוא היגיעה, בלי יגיעה לא מגיעים, אלא שיש יגיעה של התחזקות, יגיעה להיות תמיד בשמחה, להדליק את הנר תמיד.

זהו הרחמנות של המנהיג הרחמן, הוא הדעת של הארת הרצון העליון, שורשי מדות הרחמים שמתעוררים ומאירים באדם המציאות שהוא יכול להיות יהודי, וזהו בחי' יוה"כ, הוא מה שמשך רבינו פעל שיהיה מחילה ונמשך משכן.

המרגלים היו אנשים חכמים, שלח לך אנשים ס"ת חכם, הם טוענים

הבית, כלומר כשאדם חכם ולא מקבל דעת של משה, דעת של רבינו, ולא רוצה לדעת מאור הזוה"ק, זה נקרא מרגל, ובזה תלוי כל העוונות. ומשה רבינו פעל בקשתו.

וכן כל אחד כפי מה שזוכה לפעול סלח נא, כן יש לו חנוכה, מה הכונה יש לו, והרי גם בזמנים גבוהים יכול להיות קטנות, כמו בליל הסדר וכו', אין הכונה יש לו מוחין גדולות. אלא שכשם שפעלת ביוה"כ להאמין בה' שהוא מוחל וסולח, כי יש יוסף הצדיק, יש רחמים בעולם, כן יש לו חנוכה שמתחדש לו בחי' יוה"כ עוד פעם, אפילו שכבר עברו ג' חדשים מר"ה, כמשלש חדשים, כמ"ש בת עין, שיש טענה על האדם כמשלש חדשים היא מוצאת וכו', למה לא התעוררת בג' חדשים אחר ר"ה, והתשובה היא למי החותמת, איפה יש לנו ביהמ"ק היום, והקב"ה אומר צדקה ממני, העיקר תתחיל עכשיו מחדש.

המשכן כבר היה מוכן לגמרי בחנוכה, דחו הקמתו עד ר"ח ניסן, גם בית שני היה בחנוכה. הוא זמן התחלת העבודה.

ר"ת חנוכ"ה הוא בפסוק לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאת, וכבר אמרנו הרמז לשאר האותיות חוץ מחנוכה, זה גדל סודך כאשר שאתה, זו גודל הסוד, אשר, הוא בינה ותבונה, אתה הוא התגלות החסדים על א' ות"ה גבורות. זהו הסוד הגדול ביותר להתחיל התחלה חדשה תמיד.

וּלְמַעַלָּה מִן הַכֹּל הֵם הַמְּקִיפִים הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל חֶכֶם הַדּוֹר, שֶׁהוּא הָרָבִי שֶׁבְּדוֹר שֶׁעַל יְדֵי שִׁזְהָ הָרָבִי וְהַחֶכֶם שֶׁבְּדוֹר עוֹסֵק לְדַבֵּר עִם תַּלְמִידָיו וּמְכַנֵּס בָּהֶם דַּעְתּוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִים הַמְּקִיפִים שֶׁלֹּא לָפָנִים. וְהַמְּקִיפִים שֶׁלֹּא הֵם בְּחִינַת אַרְיֵכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי הַמְּקִיפִים שֶׁלֹּא הֵם

שלא עוזר לי כלום, וזש"כ בכייתם בכיה של חנם, אמרו שלא יכולים להכנס לא"י, אתה כן יכול. בכיית בכיה של חנם, כאילו אתה לא יכול לעבוד את ה', אתה כן יכול. וכמו בסליחה דיוה"כ, האם אתה מאמין בכח המחילה, אתה חייב להאמין בזה. כמו שצריך להאמין בתיקון הכללי, אם יש יוה"כ, יש גם תיקון הכללי, אלא שהוא צודק שצריך גם לשוב בתשובה. יש סליחה ומחילה. אלא שזה התקלקל בחטא המרגלים, חשבו שה' לא רוצה בעוה"ז, לא רוצה אכילה גשמית, רק מן משמים, לכן נחרב ביהמ"ק ולא נכנס משה רבינו לא"י, ועל זאת התפלל לפעול סלח נא. לאורך ולרוחב התייגע משה רבינו, ופעל כל התקונים והיחודים לעלות לרצון בכל הכוחות. ושם במרגלים בפ' שלח לא כתוב י"ג תיקוני רחמים רק ט' תיקונים בלבד, כלומר שהרחמים נמשכים בתוך הדעת, ושם כתוב סלח נא. ויאמר ה' סלחתי כדברך, והוא פלא שזה לא כתוב אחר העגל אלא אחר המרגלים. אז פעל משה רבינו דבר נפלא, שגם כשלא יהיה ביהמ"ק יהיה חנוכה, זהו חידוש נפלא, הפך חורבן הבית גם כשאין בית. זהו חנוכה.

רבינו ממשך שיש מקיפי הימים ומקיפי השנים, בכל יום כשמתפללים עם טלית ותפילין נמשך מקיפי הימים, בשבת נמשך מקיף יותר גבוה, גבוה מאד. בימים טובים נמשך מקיפי השנים ממדת הכתר, הארת יציאת מצרים כל מה שנמשך, נשאר לתמיד. המקיפים שנמשך בחנוכה הוא הדבר הגבוה ביותר, להציל אותנו מלהיות חכם יווני של ימינו, ושם כתוב הר"ת של חנוכ"ה.

כי משה רבינו ידע שבזה החטא חרב

שהוא לומד ומשיג, ומתקרב להשי"ת עם זה. ולא להסתבך עם קושיא ורצון להבין יותר ויותר. אלא שיהיה הדיבור של הצדיק, התורה, כלי. כל שאר המחשבות הם רמזים בלבד. הידיעה זה לא הדבר בעצמו, אלא הדבר שמביא לי התחדשות. וזהו שעשועי עוה"ב.

ובתחילת המאמר פתח שהצדיק נותן לכל אדם מה שהוא צריך, זה צריך חלב להחיותו, וזה צריך התעוררות, מוכרח שני חלקי המזון. איך נזכה לכל זה, הוא ע"י שאדם משיג שכל הנשמות קשורים זה עם זה, משה רבינו נתן לנו את התורה, אבל עוד לא נתגלה לנו כל התורה בימיו, לקח הרבה זמן עד שנתגלה משניות, תורה שבעל פה התחילו לכתוב אחרי נס חנוכה, אז הותר הכתיבה. לפני כן, לא למדו הכל, רק אנשים קדושים בעלי מח שזכרו הכל, לא ניתן להכתב שלא ישקרו ולא ירמו, אך לאחר שהיה נס חנוכה, יש כבר שמירה שלא יטעו מהדרך.

רבינו ממשיך שכל אחד צריך להיות חלק מהמשכת התורה בחי' חליפות, כי התורה הוא מציאות של אור, אתה הלבוש על התורה, בעקישטשע, פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות, לדבר דברי תורה ועבודת ה', לדבר עם חברים, כי המשכת אור הצדיקים תלוי רק בחיפוש במסירות נפש, התנאים ואמוראים, עזבו את האשה והילדים עשרים שנה הלכו ללמוד תורה, רבי שרירא גאון וכו', קדושים וטהורים, אין לשער.

מה שאדם צריך לזכות להמשיך תורה, לחפש אור הצדיקים תלמידי בעש"ט, בתחילה קירב הבעשט רק אנשים פשוטים, לפני שהתגלה היה מאיר אמונה בילדים

בחינת עולם הבא, שהוא יום שכלו ארך (קדושין ל"ט: הל"ן קמ"ב), כי שם הוא למעלה מהזמן. כי כל הזמן של כל העולם הזה בלו, מה שיהיה ומה שיהיה, הוא בלו אין ואפס נגד יום אחד, ואפלו נגד רגע אחת של עולם הבא, שהוא יום שכלו ארך. ושם אין שום זמן. כי הוא בחינת למעלה מהזמן, רק סדר הזמנים שיש שם הם בחינת השגות של המקיפים. שיש מקיפים שהם בחינת ימים, ויש מקיפים שהם בחינת שנים, בחינת: "תקופות הימים" (שמואל א א), "תקופות השנים" (שמות ל"ד ודברי הימים ב כ"ד) ואלו המקיפים שיש שם, הם בחינת סדר הזמנים שם. והשגות מקיפים הללו זה עקר התענוג והשעשוע של עולם הבא: אשרי מי שזוכה להשיגם.

זהו התכלית, העונג הנצחי של כל אדם, יום שכולו ארוך. מקיפי השנים מקבלים ביו"ט, וזה נשאר לכל השנה, בחנוכה מאיר המקיף הזה ח' ימי חנוכה. יו"ט ארוך ביותר כמו סוכות.

וזהו עיקר שעשועי עוה"ב. במקום זה יש אדם שיש לו עצבות ומרה שחורה והם חיינו אורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה רח"ל. וזאת משום שאינו רוצה לקחת את שעשועי עוה"ב, אני כן אזכה לנצח נצחים לחיים טובים, בלי ספק, כשאדם נדבק באור הדעת לדעת רק מהשגחת ה', הויה הוא האלקים אין עוד מלבדו, לא להסתכל על מה שעובר על אדם, רק בטחון בלבד, זהו שעשועי עוה"ב, ותכלית הידיעה.

וזה בחינת תכלית הידיעה, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע. כי השגות אלו המקיפים שהם בחינת שעשועי עולם הבא, זה בחינת (תהלים לא): "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך", כי הם הם רב טוב הצפון וטמון וסתום מעין כל. תכלית הידיעה, כלומר שלוקח כל ידיעה

לו להבין זה בחינת מקיפים, כי זה הדבר מקיף סביבות שכלו, ואי אפשר לו להכניסו בפנים בתוך שכלו, כי אי אפשר לו להבין זאת, מחמת שהוא בחינת מקיף אצלו.

הצדיקים ממשיכים דעת גדול מאד, מקיף, רצון העליון, וזה מה שצריך להכנס בתוכו, כשאתה מדבר עם חברים, וכמ"ש בסי' ל"ד שיש ג' נקודות, האחד הוא ללמוד לבד ספרי הצדיק, והשני לדבר עם חברים, והשלישי שעה התבודדות. הפה נהיה הכלי, החיפוש, יש חיפוש בהתבודדות, ויש חיפוש עם חברים, זה קשה מאד, צריך חמור לנסוע, היום יש אוטו, העיקר לנסוע ולהתוועד ביחד, פעם הלכו לבית הנכנסת עם נעליים בתוך הבוץ, ולא היה קפה וחלב בבית החסידים, אבל הלכו במסי"נ לחפש, וכך נכנס המקיף לפנים.

ובשעוסק לדבר עם בני אדם, ומכניס בהם דעתו, נמצא שנתרוקן מחו מהשכל והדעת שהיה לו, אזי על ידי זה נכנס השכל המקיף לפנים, כי על ידי שנתרוקן שכלו על ידי שהכניס דעתו בחברו, על ידי זה נכנס המקיף לפנים, וזוהי להבין בחינת השכל המקיף, דהינו שמבין מה שלא היה יכול להבין מתחילה כנ"ל.

רוב אנשים לא מתעניינים בכלל בענין פנימי ומקיף, לא רוצים כלל. כאן רבינו מדבר שצריך לחפש יראת ה'.

ענין נתרוקן שכלו

כשאתה מדבר על מנת לקיים, נעשה יחוד למעלה, והמוחין עולים בסוד הסתלקות המוחין שיש בכל עבודה, נתרוקן מוחו. ואח"כ נותן ה' מתנה חדשה, וזהו החיים של אדם, מתקדם בכל יום

קטנים, שיש בורא, וטוב ומתוק להיות יהודי, ואני כן יהודי, כי עושה מה שאני יכול, ומתאפק מאיזה תאוה.

רק בשנים האחרונות קירב הבעש"ט ת"ח מופלגים, וכך נתגלה הדעת של אור הבעש"ט, וכך נתגלה אח"כ ספרי רבינו נכדו, ונתגלה הדעת בעולם, למי זה מתגלה, רק למי שמחפש, הגות לבי תבונות.

כי בתהילים שם כתוב הרבה קללות למי שדוד המלך מקלל, אשר אין חליפות למו ולא ירא אלקים, עמלק לא ירא אלקים, כלומר מי שלא בא להתחזק חברים ביחד, איך יהיה לו יראת ה', כשיש חברים ביחד, יש חבר שמחיה ומזכיר לך. וכך היה המשכת רבינו בכל השנים, אהבה כזאת, בקשה וחיפוש כזה, בלי דקדוקים זה על זה, רק להחיות זה את זה. וכך נעשה חליפות, מחליפין את הדעות ואת האורות זה עם זה. וכך לומדים פשוט ורמז בדברי רבינו. כך הוא החיוב על האדם שידאג שיהיה חליפות.

וכל זה מוכרח שיהיה גם עם יראה, בלי יראה אין חליפות, מדברים רק סודות גבוהים ולא לעובדא ולמעשה, או מדברים מ'דעם רבי'נס זאך' בלי לבא למעשה, רק פוליטיק, הנהגות שלא נתקבלו באמת כלל. צריך שיהיה חליפות באמת.

וכמ"ש באות ו' ועל ידי זה שעוסקים לדבר אחד עם חברו להכניס בו דעת ויראת שמים ולהעמיד תלמידים כנ"ל, על ידי זה נכנסין אורות המקיפים, דהינו שזוהי להבין ולירע, מה שלא היה מבין וירע מתחלה. כי מה שאדם מבין ומשיג בשכלו זה בחינת פנימו, כי זה השכל נכנס לתוך שכלו אבל מה שאין יכול לנכנס לתוך שכלו, דהינו מה שאי אפשר

קצת ועוד קצת, ועם הזמן הוא מקבל שכל. זה הולך לאט, לוקח זמן עד שמתייגעים, השגות התפילה השגות הדביקות לוקח זמן, כל פעם קצת.

ועי"ז אתה נכנס לרצות את האמת. כי בענייני אהבה ויראה אי אפשר לדבר ברור שחור על גבי לבן, רואים לשונות הצדיקים בספה"ק, ורק מי שיש לו יראה, מבין. אם אין לו יראה, לא מבין, ומתבייש. אבל רבי נתן מוריד את עצמו להחיות את נפשינו. שכל אחד יוכל להבין. ועי"ז אתה מתחבר לצדיקים הם אור המקיפים.

[ז] וזה החכם שזוכה לאלו המקיפים הנ"ל, בחינת שפע הכתר, הוא צריך שיהיה לו בחינת כל, בחינת (דברי הימים א כ"ט): "כי כל בשמים ובארץ", ותרגומו: 'דאחד בשמיא וארעא' (והר בראשית לא ובתקן כ"ב). הינו שיהיה אוהו ומקום שני העולמות, עולם העליון ועולם התחתון, שהם בחינת שמים וארץ. כי הצדיק והחכם הנ"ל הוא צריך שיהיה אוהו בשניהם, לקיים את כל אחד ואחד בבחינתו.

שפע הכתר, השגות שלו הם העוה"ב הגבוה ביותר, ומשם נמשך לנו דרך בעבודת הבורא, ביראה ודביקות. ונעשה ד' יחודים בכל יום, שחרית מנחה מעריב וחצות, מי שמחפש השגת המקיפין נעשה יחוד נורא למעלה. וזה כלול בהתחזקות.

כי כל בשמים ובארץ, הוא ענין יוסף הצדיק, אלה תולדות יעקב יוסף, כדי להבין את הרמזים שבתורה צריך זכיה מיוחדת. המשכת אברהם יצחק ויעקב בעולם אי אפשר להבין, מסכת קדושין אפשר להבין כי יש הרבה פסוקים ראיות מהתורה, אבל שבת תלוי כהררים בשערה, כך פנימיות התורה, צריך להשיג, בבחי' איה ומלא.

כי יש דרי מעלה ויש דרי מטה, דחינו עולם העליון ועולם התחתון, בחינת שמים וארץ, וצריך הצדיק להראות לדרי מעלה, שאינם יודעים כלל בדיעתו יתברך, שזה בחינת השגה של מה, בחינת: 'מה חמית מה פשפשת', בחינת: איה מקום כבודו ולהפך: צריך להראות לדרי מטה, שאדרבא, מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו). כי יש שוכני עפר, שהם בני אדם המונחים במדרגה התחתונה, ונדרמה להם שהם רחוקים מאד ממנו יתברך, וצריך הצדיק לעוררם ולהקיץם, בבחינת (שם כ"ו): "הקיצו ורגנו שוכני עפר". ולגלות להם שה' עמם, והם סמוכים אליו יתברך, כי "מלא כל הארץ כבודו". ולהזקם ולעוררם, שלא יהיו מואשין עצמן, חס ושלום, כי עדין הם אצל השם יתברך וקרובים אליו, כי "מלא כל הארץ כבודו". וזה בחינת כל, שיש להצדיק, בחינת: "כי כל בשמים ובארץ", 'דאחד בשמיא וארעא', הינו שהוא אוהו ומקום שני העולמות: עולם העליון הוא אוהו ומקום בבחינת מה, בחינת איה מקום כבודו, ועולם התחתון הוא מקום בבחינת "מלא כל הארץ כבודו".

כי מציאות דרי מטה, האדם בעוה"ז עם הבעיות שצריך פרנסה ושידוך ובריאות וישוב הדעת והתחזקות שה' איתי ואצלי. ומציאות דרי מעלה שהוא בעל מח וצריך להכנס ליראה יותר גדולה, להשיג יותר את התורה, ודביקות חדשה בכל יום.

יהודה הוא ערב, תורה צריך להיות ערב לדביקות הבורא, אם לא, היה מכירת יוסף, הצדיק אוהו בכל העולמות ומביא הן השפעות גשמיות והן השפעת הדעת. ויש דעת בבחי' איה, עולה למעלה, ובחי' מלא, לחזק את הנפש.

[ח] גם זה החכם הדור הנ"ל צריך לידע איה מקיפים, שהוא צריך להמשיכם ואיה מקיפים

לאור הדעת ואז תוכל להשיגו. הדעת בא ע"י שתיקה, כלומר, אינני צריך לדעת כלום רק לזכות ליראה, לדעת ממצאות ה', הן בהתחזקות והן ביראה.

וזהו כלליות העולמות.

[י] ועל ידי כלליות בן ותלמיד; על ידי זה מי שהוא איש חיל ואינו ההפך (שקורין: רע מזל, שלימזל).

איך רבינו מזכיר אותנו כאן?.. שלימזל הוא יווני, שלם מזל, נגמר החיזוק, קשה להתאפק מאיזה דבר. כי נפל לחכמות. אבל אינו שלימזל, הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון, דהיינו שיאיר לו הרצון בעת האכילה, וישתוקק ויכסף מאד אליו ויתברך ברצון מפלג בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה.

כי הדעת שמגלה כי הויה הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, כשזה נכנס באדם פנימה, עיקר הדבר שהוא יוצא מטבע, לא יכול לסבול עונות ועביות, התחלת הדבר הוא חיבור הגוף והנשמה. וזה נעשה בסעודה.

וזה בחינת (תהלים קמ"ה): "ואתה נותן להם את אכלם בעתו". בעתו זה בחינת הארת הרצון הנ"ל.

כשאוכלים צ"ל עת רצון, המקור לזה הוא סעודות שבת, נטילת ידים וברכת המזון, כל ברכה לכבוד ה', ועי"ז נעשה אמונה. אם הסעודה לא כראוי, אדם נופל לטבע. כל הסיבה שאדם מונח בטבע ורואה בריאה עוה"ז, הוא רק בגלל שבשעת הסעודה הוא חשב על טבע, ואכל מדי הרבה.

לכן בעת האכילה צריך לחתור 'זיך רייסן' לזכור שהשי"ת עשה את הדבר הזה,

שאין צריך להמשיכם, ובשביל זה יש דברים שאין רשאים לגלותם בפני התלמידים, כי אם יגלה אותן הדברים, יכנסו מקיפים אחרים בתוך שכלו בנ"ל. ולפעמים אין צריך לקבל אלו המקיפים, כמו למשל, בשהרב מדבר עם תלמידו איזה פשט בגמפ"ת [גמרא, פרוש, תוספות], ובתוך דבריו הוא בא על איזה קשיא. ואותו הקשיא היה בתחלה בבחינת מקיף אצלו, כי לא ידע כמנה בתחלה, ותכף כשנפול בשכלו זאת הקשיא, הוא אומרה בפני תלמידו, ובתוך כך כשמשביר לו הקשיא, נופל בשכלו תרון על הקשיא, נמצא שחזר ומשיג מקיף אחר, שהוא תרון על הקשיא, ואזי אומר גם התרון בפני התלמיד. אך כשמגלה גם התרון בפני התלמיד, אזי נכנס בו עוד מקיף אחר, ואז על ידי זה השכל שבא עליו עתה, הדרא קשיא לדוכתא, ואדרבא, עתה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה. נמצא שעל ידי שגלה התרון בפני התלמיד, שעל ידי זה נכנס בו מקיף אחר, דהיינו שכל חדש, שעל ידי זה חזרה הקשיא למקומה ביתר עז, כי עתה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה.

כי כשהצדיק מגלה את הדעת, הוא נזהר ללמד אותך שתיקה, כי כל שכל שנותנים לאדם אם הוא הולך הלאה ולא עוצר, נשרף הדבר לגמרי. קיבלת שכל? תשתמש עם זה. אל תיכנס לקושיא תירון קושיא תירון להבין עוד ועוד, זה למעלה מהזמן ולא תוכל להשיג, מוכרח בחי' שתוק.

הצדיקים פועלים אצלנו שכל שכל שנמשך, אינו בריבוי אור, אלא בבחי' שתוק, שיביא את האדם לחיות. תיקון השתיקה הם הכלים לכל האורות, אתה הראת לדעת כי הויה הוא האלקים, זה דעת גדול מאד, התנוצצות אלקות שאי אפשר להשיג, אח"כ תחזור

ובא גנב וחוטפו מידו, הרי יעמוד על נפשו לחטוף בחזרה את היהלומים, כך היצר הרע בא לגנוב ממך את הנשמה בזמן האכילה. לא משנה אם אני יכול או לא יכול, הרי הוא בא לגנוב ממני את הנאת החיים.

כלל המאמר שלהמשיך הארת הרצון צריכים כלי, הארה הזאת שהצדיקים מגלים, נכנס שפע הכתר בתחילה בבחי' יובל, חכמה בינה, ומשם נמשך לידים רמזים שבים החכמה, ומשם אל המלכות. בחי' נחש בריח, כי עוה"ז בריח התיכון מחובר לה', בכל עולם יש דרגה אחרת של לויטן, יש גם בבינה לויטן, לויטן הוא יסוד צדיק, לויטן בריח חזק מאד והוא מאחד כל העולמות. נחש עקלתון הוא גשמיות עוה"ז שצריך לשחוט הרע ולברר ממנו הטוב, זהו ענין העלאת הבירורים והמלכות עולה ע"י הצדיקים.

כתוב בברכי נפשי לויטן זה יצרת לשחק בו, בזה נהיה השחק. וכל זה מרומז במה שאומרים באשרי ב' פעמים בשחרית, אחד קודם שמונה עשרה ואחד אחר שמונה עשרה, ובא לציון, עיני כל אליך ישברו, תכסוף להשי"ת לא להיות שלימזל, אז ואתה נותן להם את אכלם בעתו, תזכה פעם אחת לעשות דבר גשמי מתוך מחשבה דקדושה וכיסופין. ונעשה 'עתו', היינו עת רצון.

ואח"כ נעשה פותח את ידיך, פתיחת המקיפין, שע"ח אורות ונמשך הקדושה, כניסת המוחין, יאר ה' פניו אליך ויחונך, בחי' חנוכה, ונעשה פתיחת הידיים כלומר שהוא מתחיל להבין הרמזים בעבודת ה', ימין ושמאל, יובל וידי החכמה. וכך נמשך הארת השכל לאדם

את הטעם הזה. ויש עוד דברים בעוה"ז, בית ילדים פרנסה אנשים טלפונים, אבל באכילה יכולין לזכות להארת הרצון, ויש הרבה מצוות סביב האכילה. ועי"ז יזכה גם בשאר עניני עוה"ז.

השלימזל לא עושה את זה, וחי מגושם, כיווני מלא קושיות ומרור.

נכון שאתה רעב וצריך לאכול, החילוק הוא קטן מאד, אל תהיה שלימזל, תעשה ברכה כראוי, וממילא יוצא מגדר שלימזל בעת התפילה ושלימזל בעת הלימוד, ומתחיל להצליח. כי שלימזל חולם ולא מוצא עצה, העצה נמצאת לפניך, רק תשליך השכל שלך. רוע מזל היינו חולם חלומות. לצאת מגדר זה צריכין 'חזקה', ג' פעמים לעשות דבר טוב, ג' נגיסות בקדושת אכילה, יש כבר חזקה שאתה בתוך הטוב.

כמו שצריך חליפות לדבר עם אנשים בעבודת ה', כן צריך הארת הרצון בתוך העוה"ז ממש. אתה נותן להם את אכלם בעתו.

ומוכרח להיות דווקא דבר גשמי, כי כל ענין שבעולם מקושר לדבר גשמי. כי כאן בעוה"ז הוא מלכות של הקב"ה, במקום שצריך פרנסה. ורבינו מבאר שהאכילה בקדושה, ההתחלה הוא מלמטה, וכך יכול לזכות לדבר עם אנשים בעבודת ה', כי היראה באה בעת הסעודה, אם לא מתחזק, ולא ירא אלקים, איך יהיה לו חלק בחליפות.

גם אם קשה לו אכילה בקדושה בשלימות, ימשוך עצמו מעט מעט מהגשמיות אליו ית'. כמו סוחר שיש בידו חבילת יהלומים שהשקיע בה את כל הונו ורכושו,

זהו המתנה שהצדיקים נותנים לנו, השמן יורד עד למטה למטה.

מכניסים את השמן לתוך כלי שהוא צמצום השכל, לדעת שה' איתי בשמחה, והפתילה הוא אתערותא דלתתא לקבל מלכות שמים, מדליקים את הפתילה והוא קם ומרים ראשו, ומתפוצץ ומרעיש בכל העולמות, לא רק בחדר הזה. אא"ס נמשך ונהיה עולם אחר לגמרי.

להדליק נ"ר, ג' יחודים. האור מאיר מלמעלה למטה, ובאמצע חיבור בחי' ידיים.

שעש"ה נסים, ש"ע נהורין, מצומצם בבניה בבחי' שם ס"ג, ומתחיל דרך להדליק נר ואח"כ עוד נר, חינוך הכנה כמו תינוק קטן מלמדים אותו א', ב', ואח"כ מוסיף והולך. כך צריך לחפש באור של רבינו. וכל מי שנכנס בענין החליפות זוכה ליראה, ושווה על האדם חיזוק, ויוצא מלהיות שלימזל, ומתחזק ביראת ה', ומבקש בכל יום אור ה'. וכך זוכים לאור חנוכה, סליחה ומחילה חדשה, ביוה"כ נתחדש שיש ביהמ"ק, ועתה נתחדש שיש חנוכה, זהו הסוד הכי גדול שבעולם שה' איתך עמך ואצלך, ורבינו עומד עליך ומחיה אותך, נקח עצמנו בידיים, לפעול התחדשות בתורה ותפילה, ה' יזכנו להמשיך את האור בזאת השנה. כי כל בשמים ובארץ, הוא כוחו של יוסף הצדיק, מאלמים אלומים, הוא מבטל את הטבע ומוציא אותנו מגדר שלימזל, וכך עוזר ה' ורואים נסים ונפלאות שאין לשער.

נס חנוכה יותר גדול מנס יציאת מצרים, שם לא כבשו את מצרים, כאן כבשו את היוונים, הצבא הגדול ביותר שבעולם נכבש. עלינו להדליק נר השכל, אור

בכל מקום שהוא, שזה הרחמים הגדול ביותר. ההתחלה בהארת הרצון לקום וללחום ביוונים באכילה אחת בקדושה, דבר קטן של התחלה, ואח"כ עיני כל אליך ישברו.

בברכי נפשי כתוב בתוספת ו' כולם אליך ישברון, אומרים ברכי נפשי בראש חודש, שבו יש תיקון מקיפי השנים, ובו עיקר עליית המלכות.

הנה אנו באים להדליק נרות חנוכה, שזה ממש ככניסה לביהמ"ק והמשכת סליחה מחילה ורחמים גדולים. וזה כולל הארה גדולה של מלא שה' איתי ואצלי, וזה משנה את האדם לגמרי והוא רוקד בשמחה. ומאידך יש בחי' הולדה, שנולד אצלך הרגשה דקדושה בחי' בן, להוליד יראה, ונעשה מקום גורן, הר המוריה, מציאות של הוראה, וגם גורן בגימ' חרון, להמתיק הדין, וגורן הוא עיגול לחבר הכל לאחד.

הדלקת נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק, להמשיך אור הרחמים העליונים כמו ביו"ט שנקרא רגל, חכמה בינה מקבל הארת הכתר, וממתיקים כל הדינים, ונמשך בחי' 'להדליק' בגימ' ע"ב ס"ג מ"ה, כל האורות, מ"ה אדם, בלי דם אין אדם, כשנמשך הנח"ל, הוא חיבור דם אדם, נפשינו חכתה לה', כסליו, כיסופין בלב, ונהיה איש אחר לגמרי.

הדלקת כל יום ויום יש מדה אחרת של הוד, הוד נפילתה בדוה, בטלנות שלימזל, הוד פרוש על הבריאה, הוא קליפת נגה שאדם רואה רק טבע, שוכרים את זה עם הארת הרצון, והשמן של הגוף הוא שמן טמא, בחנוכה נמשך שמן טהור, הנמשך מאא"ס ושמות הגבוהים ביותר,

ביהמ"ק, לא להיות בטלן, כי יש רחמנות שאין לשער, וירא ה' כי ס"ר לראות, סר וזעף, להאיר בכל אחד דרך של חיות וחיזוק.

ה' יזכנו להכניס לתוך הבית לתוך הנשמה שמן טהור, להדליק את הנר שירעיש את כל המציאות לצאת מהטעות והשינה,

להמשיך את המקיפין, זאת חנוכת המזבח, נזכה להתרגל לקבל את האור הזה בתוכינו, אור הדעת ואור ההתחזקות.

ה' יזכנו לקבל ימי חנוכה הקדושים מתוך שמחה ונחת, לראות נפלאות, לשבח ולהודות ולהלל להשי"ת, ונזכה לראות בגאולה שלימה בב"א.